

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**VPLIV SODOBNE BEGUNSKE KRIZE NA TURIZEM V OBČINI
ČRNOMELJ IN OBČINI BREŽICE**

Ljubljana, oktober 2019

SIMONA HODE

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Simona Hode, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv sodobne begunske krize na turizem v občini Črnomelj in občini Brežice, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Kirom Kuščerjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 SPLOŠNO O MIGRACIJAH	3
1.1 Dejavniki migracij.....	3
1.1.1 Socialno-politični dejavniki	4
1.1.2 Ekonomski dejavniki.....	4
1.1.3 Ekološki dejavniki.....	4
1.2 Delitev migracij.....	4
1.2.1 Vrste migrantov.....	5
1.2.2 Vrste migracij.....	5
1.3 Pozitivni in negativni vplivi migracij na gospodarstvo.....	6
2 BEGUNSKA KRIZA	7
2.1 Begunska kriza v Sloveniji.....	8
2.2 Begunci in nelegalni prehodi	9
2.2.1 Begunci v Evropi.....	10
2.2.2 Begunci v Sloveniji	10
2.3 Vpliv begunske krize na turizem	11
2.3.1 Vpliv begunske krize na turizem v Evropi.....	12
2.3.2 Vpliv begunske krize na turizem v Sloveniji	13
2.3.3 Vloga medijskega prikazovanja	13
3 PREGLED TURIZMA OBČINE ČRNOMELJ IN OBČINE BREŽICE	14
3.1 Družbeno okolje.....	14
3.2 Naravno in kulturno okolje	16
3.3 Gospodarsko (ekonomsko) okolje.....	17
3.4 Politično okolje	18
4 VPLIV BEGUNSKE KRIZE NA TURIZEM OBČINE ČRNOMELJ IN OBČINE BREŽICE	19
4.1 Namen in cilj empirične raziskave.....	20
4.2 Opredelitev raziskovalnih vprašanj.....	20
4.3 Metodologija	20
4.3.1 Kvantitativna metoda	21
4.3.1.1 <i>Uporabljena metoda.....</i>	<i>21</i>

4.3.1.2	<i>Potek analize</i>	21
4.3.2	Kvalitativna metoda	22
4.3.2.1	<i>Potek intervjujev</i>	22
4.3.2.2	<i>Potek analize</i>	23
4.4	Rezultati raziskave	24
4.4.1	Analiza prihodov in prenočitev v občini Črnomelj in občini Brežice v preučevanih obdobjih.....	24
4.4.1.1	<i>Občina Črnomelj</i>	24
4.4.1.2	<i>Občina Brežice</i>	26
4.4.2	Intervjuji.....	28
4.4.3	Analiza podatkov in ugotovitve	34
5	OMEJITVE IN PRIPOROČILA ZA NADALJNJE RAZISKOVANJE	41
	SKLEP	43
	LITERATURA IN VIRI	44
	PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Primerjava nelegalnih prehodov na slovenskih mejah v letih 2014–2017.....	11
Tabela 2:	Gibanje prihodov in prenočitev tujih in domačih turistov v občini Črnomelj v letih 2014–2017	24
Tabela 3:	Prihodi in prenočitve v občini Črnomelj v oktobru, novembru in decembru v obdobju 2014–2017	25
Tabela 4:	Prihodi in prenočitve v občini Črnomelj v juniju, juliju in avgustu v obdobju 2014–2017	26
Tabela 5:	Gibanje prihodov in prenočitev tujih in domačih turistov v občini Brežice v letih 2014–2017	26
Tabela 6:	Prihodi in prenočitve v občini Brežice v oktobru, novembru in decembru v obdobju 2014–2017	27
Tabela 7:	Prihodi in prenočitve v občini Brežice v juniju, juliju in avgustu v obdobju 2014–2017	28
Tabela 8:	Značilnosti vzorca intervjuvancev	28
Tabela 9:	Pomembnejši pozitivni in negativni citati iz globinskih intervjujev po posameznih izbranih pojmihi.....	34
Tabela 10:	Kategorizacija – število potrditev in zanikanj po posameznih podkategorijah. 37	

KAZALO SLIK

Slika 1: Balkanska begunska pot	8
Slika 2: Trend ilegalnih prehodov v Sloveniji v drugem polletju 2015	9
Slika 3: Struktura beguncev na zahodni balkanski poti.....	10

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Turistični prihodi tujih in domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017	1
Priloga 2: Turistični prihodi tujih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017	2
Priloga 3: Turistični prihodi domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017	3
Priloga 4: Turistične prenočitve tujih in domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017	4
Priloga 5: Turistične prenočitve tujih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017	5
Priloga 6: Turistične prenočitve domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017	6
Priloga 7: Turistični prihodi tujih in domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017	7
Priloga 8: Turistični prihodi tujih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017	8
Priloga 9: Turistični prihodi domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017	9
Priloga 10: Turistične prenočitve tujih in domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017	10
Priloga 11: Turistične prenočitve tujih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017	11
Priloga 12: Turistične prenočitve domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017	12
Priloga 13: Intervju z osebo A	13
Priloga 14: Intervju z osebo B	15
Priloga 15: Intervju z osebo C	17
Priloga 16: Intervju z osebo D	19
Priloga 17: Intervju z osebo E	21
Priloga 18: Intervju z osebo F	23
Priloga 19: Intervju z osebo G	26
Priloga 20: Intervju z osebo H	28
Priloga 21: Intervju z osebo I	30

Priloga 22: Intervju z osebo J.....	33
Priloga 23: Intervju z osebo K.....	35
Priloga 24: Povezanost vprašanj iz intervjuja z raziskovalnimi vprašanji.....	37
Priloga 25: Tehnika kategorizacije.....	39

UVOD

Varnost je kompleksen pojav, saj neposredno vpliva na naše življenje in zdravje ter je ključnega pomena za naše dobro počutje ob bivanju na destinaciji ali v hotelu. Varnostna tveganja povzročijo previdnost turistov in večje zanimanje za varnostne razmere na destinaciji, ki jo želijo obiskati. V sodobnem času so varnostne grožnje, kot je na primer begunska kriza, velik problem za turizem (Mekinc, 2016, str. 7–9).

V magistrskem delu raziskujem vpliv sodobne begunske krize z vrhuncem konec leta 2015 na turizem v občinah Črnomelj in Brežice. Delo obsega teoretični pregled migracij na splošno, sodobne begunske krize in turizma obeh občin. V empiričnem delu dopolnim teoretični del s statističnim prikazom prihodov in prenočitev v letih 2014–2017 ter z analizo odgovorov iz intervjujev z različnimi udeleženci begunske krize iz območja Črnomlja in Brežic, s tem pa tudi poskusim zadostiti zastavljenemu namenu, ciljem in raziskovalnim vprašanjem.

Tema je za raziskavo zanimiva in še vedno aktualna, saj je dramatičen porast števila beguncev od leta 2015 v Evropi vplival na nekatere turistične destinacije. Zaradi zaostritve mejnega nadzora potnikov so se upočasnila čezmejna potovanja, kar je vplivalo na mobilnost in pretok ljudi ter pustilo posledice na ravni destinacije, kot tudi za izhodne turistične tokove (Občina Brežice, 2016, str. 21). Številni turistični ponudniki so se zaradi begunske krize soočali z vprašanji o varnosti turistične destinacije. Prisotnost migrantov in bodečih žic ob mejah namreč vnaša v turizem nov element negotovosti in strahu, kar vpliva tudi na delno preusmeritev turističnih tokov (STA, 2016b).

Slovenija je sicer v svetu predstavljena kot varna država (STA, 2016a), vendar kljub temu ne moremo mimo dejstva, da je državo samo v ključnem obdobju od 17. 10. 2015 do 25. 1. 2016 prečkalo okoli 422.724 beguncev in da so bila predvsem območja ob meji oškodovana in prikrajšana za turistični obisk (Vlada Republike Slovenije, 2016). Med bolj prizadetimi sta bili občina Brežice (mejni prehod Rigonce) in občina Črnomelj (mejni prehod Vinica), ki sta ju zaznamovala preobremenjen sprejemni center ob mejnem prehodu Rigonce, ki je negativno vplival na tamkajšnje življenje in turizem (TOPTV MEDIA d.o.o., 2015), ter žičnata ograja ob reki Kolpi (Radio Pro 1 d. o. o., 2015).

Cilji magistrskega dela so ugotoviti, ali je sodobna begunska kriza vplivala na turistična okolja, na način poslovanja turističnih podjetij in na prihode in prenočitve domačih in tujih turistov v obdobju vrhunca množičnih nelegalnih prehodov meje (od oktobra do decembra 2015) in v obdobju poletne sezone (od junija do avgusta 2016) v občinah Črnomelj in Brežice.

Z **namenom**, da na primeru občin Brežice in Črnomelj celovito prikažem vpliv sodobne begunske krize leta 2015 in njenih posledic na turizem in različne turistične deležnike, je magistrsko delo sestavljeno iz petih poglavij.

V prvem poglavju je teoretično opredeljen pojem migracij. Najprej so predstavljeni dejavniki migracij in vrste migracij ter migrantov. V tretjem podpoglavju se osredotočim na pozitivne in negativne vplive, ki jih imajo legalne, kot tudi nelegalne migracije na gospodarstvo in lokalno skupnost.

V drugem poglavju se podrobneje osredotočim na nelegalne migracije oziroma sodobno begunsko krizo. V prvem in drugem podpoglavju opišem begunsko krizo v Sloveniji in podam informacije o beguncih ter nelegalnih prehodih meje. V tretjem delu tega poglavja na podlagi primerov iz tujine in izjav slovenskih turističnih predstavnikov s spleta prikažem vplive begunske krize na turizem. Izjave mi pomagajo tudi pri sestavljanju vprašanj za intervjuvance iz občin Črnomelj in Brežice. V zadnjem delu opišem, kako so mediji vplivali na dožemanje begunske krize.

Tretje poglavje obsega splošen prikaz turizma v obeh obravnavanih občinah, in sicer na podlagi štirih osnovnih okolij turističnega sistema: družbenega, naravno-kulturnega, gospodarskega in političnega.

Četrto poglavje zajema empirični del magistrskega dela. V prvem in drugem podpoglavju predstavim namene in cilje empirične raziskave ter zastavljena raziskovalna vprašanja. Nato razložim uporabljeno metodologijo – kvantitativno in kvalitativno analizo. Na kratko opišem bistvo obeh metod in postopek izvedbe analize. V nadaljevanju prikažem rezultate raziskave. Najprej s pomočjo podatkov Statističnega urada Republike Slovenije analiziram prihode in prenočitve domačih in tujih turistov v obeh občinah v letih 2014–2017 ter poskusim ugotoviti, ali so bila v obdobju vrhunca begunske krize (oktober–december 2015) in v obdobju poletne sezone (junij–avgust 2016) kakšna odstopanja glede na preostala leta. Statistične podatke (z morebitnimi odstopanji) nato dopolnim s pomočjo kvalitativne analize. V nadaljevanju analiziram intervjuje, opravljene z različnimi subjekti, ki so bili vključeni v proces begunske krize ali kako drugače zaznamovani v tistem obdobju. Najprej povzamem vse opravljene intervjuje, ki jih nato analiziram s tehniko kategorizacije. Za vsako kategorijo podam ključne ugotovitve.

V petem poglavju podam svoje ugotovitve o omejitvah magistrskega dela in priporočila za nadaljnje raziskave.

Nalogo zaključim s sklepom, kjer opredelim, kako je vsebina naloge pripomogla k razumevanju razsežnosti vpliva sodobne begunske krize, in povzamem glavne končne ugotovitve raziskave.

1 SPLOŠNO O MIGRACIJAH

Migracije niso nov pojav, saj nas spremljajo skozi celo zgodovino vse do današnjih dni. Že od nekdaj so se ljudje selili iz različnih vzrokov, največkrat zaradi želje po izboljšanju svojih življenjskih pogojev ali pa zaradi strahu, da bodo v svoji domovini soočeni z okoliščinami, ki bi ogrozile njihove življenjske razmere (Medica & Lukič, 2011, str. 7). Novo bivališče so iskali tudi avanturisti, ki so želeli bogastvo in moč ter posledično tudi oblikovati nove imperije in kolonije (Parker, 2007).

Ključni dejavniki, ki v sodobnem času vplivajo na migracijske procese, so kultura, politika, ekonomija, sociala in podnebne razmere (McLeman, 2014, str. 33). Po oceni poročila National Geographic Earth Pulse naj bi bilo približno 42 milijonov ljudi po vsem svetu prisiljenih v selitev (Mathews, 2017).

Najpomembnejše politične migracije na slovenskih tleh so potekale v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja, in sicer so bili to prihodi beguncev iz Bosne in Hercegovine v času vojne. Svoje domove je moralo zapustiti več kot 2 milijona ljudi, od tega več kot milijon tudi državo. Več skupin beguncev se je konec devetdesetih let vrnilo v matično državo, a večina je ostala v sosednjih državah (Strabac & Valenta, 2013, str. 1). Dvajset let po begunski krizi na Balkanu je Evropa vstopila v novo obdobje migracij, tokrat iz držav Bližnjega vzhoda, največ iz Sirije. Množične migracije so v evropske države vnesle nestabilnost in številna vprašanja o vključevanju beguncev v posamezno državo in o vplivu migracij na nadaljnji razvoj (OECD Development Centre, 2016, str. 153).

1.1 Dejavniki migracij

Stanojoska (2012, str. 4) kot dejavnike migracij omenja t. i. push-pull faktorje – potisne dejavnike in dejavnike potega. To so dejavniki, ki se pojavijo na obeh straneh, v državi izvora in v ciljni državi.

Potisni dejavniki so posledica družbenih sprememb v državah izvora, kjer socialne razmere navadno niso ugodne. To so gospodarski, družbeni, politični, kulturni dejavniki in dejavniki, povezani z vojnimi konflikti.

Dejavniki potega so pozitivno nasprotje potisnih dejavnikov. Vključujejo pomanjkanje delovne sile, dobre socialne ukrepe in gospodarske razmere, demokratični sistem, politično in socialno stabilnost, zgodovinske povezave med državami in skupni jezik.

Piesse (2014) dejavnike razdeli podrobneje, in sicer na socialno-politične, ekonomske in ekološke dejavnike.

1.1.1 Socialno-politični dejavniki

Lahko vključujejo etnično, versko, rasno in kulturno preganjanje. Migranti se navadno preselijo v najbližjo varno državo, ki sprejme prosilce za azil, vendar to ne preprečuje, da bi nadaljevali migracijo v državo, ki zagotavlja prosilcem za azil in beguncem več pravnih pravic. Različna verska in etnična pripadnost privede do socialne nestabilnosti, na katero se receptivne države navadno ne odzovejo ustrezno. V družbeno raznolikih državah je lahko potencial za konflikt večji kot v bolj homogenih ali vključujočih družbah.

1.1.2 Ekonomski dejavniki

Nanašajo se na zaposlitvene možnosti države, njeno stanje brezposelnosti in splošno stanje gospodarstva. Če gospodarski pogoji niso ugodni in se zdi, da obstaja nevarnost nadaljnjega upadanja, se bo večje število posameznikov verjetno izselilo v državo z boljšim gospodarstvom. To pogosto povzroči tudi preseljevanje iz podeželskih v mestna območja in tako obstanek znotraj državnih meja. V preteklosti je bila glavna oblika ekonomskih migracij z juga na sever. T. i. »migranti z juga« so usmerjeni k selitvam na sever zaradi možnosti višjih plač, boljših zaposlitvenih možnosti in želje po izogibanju družbenim in političnim razmeram v svoji domovini. Ti migranti navadno prihajajo iz držav s srednjim dohodkom, kjer se prebivalstvo vse bolj izobražuje.

1.1.3 Ekološki dejavniki

Migranti, ki se odločijo za izselitev zaradi pogostejših ali bolj uničujočih naravnih nesreč, se lahko opredelijo kot t. i. klimatski begunci in iščejo azil v drugih državah, ki imajo manj podnebnih ekstremov. Klimatski begunci so opredeljeni kot ljudje, ki morajo zapustiti svoj življenjski prostor takoj ali v bližnji prihodnosti zaradi nenadnih ali postopnih sprememb v njihovem naravnem okolju, povezanih z vsaj eno od treh posledic podnebnih sprememb: dvigom morske gladine, ekstremnimi vremenskimi dogodki ali pomanjkanjem vode oziroma sušo (Piesse, 2014). Po letu 2008 se je po oceni Centra za spremljanje notranje razseljenih oseb po naravnih nesrečah razselilo povprečno kar 26,4 milijona ljudi letno. Evropska komisija poudarja, da obstoječi mednarodni begunski režim ni primeren za sprejetje tistih, ki iščejo zatočišče pred okoljskimi nesrečami. Države se morajo resno lotiti razvijanja usklajenih načrtov za reševanje tega vprašanja, vendar so se mnoge države v letu 2015 začele ukvarjati z omejevanjem priseljevanja in zaustavitvijo poplav beguncev iz Bližnjega vzhoda in drugod, zato je okoljska problematika ostala na stranskem tiru (Hollifield & Salehyan, 2015).

1.2 Delitev migracij

Definicija migracij ni nujno enostavno določljiva. Pojavljajo se vprašanja, kakšna sploh mora biti razdalja, ki jo človek naredi, da ga lahko definiramo kot migranta; ali so le

državne meje tiste, ki jih migrant preide, ali so znotraj le-teh tudi druge, nevidne meje; ali so ekonomski razlogi ključnega pomena za migracijo ljudi ali pa so migracije stimulirane tudi s sanjami in željami po kulturnem napredku in intelektualnem razvoju. V ospredju je tako razlikovanje med namernim in nenamernim premikom (Medica & Lukič, 2011, str. 10–11).

1.2.1 Vrste migrantov

Piesse (2014) razdeli migrante v dve široki kategoriji: humanitarni in ekonomski migranti. Med humanitarne migrante uvršča prosilce za azil in begunce. Ti posamezniki se običajno selijo v države, ki so geografsko blizu njihovi državi izvora. Na drugi strani so ekonomski migranti, ki se selijo, da bi našli zaposlitev ali izboljšali svoje finančne okoliščine.

Begunec: »Status begunca se prizna državljanu tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, temelječem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju, nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi takega strahu noče uživati varstva te države, ali osebi brez državljanstva, ki se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, in se zaradi utemeljenega strahu ne more ali noče vrniti v to državo.« (Zakon o mednarodni zaščiti (ZMZ-1), Ur. l. RS, št. 16/17).

Ekonomski migrant: Opredeljen je kot oseba, ki zapusti svoje običajno prebivališče, da bi se ustalila izven izvorne države in izboljšala kakovost svojega življenja. Ta pojem se lahko uporabi za razlikovanje ekonomskih migrantov od beguncev, ki so preganjani, nanaša pa se tudi na osebe, ki poskušajo nelegalno vstopiti v državo in/ali nepošteno uporabljajo azilne postopke. Uporablja se lahko tudi za osebe, ki se iz izvorne države odselijo v času kmetijske sezone in jih imenujemo sezonski delavci (International Organization for Migration, 2006, str. 25).

Prosilec za azil: Azil je temeljna človekova pravica, odobri pa se osebam, ki so na begu pred preganjanjem ali resno nevarnostjo. Njegova odobritev je mednarodna obveznost v skladu z ženevsko konvencijo o zaščiti beguncev iz leta 1951 (Evropska komisija, 2014, str. 3). V primeru negativne odločitve mora oseba zapustiti državo, razen v primeru, da je začasno zaščitena iz humanitarnih razlogov (Hough-Metcalf, 2015, str. 3).

1.2.2 Vrste migracij

Glede na vzrok lahko migracije razdelimo na tri skupine (Zhou, 2017):

- **Prostovoljne migracije:** Temeljijo na svobodni volji. Posamezniki, ki se zanimajo za selitev, bodo pred odločitvijo pogosto analizirali dejavnike bivanja matične države in novo izbrane destinacije. Najmočnejši dejavnik, ki vpliva na prostovoljno gibanje ljudi, je želja po boljšem življenju in možnosti zaposlitve. Drugi dejavniki, ki prispevajo k

prostovoljnim migracijam, so življenjske prelomnice (poroka, selitev od staršev, upokojitev).

- **Neprostopoljne migracije:** So oblika migracij, pri kateri se posamezniki niso prisiljeni premakniti, vendar to počnejo zaradi neugodnega položaja na njihovi trenutni lokaciji. Na to vrsto migracij lahko vplivajo spremembe etničnih, gospodarskih ali socialno-ekonomskih razmer. Primer neprostopoljnih migracij je selitev Kubancev po kubanski revoluciji leta 1959 v Združene države Amerike. Po prihodu Fidela Castra so mnogi Kubanci iskali azil v tujini zaradi strahu pred bližajočo se komunistično vlado. Z izjemo Castrovih političnih nasprotnikov večina kubanskih migrantov nikoli ni bila prisiljena zapustiti države, a so se mnogi odločili, da je to v njihovem najboljšem interesu.
- **Prisilne migracije:** So negativna oblika migracij, ki jo pogosto povzročajo preganjanje, razvoj ali izkoriščanje. Največja in najbolj uničujoča prisilna migracija v zgodovini je bila trgovina s sužnji, ki je iz domov izgnala od 12 do 30 milijonov Afričanov in jih razselila v različne dele Severne Amerike, Latinske Amerike in Bližnjega vzhoda. Ti Afričani so bili izgnani proti svoji volji. Prisilna migracija pa ni vedno nasilna. Ena od največjih prisilnih migracij v zgodovini je bila posledica razvoja, in sicer gradnje kitajskega jezua Treh sotesk, ki je razselila skoraj 1,5 milijona ljudi.

Sodobno begunsko krizo uvrščamo med prisilne migracije. Sirska državljanska vojna je močno vplivala na civilno prebivalstvo in z nastalo humanitarno krizo povzročila veliko število beguncev in migrantov. Sirski begunci predstavljajo največjo skupino prisilcev za azil v Evropski uniji (Stanek, 2017, str. 270–275).

1.3 Pozitivni in negativni vplivi migracij na gospodarstvo

Obstaja veliko argumentov o prednostih in slabostih migracij ter o njihovem vplivu na lokalno raven. Najpogostejše bojazni so ponavadi povezane s strahom pred prenaseljenostjo, širjenjem novih nalezljivih boleznih (Baez, 2010) in poslabšanjem dohodkovne neenakosti ter izobraževalnega in zdravstvenega sistema (Louka & Xenogiani, 2006). Jasno je, da je priseljevanje lahko tudi koristno, tako za migrante, če so njihove pravice ustrezno zaščitene, kot tudi za države izvora in države gostiteljice, če dovolj uspešno prenesejo socialne in kulturne pritiske. Za uspešno povezovanje lokalnega prebivalstva in migrantov so potrebne dobre informacije na obeh straneh (Embrace, 2006).

Zaskrbljenost, da bo sprejetje povečanega števila migrantov v razvitih državah povzročilo izgubo delovnih mest ali nižanje plač in bo preveliko breme za javna sredstva, je v veliki meri neupravičena. V naprednih državah je prihod mladih, ki so pripravljene delati, v večini primerov povzročil sorazmerno širitev naložb in proizvodnje ter tako pospešil dolgoročno rast gospodarstva (Dadush & Niebuhr, 2016). Migranti namreč s seboj prinašajo drugačna znanja in veščine, ki lahko pomenijo nov potencial za domače prebivalstvo, da se nauči novih spretnosti. Povečuje se raznolikost znanj in idej, kar lahko

vodi k večji inovativnosti (Herzer, 2017). Glede na staranje in upadanje prebivalstva lahko priseljenci pomagajo odpraviti pomanjkanje delovne sile. Po podatkih Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljevanju OECD) so migranti v obdobju 2004–2014 predstavljali 70 % povečanja delovne sile v Evropi (OECD, 2014, str. 1).

Na drugi strani lahko pretok migrantov iz revnih v bogate države negativno vpliva na razvoj. V mnogih primerih je človeški potencial neizkoriščen, saj begunci naletijo na vrsto ovir pri vstopu na trg dela v drugi državi ali pa dobijo službo na nižje kvalificiranih delovnih mestih (OECD Development Centre, 2016). Glede na študijo, ki jo je opravil Svetovni inštitut za raziskave in razvojno ekonomijo iz Helsinkov (WIDER), lahko države v razvoju zaradi množičnega pritoka nekvalificirane delovne sile iz revnejših držav doživijo zastoj v razvoju (Deen, 2006). Mnogi lokalni prebivalci doživljajo migrante kot breme domačega gospodarstva (Herzer, 2017), kar ponavadi vodi tudi do socialnih napetosti, kršitev človekovih pravic (Louka & Xenogiani, 2006) in konfliktov v politiki, kot je na primer izkoriščanje za volilne glasove (Krcmaric, 2014). Regije se po tovrstnih dogodkih soočajo s težavo, saj morajo po eni strani zagotoviti varnost, po drugi strani pa imajo razmeroma malo vpliva na politično stabilnost v svoji državi. Če se regije soočajo z manjšimi težavami glede nezadovoljstva s politiko, lahko v svoje razvojne projekte vključijo lokalno prebivalstvo za ponovno vzpostavitev medsebojnih vezi v lokalnih skupnostih. V primeru večjih političnih nemirov so vplivi na celotno gospodarstvo dolgotrajnejši, vendar se ob ponovni vzpostavitvi varnosti na splošno hitro stabilizirajo (Sabban, 2013).

V primeru nenadnih množičnih migracijskih tokov, kot je begunska kriza, je obremenitev za gospodarstvo še večja, saj ima receptivna država ob prihodu beguncev visoke stroške v postopku mednarodne zaščite v smislu podpore za integracije (na primer stanovanjske, izobraževalne, zdravstvene in druge socialne storitve) (Hough-Metcalf, 2015). Slabo vodeni prisilni migracijski tokovi pa ustvarjajo tudi velike negativne zunanje učinke za okoliško regijo (Dadush & Niebuhr, 2016).

2 BEGUNSKA KRIZA

V zadnjih treh letih je Evropa doživela največje množične migracije po drugi svetovni vojni, v katerih je v Evropo pribežalo več kot milijon beguncev in migrantov (Evropska komisija, 2016). Državljska vojna v Siriji se je pričela v letu 2011 z demonstracijami civilistov proti vladi sirskega predsednika Bašarja al Asada. Uporaba nasilja in kemičnega orožja varnostnih sil, vmešavanje Združenih držav Amerike, porast džihadističnih skupin in razpad celotnega gospodarskega sistema so pripeljali do večletne državljanske vojne, v kateri je življenje izgubilo veliko civilistov (Cousins, 2015). Mednarodna organizacija za migracije je ocenila, da je v prvih devetih mesecih leta 2015 v Evropo po morju pribežalo več kot 464.000 migrantov (Park, 2015, str. 1). Begunska kriza, ki je vplivala na Balkan, se je začela pozno poletje 2015 in se do jeseni stopnjevala v obliki množičnih skupnih poti

beguncev. Glavna pot je potekala čez Turčijo, Grčijo in zahodni Balkan s končnim ciljem v osrednji in severni Evropi (slika 1). Množične migracije so povzročile zaskrbljenost zaradi pomanjkanja zmogljivosti in medsebojnega sodelovanja (Evropska komisija, 2015b, str. 2). Evropska unija je sprejela številne ukrepe, da bi se spopadla s krizo, vključno s prizadevanji za odpravo temeljnih vzrokov krize in občutnim povečanjem humanitarne pomoči za ljudi, ki jo potrebujejo, v Evropski uniji in zunaj nje (Evropska komisija, 2016).

Slika 1: Balkanska begunska pot

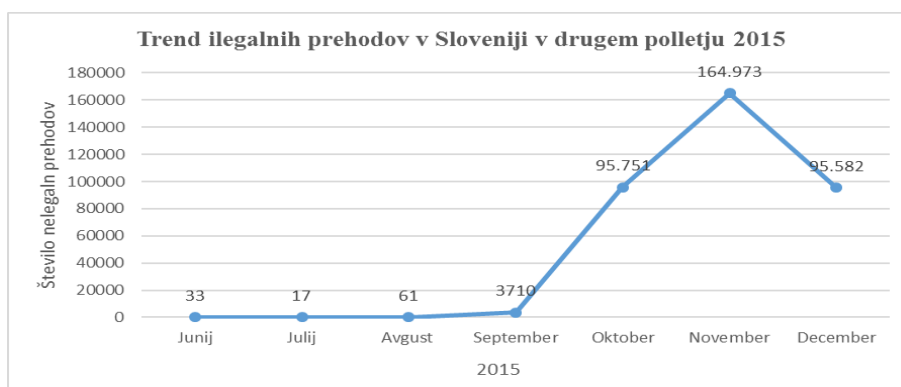
Vir: Surk & Castle (2015).

2.1 Begunska kriza v Sloveniji

Migracijski tokovi so Evropo razdelili na tranzitne države na jugu in ciljne države na zahodu in severu. Slovenija je tipična tranzitna država in uradno prva schengenska mejna država (Zupančič, 2016, str. 117). Kot taka ni bila privlačna za begunce, vendar je zaprtje madžarskih meja prineslo spremembo organizacije: poostreitev varnostnih razmer in povečanje kapacitet začasnih nastanitvev in oskrbe (Zupančič, 2016, str. 112–113).

V bližini meja so zaradi olajšanja logistike in nadzora postavili begunske centre, ki pa so postali lokalni problem (Zupančič, 2016, str. 117). Velik vpliv na dožemanje begunske krize so imeli mediji, ki so situacijo prikazovali zelo selektivno in nekritično, ter nevladne organizacije, ki so begunski val uporabljale za lastno promocijo (Zupančič, 2016, str. 112–113). Begunski val je v Sloveniji dosegel vrhunec od oktobra 2015 do januarja 2016, nato pa se je postopoma umiril oziroma preusmeril na druge poti (Vlada Republike Slovenije, 2016). Na sliki 2 je prikazan trend nelegalnih prehodov meje v drugem polletju 2015, kjer je vidno, da je begunska kriza dosegla vrh v novembru, ko je Slovenijo prešlo okoli 164.973 beguncev.

Slika 2: Trend ilegalnih prehodov v Sloveniji v drugem polletju 2015

Vir: Policija (2015).

Vlada Republike Slovenije (2016) je povzela nekaj najpomembnejših dejstev glede begunske krize na slovenskih tleh:

- največ migrantov je prešlo Slovenijo v obdobju od 17. 10. 2015 do 25. 1. 2016, in sicer okoli 422.724 (od tega naj bi bilo 48,7 % moških in 51,3 % žensk in mladostnikov);
- struktura beguncev, popisanih v Sloveniji, glede na narodnost: 45 % Sirija, 30 % Afganistan, 17 % Irak, 1 % Pakistan, 7 % drugo;
- strošek obvladovanja migracijskega toka v letu 2015 je znašal 25 milijonov evrov, mednarodna finančna pomoč pa je znašala 12 milijonov evrov;
- v sprejem migrantov je bilo vsak dan vključenih 500–1.000 policistov s podporo povprečno 460 vojakov;
- pri nadzoru migracijskega toka je v kriznem obdobju slovenskim policistom pomagalo 149 tujih policistov;
- za varovanje zunanje schengenske meje je bilo postavljenih 156 kilometrov začasnih tehničnih ovir.

2.2 Begunci in nelegalni prehodi

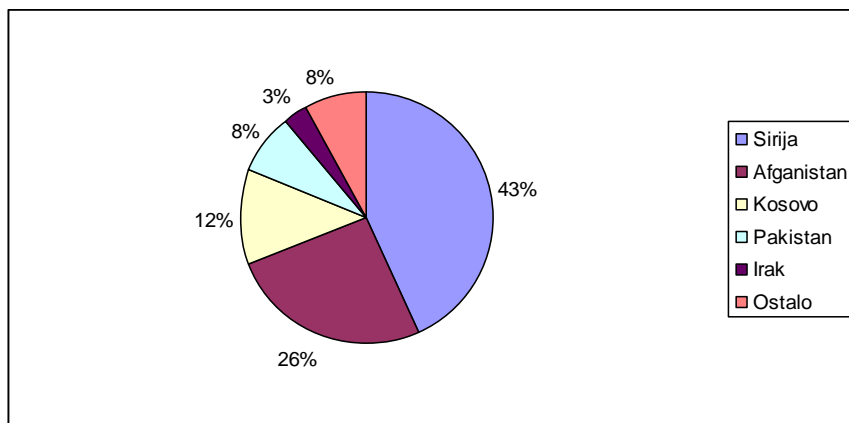
Slovenska migracijska politika je bila usklajena s pravili politike Evropske unije. Rešitve so bile sprejete na podlagi Zakona o tujcih, Zakona o azilu in Zakona o nadzoru državne meje (Vezovnik, 2017). S sodelovanjem med različnimi nosilci zagotavljanja nacionalne varnosti in z angažiranjem subjektov, ki so poskrbeli za prispelne migrante, so varnostne razmere ostale stabilne ob hkratnem zagotavljanju osnovnih potreb za migrante. Nadgrajen je bil tudi sistem obravnave migrantov v smislu postopkov in pridobivanja ter hrambe podatkov o prispelih migrantih (Policija, 2015).

2.2.1 Begunci v Evropi

Največ beguncev je v Evropo pribežalo iz Sirije, sledijo pa jim begunci iz Afganistana in Kosova (slika 3). Begunci so v večini mladi. Podatki za sirske državljane kažejo, da jih je nekaj več kot polovica (51 %) mlajša od 18 let, 46 % pa jih je delovno sposobnih. Razmerje spolov je precej uravnoteženo. Med sirske pribežniki (podatki za največjo skupino) naj bi bilo 53 % moških in 47 % žensk. Če pogledamo globalno in upoštevamo tudi druge migracijske tokove in begunce iz ostalih držav, je struktura zelo drugačna. V večini primerov so begunci mlajši moški, ki predstavljajo okoli 60–70 % vseh pribežnikov (OECD Development Centre, 2016, str. 166).

Skupno je bilo v Evropi v letu 2015 približno 1,2 milijona prošenj za azil, to je dvakrat več kot v letu 2014, ki je bilo že rekordno leto. Od tega je bilo 88.300 prošenj za azil, ki so jih dali mladoletniki brez spremstva, kar je štirikrat več kot v letu 2014. Od tega je bilo 91 % moških (57 % starih 16–17 let, 29 % starih 14–15 let in 13 % mlajših od 14 let) (Koser, 2016).

Slika 3: Struktura beguncev na zahodni balkanski poti

Vir: Evropska komisija (2015a).

2.2.2 Begunci v Sloveniji

V Sloveniji je bilo konec leta 2015 skupno 348.436 nelegalnih prehodov. V tabeli 1 je na podlagi podatkov iz poročil policije (Policija, 2015; Policija, 2016; Policija, 2017a; Policija, 2018a) podana primerjava števila nelegalnih prehodov migrantov (po narodnosti) v vseh štirih preučevanih letih na območju Slovenije. Če ne upoštevamo leta 2015, ko so v podatke vključeni prehodi množičnih migracij, tudi v kasnejših letih opazimo naraščanje rednih nelegalnih migracij.

Tabela 1: Primerjava nelegalnih prehodov na slovenskih mejah v letih 2014–2017

Državljanstvo	2014	2015*	2016	2017
Sirija	73	166136	76	64
Afganistan	59	109211	289	645
Irak	1	59491	47	42
Iran	1	10207	29	81
Pakistan	53	3384	102	158
Ostalo	557	6945	145	290
SKUPAJ	744	355374	688	1280

Vir: Policija (2015), Policija (2016), Policija (2017) in Policija (2018a).

2015* – redni migranti in migranti, ki so v Slovenijo vstopili v okviru organiziranih množičnih migracij

Kljub množičnim prehodom je večina migrantov Slovenijo v kratkem roku tudi zapustila. Tako je bilo skupno število registriranih migrantov v Sloveniji dne 6. 2. 2017 le še 253 (Policija, 2017b).

Organizirani dotok beguncev je bil ustavljen v začetku leta 2016, kljub temu pa glavni razlogi za preseljevanje niso izginili (Kugiel, 2016, str. 1). Veliko dejavnikov kaže na to, da se migracije ne bodo končale s sedanjo begunsko krizo. Poleg nestabilnih razmer v Siriji je težava tudi v Afriki, kjer naj bi se število prebivalstva povečalo z 1,11 milijarde iz leta 2013 na 2,8 milijarde v naslednjih 45 letih. V kombinaciji s počasnim gospodarskim razvojem, političnimi motnjami in podnebnimi razmerami bi to najverjetneje vplivalo na povečanje migracij v Evropo (Dustmann in drugi, 2016; Hatton, 2016 v Grigonis, 2016, str. 93–98).

Kugiel (2016, str. 1, str. 3) kot eno od metod za globalno reševanje problematike nedovoljenih migracij predlaga izboljšanje sodelovanja in zagotavljanja finančne pomoči tretjim državam. Večja pripravljenost posamezne države bi vključevala tudi krepitev meja, dokončanje reforme skupnega azilnega sistema in boljše usklajevanje migracijskih politik med državami članicami. To ne bi rešilo begunske krize, morda pa bi se zmanjšal pritisk na Evropsko unijo.

2.3 Vpliv begunske krize na turizem

Tematiki o povezavi med migracijami in turizmom je bilo v preteklosti namenjenih malo akademskih člankov, še manj pa je narejenih raziskav o vplivu begunskih tokov na turizem (Seetaram, 2012 v Pappas & Papatheodorou, 2017). Raziskave so otežene zaradi raznolikosti migracijskih gibanj, kratkoročnosti ali dolgoročnosti gibanj in zaradi različnih vzrokov selitev (Simpson, 2010). Ne moremo namreč enačiti vpliva prisiljenega begunskega toka z vplivom prostovoljnih migracij (Ghosh & Enami, 2015 v Pappas &

Papatheodorou, 2017). Učinek prisiljene in množične begunske krize je odvisen od narave tokov – ali je to prehodno stanje, ali imajo begunci nastanitve, kakšno je zdravstveno stanje beguncev in kakšna je kulturna podobnost (na primer jezik in religija) z domačim prebivalstvom (AlixGarcia & Saah, 2010; Baez, 2011; Friedberg & Hunt, 1995 v Pappas & Papatheodorou, 2017).

Varnost je za turizem eden izmed pomembnejših dejavnikov. Turiste seveda zanima okolje s pozitivno klimo, sproščenim vzdušjem, prijaznostjo, gostoljubnostjo, medsebojnim razumevanjem, spoštovanjem človekovih pravic, občutkom zaželenosti in vsestranske varnosti (Rožič, 2006, str. 10–11). Varnostna tveganja povzročijo večjo previdnost turistov pri izbiri destinacije in večje zanimanje za varnostne razmere na destinaciji, ki jo želijo obiskati (Mekinc, 2016, str. 7–9). Begunska kriza kot eno izmed varnostnih tveganj ima negativen vpliv, predvsem zaradi strahu pred begunci. Primer tega so kazniva dejanja, ki jih izvajajo nelegalni migranti (Pizam & Mansfeld v Mekinc & Dobovšek, 2011, str. 17–27). Podatki kažejo, da zaradi negotovosti in travmatskih izkušenj prosilci za azil doživljajo številna mešana čustva, vključno z upanjem, strahom, jezo, nezaupanjem in olajšanjem. Travmatični dogodki lahko vplivajo na njihov občutek samozavesti, zaupanja in varnosti, kar lahko vodi do kriminalnih dejanj (Cange, Brunell, Acarturk & Fouad, 2019, str. 14).

2.3.1 Vpliv begunske krize na turizem v Evropi

Študija, opravljena na primeru Turčije, kaže, da ima begunska kriza v primeru, ko so sprejemni begunski centri izven glavnega mesta, omejen vpliv na turizem. Ta vpliv je drugačen, ko so begunski centri ali nastanitve na turističnih območjih. Kljub začetnemu izražanju dobrotelčnosti in sočutja lahko lokalno prebivalstvo reagira agresivno. Sčasoma je močnejši strah pred izgubo turističnih delovnih mest in dohodka iz naslova turizma kot rezultat negativnega medijskega prikazovanja (Okaka, 2014 v Pappas & Papatheodorou, 2017). Dolgoročna težava je tudi, da povečanje migrantov iz določene države navadno povzroči nadaljnji porast prihodov iz te države. Imigranti se vključijo v lokalne skupnosti in promovirajo državo, v kateri bivajo, zato pritegnejo tudi sorodnike in prijatelje iz svoje izvorne države (Cf. inter al., Seetaram, 2012a; Massidda & Piras, 2014 v Etzo, Massidda & Piras, 2014).

Študije, opravljene na primeru grških otokov, so pokazale številne negativne učinke begunske krize na turistično dejavnost: preklic hotelskih rezervacij, letov, križarjenj, izguba dohodka in krčenje aktivne turistične sezone. Število turistov, ki prihajajo z letalom (glavni način prevoza za mednarodne turiste), se je v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 zmanjšalo, medtem ko se število turških državljanov, ki so enodnevni turisti, ni spremenilo. Zanimivo je dejstvo, da je na vseh obravnavanih otokih število beguncev preseglo število lokalnih prebivalcev, kar je privedlo do negativnega učinka na celotno gospodarstvo ne le na otokih, temveč tudi v celotni državi (Ivanov, 2018). Mnenja turistov,

ki so načrtovali potovanje na območje Grčije ali Turčije, so različna. V raziskavi, kjer so preučevali vplive begunske krize na turizem Turčije in Grčije, je večina sodelujočih sprva odgovorila, da kriza ni vplivala na njih, vendar so pozneje v podvprašanjih navedli, da si ne morejo predstavljati uživanja na počitnicah v primeru, da bi za krizno stanje na destinaciji izvedeli pred ali med potovanjem. Večina na krizna območja ne bi potovala, nekaj pa jih je odgovorilo, da bi potovali v zeleno državo, vendar na tisti del, ki ne bi bil tako oblegan (Öman, 2016, str. 17).

2.3.2 Vpliv begunske krize na turizem v Sloveniji

Svoj vidik begunske krize so javnosti predstavili tudi slovenski turistični ponudniki. Kot težavo navajajo predvsem zmanjšanje turistov in ugibanja glede varnosti v času begunske krize. Predsednik uprave družbe Postojnska jama g. Marjan Batagelj je podal opažanja glede pomika turističnih tokov stran od begunske poti. V času vrhunca begunske krize v novembru 2015 so opazili izrazit upad števila turistov, zaradi odsvetovanja potovanj v Evropo pa je bil pričakovan tudi 30-odstotni upad števila korejskih in japonskih turistov (STA, 2016b). Problem zaupanja je poudarila tudi članica uprave podjetja Sava Turizem, ga. Renata Balažic. Zaposleni so se v času begunske krize ukvarjali s številnimi vprašanji turistov glede odprtosti mejnih prehodov, koliko časa se čaka in na kateri mejni prehod naj se usmerijo (STA, 2016b). S problematiko begunske krize so se soočali tudi v Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč; v letu 2015 so imeli 48-odstotni upad nočitev ruskih gostov. Direktor skupnosti zdravilišč Iztok Altbauer vidi rešitev v enotnem, pravočasnem in korektnem obveščanju ter v poudarjanju varnosti kot ene od vrlin Slovenije (STA, 2016b). Tudi direktorica Slovenske turistične organizacije ga. Maja Pak poudarja varnost kot ključno vrednoto Slovenije. Slovenska turistična organizacija (STO) ima usklajen načrt komuniciranja in odgovarjanja na vprašanja ter ažurirane informacije na svoji spletni strani v zvezi z begunskim tokom (STA, 2016b). Največ vprašanj so prejeli iz območij, kjer begunci prestopajo meje, in iz tujine. Težave se pojavijo predvsem zato, ker je zaradi nenehnega prilagajanja in sprememb ciljev težje dolgoročno načrtovati. Tako se obračajo na nove trge; zanimajo jih letalske povezave s perspektivnimi trgi, kot sta na primer Kitajska ali Japonska (Pak, 2015 v Koražija, 2015).

2.3.3 Vloga medijskega prikazovanja

Negativni stereotipi o beguncih in s tem vplivi na turizem so delno posledica negativnega poročanja v medijih (Matar, 2017, str. 294). Jasno je, da medijska moč ni oprijemljiva resničnost, ampak socialni proces med »medijskim svetom« in »navadnim svetom« navadnih ljudi (Matar, 2017, str. 295). Kljub temu imajo mediji ključno vlogo pri širjenju informacij, širjenju znanja in oblikovanju ideologij, kakor tudi pri vplivanju na družbe. Prispevajo k reprodukciji stereotipov, predsodkov in nenazadnje rasizma. V zvezi z begunsko krizo je medijsko poročanje o priseljencih in beguncih pritegnilo veliko pozornosti številnih znanstvenikov. Sprva so bili begunci prikazani kot žrtve državljanke

vojne v Siriji, nemočni in obupani. Veliko pozornosti je bilo posvečene tudi tragičnim zgodbam otrok beguncev, ki živijo v skrajni nevarnosti in se soočajo z nečloveškimi življenjskimi pogoji (Fotopoulos & Kaimaklioti, 2016, str. 265–279). V mesecih od julija do septembra 2015 sta bila pred zaščito države postavljena humanitarna pomoč in sočutje do beguncev. Evropa je želela pomagati, vendar je hkrati ostala pozorna na posledice (Georgiou & Zaborowski, 2017, str. 8).

Na drugi strani so mediji poročali o sovražnem govoru do beguncev in povzročili zaskrbljenost javnosti (Fotopoulos & Kaimaklioti, 2016, str. 265–279). Negativen prikaz beguncev se je okrepil po terorističnih napadih novembra 2015 v Parizu. V člankih po tem obdobju so bili begunci obravnavani kot morebitni krivci napadov, kar je povzročilo sovraštvo in strah (Georgiou & Zaborowski, 2017, str. 8).

V Sloveniji je bilo medijsko sporno že samo poimenovanje beguncev – begunci, migranti, tujci ali pribežniki. Sporno je bilo tudi poudarjanje števila beguncev, ki so prihajali čez Slovenijo, in postavljena žičnata ograja. Manjkala je kritika vladne politike, ki bi lahko odgovorila na vprašanja, katere so te konkretne grožnje, ki jih prinašajo begunci, in kako naj se različni udeleženci odzovejo na njih. Domači mediji so prikazali razmere po svoje z dvema ekstremoma: begunce so prikazali kot žrtve ali pa kot kriminalce. Begunska kriza pri nas tako odpira številna vprašanja: »Kako razgledana je slovenska družba, kakšni so politični interesi in kdo določa dogajanje okoli nas.« (STA, 2015).

3 PREGLED TURIZMA OBČINE ČRNOMELJ IN OBČINE BREŽICE

Indikatorji trajnostnega turizma spodbujajo k razmislekom o morebitnih potrebnih spremembah turističnega razvoja, ki bi lahko negativno vplival na okolje, in omogočajo ugotoviti, kako trajnosten je turistični razvoj, ali so temeljna načela trajnostnega razvoja upoštevana in ali napredujemo in dosegamo cilje trajnostnega razvoja. Indikatorji se nanašajo na vsa okolja turističnega sistema (Mitchell in drugi, 2008 v Mihalič, 2014, str. 9–10).

Za lažje razumevanje turistične stabilnosti in potencialnih priložnosti obeh obravnavanih občin v nadaljevanju podajam pregled glavnih okolij turističnega sistema: družbenega, naravnega (ekološkega) in kulturnega, gospodarskega (ekonomskega) in političnega (Mihalič, 2006, str. 12–14).

3.1 Družbeno okolje

Družbeno okolje se nanaša na ohranjanje in izboljševanje kakovosti življenja v lokalnih skupnostih (STO, 2010 v Počuča, 2010, str. 57). Vsebuje kazalnike, kot so kakovost stanovanjskega sklada, izobraževalne, zaposlitvene, rekreacijske in kulturne možnosti na

določenem območju ter družbeni odnosi med ljudmi (socialni kapital), ki ustvarjajo t. i. vablljivo okolje, ki ni odvisno izključno od gospodarskega razvoja (Grosse, 2002; Blakely & Leigh, 2010 v Kupisz, 2012, str. 115–116). Pomembno je vzpostaviti pogoje za življenje, ki spodbujajo razvoj in uresničevanje človeških potencialov (Kupisz, 2012, str. 115–116).

Občina Črnomelj

Občino Črnomelj uvrščamo v subregijo Bela krajina, ta pa je del statistične regije jugovzhodna Slovenija, ki je z 2.675 km² po površini največja slovenska regija in obsega 13,19 % ozemlja Slovenije. Občina meri 339,70 km², kar jo po površini med slovenskimi občinami uvršča na 5. mesto. Ima 122 naselij in 4.764 hišnih števil (Razvojni center Novo mesto, 2015, str. 6 in 21).

Sredi leta 2014 je imela občina približno 14.600 prebivalcev, kar jo po številu prebivalcev v primerjavi z ostalimi slovenskimi občinami uvršča na 36. mesto. Gostota naseljenosti je znašala 43 prebivalcev na km² (v celotni državi 102 prebivalca na km²). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil negativen, in sicer –2,3 (v Sloveniji 1,1), selitveni prirast pa ravno tako negativen, in sicer –0,1 (v Sloveniji 0,9). Povprečna starost občanov je bila 43,2 leta (v Sloveniji 42,4 leta) in se v povprečju dviga hitreje kot v celotni Sloveniji (SURs, 2014b).

Struktura izobraževanja, zaposlovanja in brezposelnosti je v občini Črnomelj slabša od povprečja celotne Slovenije. Leta 2014 je bilo število študentov na 1.000 prebivalcev 40 (v Sloveniji 42). Registriranih brezposelnih oseb je bilo 21,5 % (povprečje v državi je 13,1 %), zaposlenih ali samozaposlenih pa 56 % (v Sloveniji 57 %) (SURs, 2014a).

Občina Brežice

Občina Brežice je ena izmed šestih občin v spodnjeposavski regiji (Regionalna razvojna agencija Posavje, 2015, str. 15). Meri 268 km² in se po površini med slovenskimi občinami uvršča na 14. mesto (SURs, 2014a). Ima 109 naselij in 20 krajevnih skupnosti. Najdaljša meddržavna meja je s Hrvaško, in sicer 67 km (Občina Brežice, 2017b).

Brežiška občina je imela sredi leta 2014 okoli 24.250 prebivalcev (13. mesto med vsemi slovenskimi občinami). Gostota prebivalstva je znašala 90 prebivalca na km², kar je manj kot v celotni državi (102 prebivalca na km²). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil v tem letu negativen, znašal je –3,7 (v Sloveniji 1,1), selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini pa je bil pozitiven, znašal je 1,1. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta je bil torej negativen, znašal je –2,6 (v Sloveniji 0,9) (SURs, 2014a).

Demografski kazalci kažejo, da prebivalstvo stagnira oziroma nazaduje že od leta 1961. Večji del občine je opredeljen kot strnjeno demografsko območje, za katerega je značilna slaba starostna struktura, ki se še slabša (Občina Brežice, 2014, str. 5). Povprečna starost

prebivalstva občine Brežice v letu 2014 je bila 43,9 leta (v Sloveniji 42,4 leta) in se v povprečju dviga hitreje kot v celotni Sloveniji. Slabša je tudi struktura izobraževanja in brezposelnosti. Na 1.000 prebivalcev jih je v občini študiralo 40, v celotni Sloveniji pa povprečno 42. Stopnja brezposelnosti med aktivnim prebivalstvom je znašala 15,5 % (v državi 13,1 %) (SURS, 2014a).

Kljub slabšim pogojem, je zadovoljstvo prebivalcev v občini visoko. Leta 2017 je v raziskavi medijske hiše Eko dežela o zadovoljstvu občanov med večjimi občinami (nad 10.000) prejela najvišjo oceno. Občina je bila najboljša na področju športnih rekreacij, okolja ter skrbi za mladostnike in mlade družine. Kot druga najboljša pa na področjih turizma, kakovosti življenja starejših ter cestne in komunalne infrastrukture (Občina Brežice, 2017a).

3.2 Naravno in kulturno okolje

Nanaša se na naravne, kulturne in socialne privlačnosti za turizem. Te so v mnogih primerih razlog, da se oblikuje turistično povpraševanje po določeni destinaciji, in z razvojem turizma postajajo sestavni del (primarne) turistične ponudbe destinacije (Mihalič, 2006, str. 12–14). Naravna in kulturna dediščina zagotavljata tudi pomembno dopolnilno ponudbo za druge vrste turizma, kot so kongresni, rekreacijski in športni turizem (Meyer, 2009, str. 4).

Naravna dediščina je sestavljena iz naravnih pojavov, rastlinstva in živalstva, geologije, hidrologije, podnebnih, vulkanskih ali astronomskih značilnosti ter anorganske narave, kot so kamnine, geološke formacije, reke, jezera in gore (Meyer, 2009, str. 4).

Kulturna dediščina obsega vse obstoječe kulturne pojave od materialnih do nematerialnih dobrin. To vključuje nepremične zgodovinske spomenike (zgodovinske stavbe, vrtove, parke, industrijske objekte, prometne spomenike itd.), premične zgodovinske spomenike (slike, kipe, verska umetniška dela, zgodovinske obrti, obrtno opremo, kmetijska in industrijska orodja oziroma stroje, zgodovinske dokumente), festivale, obrede, kostume, legende, vedenja in navade, glasbo, ples in kulinarčno kulturo (Meyer, 2009, str. 4).

Občina Črnomelj

Prednost občine Črnomelj je razgiban teren, ki omogoča številne priložnosti za pohodništvo, taborjenje, kolesarstvo, čolnarjenje in druge aktivnosti v naravi. Občina poudarja naravno in kulturno dediščino kot priložnost za turizem. Turistična ponudba zajema znamenitosti, kot so Krajinski park Lahinja in Krajinski park Kolpa, Mestna muzejska zbirka Črnomelj, staro mestno jedro, srednjeveški grad, arheološki spomeniki in številne prireditve v okviru poletnih festivalov (martinovanja ali jurjevanja) (Občina Črnomelj, 2017). Največji potencial v prihodnosti pripisujejo degustaciji vin (Zavod Tovarna trajnostnega turizma GoodPlace & RIC Bela krajina, 2017, str. 18).

Občina želi izboljšati svoje projekte iz naslova prometa in s tem usmerjati k povečanju privlačnosti in kakovosti okolja, kar bi privabljal turiste in podjetja, ki jim več pomeni trajnostni razvoj. Črnomelj želi poudariti trajnostno mobilnost kot svojo ključno razvojno priložnost. Strateški stebri prometne strategije so spodbujanje hoje kot pomembnega potovalnega načina, optimalno izkoriščanje potencialov kolesarjenja, oblikovanje privlačnega javnega potniškega prevoza, uveljavitev optimiziranega cestnega prometa in vzpostavitev celostnega prometnega načrtovanja (Ministrstvo za infrastrukturo, 2016, str. 1–4).

Občina Brežice

Turistični potencial občine Brežice ustvarjajo dobra geostrateška lega (stičišče osrednje- in južnoevropskih poti), naravne danosti, dobre prometne povezave s Hrvaško in bližina Zagreba (Občina Brežice, 2014, str. 4). Pri tem so poudarjeni trije ključni elementi naravnega okolja (Občina Brežice, 2016, str. 26–27):

- termalna voda, ki je osnova razvoja termalne ponudbe v Termah Čatež in Termah Paradiso Dobova, ki skupaj ustvarita veliko večino prihodkov brežiškega turizma;
- tekoča voda, predvsem vodotoka Save in Krke, ki dajeta pomemben turistično-rekreativen prostor za kopanje, veslanje, supanje in ribolov za lokalno prebivalstvo in turiste;
- kulturna pokrajina (vinogradniški griči, kozolci, topjarji, čebelnjaki, cerkve, kapelice) in kulturna dediščina (gradovi Brežice, Mokrice, Pišce in Bizeljsko, vodovodni stolp iz leta 1914, arheološka najdišča, železni most čez Krko in Savo).

Turistični razvoj v občini sledi načelom trajnosti. Prebivalcem omogoča kakovostno bivanje, ustvarja dodatne možnosti za zaposlitev in podjetniško delovanje ter pomeni zagon za razvoj občine za slovensko in kasneje tudi mednarodno razpoznavnost (Občina Brežice, 2017c). Cilj občine v prihodnosti je še bolj povezati turistično ponudbo znotraj območja, predvsem v smislu rekreacije (kolesarstvo in pohodništvo), in poudariti pomen turističnih kmetij in zidanic ter tako ohraniti kulturno dediščino. Cilj je torej razviti podeželski turizem v povezavi s športno-rekreativnimi dejavnostmi in kakovostno infrastrukturo (Občina Brežice, 2016, str. 63–65).

3.3 Gospodarsko (ekonomsko) okolje

Turizem spodbuja naložbe v gospodarstvo, kar vodi k ustvarjanju delovnih mest in povečanju dohodka lokalnega prebivalstva. Zaposlovanje se lahko ustvari neposredno v turistični industriji (hoteli, restavracije, nočni klubi, taksiji, prodaja spominkov in druge storitve, povezane s turizmom) ali posredno (dobava blaga in storitev, ki jih potrebuje turizem). Razvoj turizma pogosto vključuje tudi izboljšave infrastrukture, kot so boljši vodni in kanalizacijski sistemi, ceste, omrežja električne energije, telefona in javnega prevoza, s čimer se izboljša kakovost življenja prebivalcev (Meyer, 2009, str. 3). Namen je

torej zagotoviti konkurenčnost in sposobnost preživetja turističnih destinacij, da se bodo lahko še naprej razvijale in dolgoročno prinašale koristi (STO, 2010 v Počuča, 2010, str. 57).

Občina Črnomelj

Občina Črnomelj ima v zadnjih letih več iniciativ na področju podjetništva. Vse več mladih razmišlja o podjetništvu kot o svoji nadaljnji poti, predvsem preko inkubatorjev, startupov in coworkingov, povečuje pa se tudi interes za socialno podjetništvo (LAS Dolenjska in Bela Krajina, 2016). V letu 2015 je imela občina 257 gospodarskih družb, kar je 10 % družb celotne jugovzhodne Slovenije. Majhnih podjetnikov je bilo 378, to je 9,8 % podjetnikov jugovzhodne Slovenije (Ajpes, 2016).

Dobri klimatski pogoji omogočajo razvoj kmetijskih panog. Med posameznimi kmetijskimi panogami prevladujejo živinoreja, vinogradništvo, gozdarstvo in v zadnjih letih tudi pridelava industrijske konoplje. Na območju občine Črnomelj je v uporabi 5.773 ha kmetijskih zemljišč in 1.059 kmetij. Obdelovanje kmetijskih površin je ključno za ohranjanje okoljske funkcije kmetijstva, ki se navezuje na ostale panoge, zlasti na turizem (LAS Dolenjska in Bela Krajina, 2016).

Občina Brežice

V občini Brežice imajo v primerjavi z državo in celotno regijo slabše zaposlitvene možnosti, primanjkuje namreč 5.000 delovnih mest (Občina Brežice, 2014, str. 13). V zadnjih letih ponudba dela stagnira oziroma se še zmanjšuje. Težava je tudi struktura delovnih mest glede na izobrazbo prebivalstva. V občini je razvit terciarni sektor (storitve, trgovina, popravila motornih vozil) in delno tudi sekundarni sektor (industrija in gradbeništvo) (Občina Brežice, 2014, str. 13).

Občina ima približno 431 gospodarskih družb, ki zaposlujejo okoli 2.327 oseb in 870 samostojnih podjetnikov. Največji delež in gonilna sila zaposlovanja in gospodarskega razvoja so turistična in trgovska dejavnost ter drobna obrt, ki pa jih je treba spodbujati s predstavitvami na sejnih za razvoj in subvencioniranimi investicijami (Občina Brežice, 2014, str. 13).

3.4 Politično okolje

Politično okolje vključuje institucije, politiko in (politične) možnosti za uresničevanje ekološke politike (Mihalič, 2006, str. 12–14). Vpeljava aktivne politike na področju turizma omogoča močnejši vpliv potenciala, ki ga ponuja turizem, posledično je destinacija bolj prepoznavna in zanimiva globalna turistična destinacija (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2017, str. 35).

Slovenija zaradi zamude v procesu privatizacije nima aktivne naložbene politike v turizmu, s tem pa ima premalo spodbujevalnih programov z namenom povečanja konkurenčnosti v turizmu (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2017, str. 66). Za dohitevanje konkurence bi bila potrebna modernizacija in prestrukturiranje obstoječe verige vrednosti v turizmu ter vključevanje v razvoj pametnih in inovativnih razvojnih turističnih projektov (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2017, str. 68).

Občina Črnomelj

Regija Bela krajina je leta 2015 uvedla Zeleno politiko slovenskega turizma in postala nosilka srebrnega znaka Slovenia Green (Občina Črnomelj, 2017), ki temelji na treh stebrih trajnostnega razvoja – okoljskem, družbenem in ekonomskem, namenjen pa je tako destinacijam kot tudi posameznim turističnim ponudnikom (Občina Črnomelj, 2016, str. 1). Ta sistem zajema zbiranje in analizo podatkov, pridobivanje podpore v lokalnem okolju, pregled trajnosti destinacije in posledično oblikovanje ukrepov za izboljšave. Namen je, da se Bela krajina na domačem in tudi mednarodnem trgu pozicionira kot okolju in družbi prijazna destinacija (Občina Črnomelj, 2016, str. 1).

Občina Brežice

Občina Brežice je leta 2018 podpisala pristopno izjavo Zeleni politiki slovenskega turizma in se s tem zavezala k spoštovanju desetih trajnostnih načel (Občina Brežice, 2018). Občina se zaradi odnosa do okolja, ohranjene narave in ekonomičnosti lahko predstavlja s pojmom trajnosti, katerega predpogoj je spoštovanje kulturnih vrednot v družbi, ki je okoljevarstveno naravnana in lahko razvija trajnostne gospodarske dejavnosti, ki pozitivno vplivajo na razvoj vseh deležnikov, so socialno pravične in hkrati optimizirajo ekonomski učinek. Takšen turizem imenujemo tudi vzdržni, odgovorni, moralni, zeleni, sonaravni ali etični (Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice, 2018).

4 VPLIV BEGUNSKE KRIZE NA TURIZEM OBČINE ČRNOMELJ IN OBČINE BREŽICE

Poglavje zajema empirični del moje raziskovalne naloge. Raziskava bo na osnovi namena, cilja in raziskovalnih vprašanj usmerjena v analizo podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (prihodi in prenočitve domačih in tujih turistov v obeh občinah v obdobju vrhunca begunske krize in v obdobju poletne sezone 2016) ter v analizo intervjujev, ki so opravljeni med različnimi subjekti iz območja obeh občin.

4.1 Namen in cilj empirične raziskave

Namen empirične raziskave je izvesti kakovostno kvantitativno in kvalitativno raziskavo ter s tem podati informacije o vplivih begunske krize na turizem v občini Črnomelj in občini Brežice.

Osnovni cilj empiričnega dela je s pomočjo odgovorov, pridobljenih v intervjujih, v povezavi s podatki iz statistične analize prihodov in prenočitev turistov v kriznih obdobjih ugotoviti, kako je begunska kriza vplivala na turistični obisk v obeh občinah, na občutek varnosti in na poslovanje turističnih ponudnikov.

4.2 Opredelitev raziskovalnih vprašanj

Raziskovalna vprašanja so oblikovana na podlagi preučevane teorije, zastavljenih ciljev in namena ter predhodno pripravljenih vprašanj za intervjuje. S pomočjo predvidevanj o tem, katere teme lahko razrešim s pridobljenimi odgovori v povezavi s teorijo, sem si zastavila naslednja raziskovalna vprašanja, ki jih podrobneje razčlenim v rezultatih empiričnega dela (prikaz vseh raziskovalnih vprašanj in z njimi povezanih vprašanj iz intervjujev ter pojasnilo, kaj je moj namen poizvedovanja, sta v Prilogi 24):

1. Ali lahko begunsko krizo leta 2015 opredelimo kot eno izmed sodobnih varnostnih groženj v turizmu v preučevanih občinah v zadnjih letih?
2. Ali lahko s pomočjo primarne (intervjuji) in sekundarne raziskave (podatki iz SURS-a) potrdimo, da je begunska kriza negativno vplivala na prihode in prenočitve domačih in tujih turistov v občini Črnomelj in občini Brežice v obdobju vrhunca množičnega begunskega toka (preučevano obdobje oktober–december 2015)?
3. Ali lahko s pomočjo primarne (intervjuji) in sekundarne raziskave (podatki iz SURS-a) potrdimo, da je begunska kriza negativno vplivala na prihode in prenočitve domačih in tujih turistov v občini Črnomelj in občini Brežice v obdobju poletne turistične sezone (preučevano obdobje junij–avgust 2016)?
4. Ali begunska kriza vpliva na okolja turističnega sistema?
5. Katerim ukrepom so turistična podjetja v času begunske krize namenjala največ pozornosti, da bi zmanjšala nezadovoljstvo turistov in povečala občutek varnosti?
6. Ali lahko trend nelegalnega prehoda meje manjših skupin beguncev negativno vpliva na turistični ugled občin Brežice in Črnomelj tudi v prihodnosti?

4.3 Metodologija

V prvem delu raziskave sem se osredotočila na prikaz prihodov in prenočitev v občinah Črnomelj in Brežice v letih 2014–2017. Zanimala me je analiza obdobja vrhunca begunske krize (primerjava: oktober, november, december 2015 z istim obdobjem v letih 2014, 2016

in 2017) ter obdobja poletne sezone po begunski krizi (primerjava: junij, julij, avgust 2016 z istim obdobjem v letih 2014, 2015 in 2017).

V nadaljevanju empiričnega dela sem izvedla poglobljene intervjuje z različnimi udeleženci begunske krize, ki bi lahko najboljše podali mnenje glede njenega vpliva na turizem v občinah Brežice in Črnomelj. Rezultate analize intervjujev iz obeh občin v večini prikazujem skupno, saj imata glede na preučevano literaturo obe območji zelo podobno turistično okolje. Na podlagi obeh delov raziskave podajam končne ugotovitve in odgovarjam na zastavljena raziskovalna vprašanja.

4.3.1 Kvantitativna metoda

V kvantitativni raziskavi zbiramo numerične podatke, ki jih je mogoče razvrstiti v kategorije, po vrstnem redu ali meriti v merskih enotah. Kvantitativne podatke zbiramo s pomočjo anket, eksperimentov ali opazovanj in jih prikažemo v obliki tabel ali grafov. Namen je pretvoriti pridobljene podatke v koristne informacije za nadaljnje odločanje. Glede na namen uporabe podatkov ločimo opisne in inferenčne statistične metode (McLeod, 2017).

4.3.1.1 Uporabljena metoda

Pri svoji kvantitativni analizi sem uporabila opisno statistično metodo, ki je pomemben prvi korak pri vsakem izvajanju raziskav in se uporablja za povzemanje pridobljenih podatkov na organiziran način s pomočjo tabel in grafov. Metoda ne vključuje ocenjevanja parametrov ali preverjanja hipotez, temveč zgolj opisovanje podatkov oziroma enostavnejši povzetek le-teh (Kaur, Stoltzfus & Yellapu, 2018, str. 60–63). Ravno to sem želela prikazati v prvem delu empiričnega dela.

4.3.1.2 Potek analize

Prikaz podatkov in nadaljnjo analizo sem pripravila s pomočjo podatkov Statističnega urada Republike Slovenije. Najprej sem izvozila celoletne mesečne podatke za leta od 2014 do 2017 o prihodih in prenočitvah domačih in tujih turistov po posamezni občini. Moj namen je bil, da najprej opazujem podatke za vsa leta in določim, v katerih mesecih je turizem najbolj in najmanj močan, ter opazujem morebitna odstopanja, padce ali nenadne rasti. V nadaljnjem koraku sem določila, katera obdobja me zanimajo oziroma katera obdobja so najbolj bistvena za turizem v zvezi z begunsko krizo. Izluščila sem podatke za obdobje vrhunca begunske krize leta 2015 (oktober–december) in za obdobje poletne sezone 2016 (junij–avgust) ter poskusila ugotoviti, ali so bila v tem obdobju kakšna odstopanja v primerjavi z ostalimi leti. Podatke za poletno sezono sem preučevala zaradi izrazite sezonskosti v obeh občinah. Zanimalo me je, ali je begunska kriza, ki se je sicer v množični obliki končala že prej, vplivala na poletno sezono v naslednjem letu.

Podatki so prikazani številčno v tabelah, vidnejše spremembe ali morebitna odstopanja pa so opisana v besedilu pod tabelami, kjer so podani tudi konkretni primeri (primerjave med leti in vidnejše spremembe so izražene v odstotkih). Podatke povezujem z informacijami, pridobljenimi v intervjujih, in na ta način podajam odgovore na raziskovalna vprašanja.

4.3.2 Kvalitativna metoda

Podatke v kvalitativni raziskavi dobimo s pomočjo kvalitativnih tehnik, ki vključujejo nestrukturirane in polstrukturirane intervjuje, pogovore, kvalitativne ankete in osebne zapise opazovanj (Roblek, 2009). Tovrstna raziskava je pogosto slabše pojasnjena, saj ni natančnih pravil, ki bi določala priporočljiv obseg podatkov, potrebnih za smiselno razlago. V več primerih se uporablja kot predogled ali kot predhodna razlaga za poznejše kvantitativno zbiranje podatkov (Neale, 2016). Primarni cilj kvalitativnega raziskovanja je boljše razumevanje pojava s pomočjo izkušenj tistih, ki so neposredno doživeli pojav (Castleberry & Nolen, 2018, str. 807–815).

Proces kvalitativne analize lahko v splošnem razdelimo na tri dele: zmanjšanje ali razčlenitev besedila, odkrivanje pomena besedila in integracija odkritij ter ostali posamezni koraki podrobne analize znotraj posameznega stadija (Roblek, 2009, str. 57).

Za odkrivanje pomena besedila sta primerna dva pristopa: analiziranje posameznih intervjuvancev ali pa povezovanje odgovorov vseh intervjuvancev in iskanje globine oziroma širine odgovorov na posamezno vprašanje (Patton, 2002, str. 438–440). Odgovore lahko povežemo s pomočjo kodiranja, pri čemer interpretiramo analizirano besedilo in posameznim delom besedila določimo pomen (Kvalitativna analiza, 2008). V postopku torej povzemamo dele besedila in jih nato združujemo v manjše množice, teme oziroma konstrukte (Podlesek, 2014 v Kordeš & Smrdu, 2015, str. 53). Pri primerjanju podatkov iščemo skupne teme tako, da preučimo, kaj se večkrat pojavlja, in po intuiciji presojamo, kaj je verjetno in smiselno. Možne metode so uporaba metafor, štetje, primerjanje ali kontrasti, členjenje spremenljivk, prenos specifičnega v splošno, faktoriziranje, iskanje odnosov med spremenljivkami, iskanje intervenirajočih spremenljivk in gradnja logične verige dokazov. Pri oblikovanju kod si lahko pomagamo z vprašanji, kot sta kaj se dogaja in kaj je povezano s čim (Podlesek, 2014 v Kordeš & Smrdu, 2015, str. 59–60).

4.3.2.1 Potek intervjujev

Odločila sem se za izvedbo polstruktuiranega intervjuja, ki je med dvema ekstremoma – med strukturiranim in nestruktuiranim intervjujem. Pri polstruktuiranem intervjuju si raziskovalec poleg splošne sestave intervjuja, v kateri postavi cilje, ki naj bi jih dosegel z intervjujem, vnaprej pripravi tudi nekaj bistvenih vprašanj, navadno odprtega tipa, ki jih postavi vsakemu intervjuvancu, preostala vprašanja pa oblikuje sproti med potekom intervjuja. Je zelo prožna tehnika zbiranja podatkov: uporabi se lahko zaprti ali odprti tip

vprašanj, odgovori vpraševanca so lahko kratki, lahko pa odgovarja v obliki pripovedi (Polstrukturirani intervju, 2008–2009).

Intervjuji so bili izvedeni z različnimi subjekti, ki so bili vključeni v proces begunske krize. Pogovori tvorijo širšo zgodbo o tem, na kakšen način so se intervjuvanci soočali z begunsko krizo. Najprej sem si okvirno zastavila vprašanja, razdeljena glede na različne sklope intervjuvancev (Priloge 13–15), in jih pozneje na podlagi uporabnosti odgovorov dopolnjevala oziroma spreminjala. Intervjuvance sem pridobila s pomočjo priporočil oseb iz obravnavanih občin, ki jih osebno poznam ali pa sem jih poiskala na spletu oziroma se osebno oglasila pri njih v poslovalnicah. Pred samo izvedbo intervjujev sem vsakega izmed intervjuvancev kontaktirala po telefonu, elektronski pošti ali osebno. Intervjuji so glede na razpoložljivost intervjuvancev potekali na dva načina: osebno srečanje ali telefonski pogovor.

Pri sami izvedbi intervjuja bi bila sočasno zapisovanje odgovorov sicer ustrezna, vendar preveč nezanesljiva izbira, saj bi lahko zaradi osredotočenosti na zapisovanje izpustila ključne točke odgovora (Jamshed, 2014). Pogovore sem tako ob predhodnem opozorilu posnela in jih nato prepisala v slovnično ustrezno obliko. Proces transkripcije je lahko dolgotrajen, a vendar odličen način, da začnemo spoznavati podatke, ki jih imamo na razpolago (Riessman, 1993 v Clarke & Braun, 2006, str. 17–18). Raziskovalci celo trdijo, da bi jo bilo treba obravnavati kot ključno fazo analize v okviru interpretacije kvalitativnih podatkov (Bird, 2005, v Clarke & Braun, 2006, str. 17–18).

Po kakovosti intervjujev so tisti, opravljeni na začetku, najslabši. Skozi potek intervjujev sem nato opazila, kaj je še treba vprašati in katera vprašanja morda sploh niso smiselna za želeno obdelavo, zato sem jih pozneje izločila. Intervjuje sem opravljala v obdobju od junija do novembra 2018, v povprečju so potekali od 20 do 30 minut. V podpoglavju 4.4.2 so povzetki intervjujev, na podlagi katerih sem pozneje pripravila ustrezno analizo.

4.3.2.2 Potek analize

Za obdelavo podatkov je najpomembnejše to, da v povzetku intervjuja ostanejo informacije, ki jih dejansko potrebujemo in ki ne spremenijo izvirnosti odgovora (Poland, 2002 v Clarke & Braun, 2006, str. 17–18). V prvem koraku analize sem najprej vse opravljene intervjuje in predhodno posnete odgovore zapisala v bolj obvladljivi obliki, jih oblikovala in po potrebi fokusirala (skrajšala) na preučevano temo ter se nato na podlagi uporabnih odgovorov odločila za nadaljnji način analize.

Z analizo posameznih intervjuvancev in pisanjem kratkega opisnega povzetka njihovih odgovorov sem še bolj skrčila ter izločila za analizo nepomembne odgovore. V nadaljevanju sem se osredotočila na povezovanje odgovorov intervjuvancev, in sicer s pomočjo iskanja pomembnejših citatov, ki sem jih na koncu povzela v enotno mnenje. Zajela sem tako pozitivna kot negativna stališča, ki so mi bila v pomoč pri končnih

ugotovitev. Nato sem analizirala odgovore s kodiranjem kategorij oziroma kategorizacijo. Z namenom odgovarjanja na predhodno zastavljena raziskovalna vprašanja sem s pomočjo tabelarničnega prikaza določila glavne kategorije in podkategorije, jim določila število potrditev in zanikanj ter s tem skušala najti skupna stališča. Na koncu sem za vsako posamično kategorijo povzela glavne ugotovitve.

4.4 Rezultati raziskave

4.4.1 Analiza prihodov in prenočitev v občini Črnomelj in občini Brežice v preučevanih obdobjih

V nadaljevanju so prikazani prihodi in prenočitve v ključnih mesecih begunske krize z namenom, da preučim morebitna odstopanja. Osredotočila sem se na zadnje trimesečje v letu 2015, saj je bilo ravno takrat največ množičnih prihodov, in na poletno sezono 2016 zaradi izrazite sezonskosti turizma obeh občin in morebitnih posledic, ki jih je imela begunska kriza na glavno sezono. Tabele in grafikoni celoletnih prihodov in prenočitev v letih 2014–2017 po posamezni občini so v prilogah 1–12.

4.4.1.1 Občina Črnomelj

Pri prihodih in prenočitvah tujih, kot tudi domačih turistov v občini Črnomelj je v primerjavi z občino Brežice bolj izrazita sezonskost v poletnih mesecih (največ prihodov v juniju, juliju in avgustu). V preostalih mesecih skupno prihaja okoli 200–500 turistov na mesec. Glede na podatke v letih 2014–2017 je trend turističnih prihodov in prenočitev tujih in domačih turistov naraščajoč, razen upada števila tujih turistov – v letu 2015 je bilo 26,71 % manj prihodov in prenočitev kot leta 2014 (tabela 2).

Tabela 2: Gibanje prihodov in prenočitev tujih in domačih turistov v občini Črnomelj v letih 2014–2017

Leto	Tuji	Stopnje rasti	Domači	Stopnje rasti
2014	12398		18611	
2015	9086	-26.71	18640	0.16
2016	13402	47.50	21443	15.04
2017	24121	79.98	26932	25.60

Vir: SURS (2018).

V tabeli 3 so prikazani prihodi in prenočitve v mesecih vrhunca begunske krize leta 2015 (oktober, november, december) z namenom analize morebitnih odstopanj v primerjavi z istim obdobjem v letih 2014, 2016 in 2017. V letu 2015 je opaziti občuten upad števila prihodov tujih turistov v primerjavi z istim obdobjem v letih 2014, 2016 in 2017. Na

primer, v mesecu oktobru 2015 je prišlo 58,14 % manj tujih turistov kot v letu 2014, 82 % manj kot v letu 2016 in 88,08 % manj kot v letu 2017. Pri prihodih domačih turistov je opaziti padec v oktobru 2015, medtem ko padec v preostalih dveh mesecih ni konstanten.

Pri prenočitvah je sprememba še opaznejša. V oktobru 2015 je prenočilo 82,78 % manj tujih turistov kot v letu 2014, 86,78 % manj kot v letu 2016 in 91,25 % manj kot v letu 2017. Pri domačih turistih je zopet opazen padec v mesecu oktobru. V primerjavi z istim mesecem v letih 2014, 2016 in 2017 je prenočilo okoli 20 % manj turistov.

Tabela 3: Prihodi in prenočitve v občini Črnomelj v oktobru, novembru in decembru v obdobju 2014–2017

PRIHODI								
	2014		2015		2016		2017	
	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI
Oktober	86	422	36	335	200	338	302	475
November	73	274	27	280	65	369	81	201
December	25	101	18	165	79	280	64	178
Skupaj	184	797	81	780	344	987	447	854
PRENOČITVE								
Oktober	424	989	73	787	552	970	834	972
November	192	793	45	884	88	816	168	692
December	60	354	38	598	201	904	153	550
Skupaj	676	2136	156	2269	841	2690	1155	2214

Vir: SURS (2018).

Zaradi izrazite sezonskosti v poletnih mesecih in posledično večje možnosti, da so begunska kriza in njene posledice (predvsem v letu 2016 postavljena žičnata ograja ob Kolpi) realno vplivale na turistične prihode in prenočitve, preverim še mesece glavne sezone in poskusim ugotoviti, ali prihaja do večjih nihanj v poletni sezoni 2016 v primerjavi z leti 2014, 2015 in 2017.

V tabeli 4 je opazen porast prihodov tujih turistov skozi preučevana leta z rahlim padcem v letu 2015. Naraščali so tudi prihodi domačih turistov, vendar je bila rast precej manjša v primerjavi s tujimi turisti. Pri prenočitvah ni opaziti večjih padcev v poletni sezoni 2016. Domače prenočitve so v letu 2016 v primerjavi z letoma 2014 in 2015 naraščale. Pri tujih turistih je opazen padec v letu 2016 v primerjavi z letom 2014, in sicer v juliju in avgustu. V sezoni 2017 je opazen velik porast števila prenočitev tako pri domačih kot tujih turistih.

Tabela 4: Prihodi in prenočitve v občini Črnomelj v juniju, juliju in avgustu v obdobju 2014–2017

PRIHODI								
	2014		2015		2016		2017	
	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI
Junij	152	647	178	714	534	757	1246	828
Julij	878	717	737	928	1063	1042	1843	1893
Avgust	1010	1197	865	1092	1145	1402	2180	1932
Skupaj	2040	2561	1780	2734	2742	3201	5269	4653
PRENOČITVE								
Junij	475	1564	700	1697	1496	1823	3121	1746
Julij	3482	1805	2443	2112	3074	2620	5031	4607
Avgust	3263	2887	2343	2592	3107	3190	5994	5044
Skupaj	7220	6256	5486	6401	7677	7633	14146	11397

Vir: SURS (2018).

4.4.1.2 Občina Brežice

Turizem občine Brežice je ravno tako sezonske narave. Največ prihodov in prenočitev je v poletnih mesecih, in sicer največ v avgustu. V obdobju 2014–2017 občina beleži konstantno rast števila domačih in tujih turistov, razen leta 2016, ko je bilo za 4,41 % manj domačih turistov kot leto prej, in leta 2017, ko je bilo za 1,62 % manj domačih turistov kot leta 2016. Podatki kažejo prevlado prihodov in prenočitev tujih turistov. V letu 2016 je bilo 21.855 več tujih turistov kot domačih, medtem ko so prejšnja leta prevladovali domači (tabela 5).

Tabela 5: Gibanje prihodov in prenočitev tujih in domačih turistov v občini Brežice v letih 2014–2017

Leto	Tuji	Stopnje rasti	Domači	Stopnje rasti
2014	378865		406431	
2015	397216	4.84	419761	3.28
2016	423103	6.52	401248	-4.41
2017	449891	6.33	394729	-1.62

Vir: SURS (2018).

V tabeli 6 pri primerjavi prihodov v mesecih vrhunca begunske krize leta 2015 (oktober, november, december) z leti 2014, 2016 in 2017 opazim nekaj nihanj. V oktobru 2015 je prihod tujih turistov v primerjavi z ostalimi leti manjši, na primer za 26,86 % manjši kot v istem obdobju leta 2016. Pri domačih turistih je največje nihanje v mesecu novembru, ko je število prihodov v letu 2015 najnižje v primerjavi z ostalimi leti. V letu 2015 je tako prišlo

20,24 % turistov manj kot v letu 2016. Pri pregledu prenočitev je pri tujih turistih zopet opaziti največje nihanje prenočitev v mesecu oktobru, in sicer je oktobra 2015 prenočilo 7,36 % manj turistov kot oktobra 2014, 39,83 % manj kot v letu 2016 in 13,33 % manj kot v letu 2017.

Tabela 6: Prihodi in prenočitve v občini Brežice v oktobru, novembru in decembru v obdobju 2014–2017

PRIHODI								
	2014		2015		2016		2017	
	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI
Oktober	4774	9701	4393	8663	6006	6934	4896	8221
November	4110	7300	4609	6482	4738	8127	5444	6969
December	5760	7470	7401	8548	7384	8103	8891	8211
Skupaj	14644	24471	16403	23693	18128	23164	19231	23401
PRENOČITVE								
Oktober	11921	26363	11044	24591	18354	19966	12743	22330
November	15340	21431	13099	19558	14275	23671	14523	20588
December	14017	21657	19480	25145	16914	22470	20571	23141
Skupaj	41278	69451	43623	69294	49543	66107	47837	66059

Vir: SURS (2018).

V tabeli 7 primerjam še podatke za junij, julij in avgust 2016. V poletni sezoni je opaziti manjša nihanja pri tujih turistih. V mesecu avgustu 2016 je bilo na primer 2,68 % manj tujih turistov kot leta 2014, 0,95 % manj kot leta 2015 in 1,44 % manj kot leta 2017. Pri domačih turistih je največje nihanje v mesecu juniju 2016, in sicer je bilo 9,92 % manj turistov kot leta 2014, 21,06 % manj kot leta 2015 in 16,30 % manj kot leta 2017. Tudi pri preostalih postavkah je trend prihodov v letu 2016 v primerjavi z ostalimi leti v večini negativen, kar bi lahko nakazovalo na manjše težave v sezoni 2016. Pri primerjavi prenočitev v poletnih mesecih opazimo manj domačih turistov v letu 2016 v primerjavi z leti 2014, 2015 in 2017. Največje nihanje je v mesecu juniju, in sicer je v letu 2016 prenočilo 14,47 % manj domačih turistov kot v letu 2015. Pri pregledu tujih turistov v tem primeru za sezono 2016 ni opaznih negativnih sprememb. Vsako leto število tujih turistov narašča.

Tabela 7: Prihodi in prenočitve v občini Brežice v juniju, juliju in avgustu v obdobju 2014–2017

PRIHODI								
	2014		2015		2016		2017	
	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI	TUJI	DOMAČI
Junij	7114	8514	7760	9715	7654	7669	10448	9163
Julij	10967	9369	11497	10683	12684	10137	14224	10274
Avgust	16966	11653	16669	12098	16511	11004	16753	9974
Skupaj	35047	29536	35926	32496	36849	28810	41425	29411
PRENOČITVE								
Junij	29150	30419	28924	33139	35256	28343	40225	30837
Julij	54658	41156	55783	43329	62224	40231	69288	41002
Avgust	74302	45287	74429	46196	75038	43595	84375	41576
Skupaj	158110	116862	159136	122664	172518	112169	193888	113415

Vir: SURS (2018).

4.4.2 Intervjuji

V tabeli 8 predstavljam vse intervjuvance, njihov položaj in občino, v kateri živijo oziroma so bili v času begunske krize povezani z njo. Vzorec sestavlja skupno enajst ljudi, in sicer dva predstavnika turističnih agencij, šest predstavnikov turističnih ponudnikov ali društev in trije posamezniki, ki so neposredno sodelovali v procesu begunske krize.

Tabela 8: Značilnosti vzorca intervjuvancev

Poimenovanje v analizi	Subjekt	Položaj	Občina	Datum intervjuja
Oseba A	Turistična agencija	Vodja enote	Brežice	26. 9. 2018
Oseba B	Turistična agencija	Zaposlena	Brežice	13. 6. 2018
Oseba C	Krajinski park	Zaposlena	Črnomelj	22. 8. 2018
Oseba D	Terme (1)	Vodja prodaje	Brežice	9. 6. 2018
Oseba E	Terme (2)	Vodja prodaje	Brežice	17. 11. 2018
Oseba F	Kamp	Vodja kampa	Črnomelj	27. 10. 2018
Oseba G	Picerija in gostilna	Zaposlena	Brežice	20. 8. 2018
Oseba H	Turistično društvo	Zaposlena	Črnomelj	7. 9. 2018
Oseba I	Prebivalka ob meji	Prebivalka ob meji	Brežice	12. 6. 2018
Oseba J	Poklicni vojak	Vojak ob meji	Črnomelj	25. 6. 2018
Oseba K	Prostovoljka	Prostovoljka	Brežice	28. 10. 2018

Vir: lastno delo.

Kratki povzetki vseh intervjujev so prikazani po naslednjih sklopih:

- turistične agencije, ki ponujajo aranžmaje v občini Črnomelj ali občini Brežice (A in B),
- ponudniki turističnih storitev v posamezni občini – ponudniki prenočitev ali gostinskih storitev v preučevanih občinah (C–H),
- posamezniki, ki so občutili vpliv begunske krize ali kakorkoli sodelovali pri procesu – lokalni prebivalci, vojaki, zaposleni ob mejah (I–K).

Oseba A (Intervju v Prilogi 13)

Oseba je zaposlena kot vodja enote večje turistične agencije, ki med drugim ponuja tudi pakete za Terme Čatež. Kot pomembne dejavnike za izbiro tovrstne destinacije navaja bližino, tradicijo, dobro hrano in prijazne ljudi. Begunske krize leta 2015 ne opredeljuje kot varnostne grožnje, predvsem ne za domače turiste, saj naj bi bili ti o razmerah doma že dobro obveščeni. Opaža večji vpliv na tuje turiste, ki niso tako seznanjeni z varnostnimi razmerami pri nas. Večjih odpovedi ali sprememb turističnih tokov konec leta 2015 ne navaja. Zanika kakršenkoli poznejši vpliv krize, torej v poletni sezoni 2016 in do leta 2018. V začetku je bilo precej vprašanj in dvomov v zvezi s to temo in turisti so se kratkoročno seveda poskušali izogniti žariščem, vendar se je stanje pozneje umirilo. Oseba A vidi turizem kot zelo močno panogo in meni, da po določenem času ljudje sprejmejo situacijo begunstva, razumejo, da je to del trenutnega dogajanja v svetu in da je treba živeti s tem. Kot dejavnik, ki lahko najbolj prestraši turiste, vidi prisotnost beguncev na vidnem nezavarovanem območju; zbirni centri in ograja pa so samo neke vrste varovalo. Pri vplivih na različna okolja turističnega sistema ne vidi dolgoročnih težav, če to primerjamo z drugimi državami, ki so se soočale z večjimi težavami. V agenciji zagovarjajo iskren pristop do turistov, in sicer podajanje realnih informacij in usklajevanje le-teh z informacijami, ki jih poda zunanje ministrstvo. Turistom poudarijo, da je na destinaciji poskrbljeno za varnost, če pa bi bilo stanje še bolj alarmantno, bi jim zagotovo odsvetovali zadrževanje in bivanje v žariščih.

Oseba B (Intervju v Prilogi 14)

Oseba je zaposlena v večji turistični agenciji, ki med drugim ponuja tudi aranžmaje za Terme Čatež. Kot pomembne dejavnike za izbiro tovrstne destinacije navaja priljubljenost destinacije, predvsem za družine. Begunsko krizo leta 2015 opredeljuje kot varnostno grožnjo, predvsem ker so jo tako prikazali mediji. Meni, da je kriza najbolj vplivala na domače turiste, ker teh razmer še niso bili navajeni in zaradi umetno ustvarjene panike. Glede tujih turistov so opazili nekaj primerov iz Nemčije in Avstrije, ki so v tistem času skrajšali svoje počitnice. Po vrhuncu begunske krize pa do sedaj ne opažajo več nobenih težav. Oseba B poudarja predvsem vpliv medijev in politike, ki so celotno dogajanje prikazali preveč dramatično. Meni, da je Slovenija vseeno premalo izkoristila begunsko krizo za svoj dobiček v turizmu (glede na hujše dogajanje v svetu). Hrvaška je to odlično

izkoristila, Slovenija žal ne (s tem so mišljene pre nizke cene namestitvev glede na turističen dotok in povpraševanje). Kot najpomembnejši dejavnik vpliva na turiste vidi prisotnost večjega števila beguncev, kot najbolj zaznamovano okolje turističnega sistema pa izbira gospodarsko in politično okolje. V turistični agenciji v času krize niso opazili pretiranega strahu turistov in v nasprotju z osebo A meni, da kriza ni imela večjega vpliva na občutek varnosti turistov. Omeni le ukrep preusmerjanja potovanj na druge turistične točke, a to bolj v primeru oddaljenih destinacij, ki so se soočale s terorizmom.

Oseba C (Intervju v Prilogi 15)

Oseba je zaposlena v krajinskem parku, ki ponuja gostinske storitve in turizem ob vodi. Pomembni dejavniki za izbiro tega območja so narava, Kolpa, vreme (v poletnem času) in bogata kulturna dediščina. Begunske krize leta 2015 opredeljuje kot kratkoročno varnostno grožnjo. Spremembe turističnih tokov so se pri njih pričele v februarju 2016 s postavitvijo žičnate ograje. Predvsem domači turisti so odpovedovali svoje rezervacije. V nadaljevanju še vedno omenja vpliv na poletno sezono 2016 ravno zaradi ograje, pozneje več ne. Kljub temu, da v Črnomlju v letu 2018 narašča število posameznih prihodov beguncev, narašča tudi število prihodov turistov, predvsem tujih – Francozov, Nemcev in Italijanov. Dejavnik, ki je najbolj vplival na njihov turizem, je žičnata ograja, čeprav je bila v njihovem primeru nemoteča, saj je postavljena pred vstopom v lokal oziroma na kopališče. Informacijo o tem, da ograja ne moti nikogar v turističnem kompleksu, so v primeru dvomov poročali tudi turistom. Oseba C poudarja potenciranje postavljene ograje in premalo vključevanja občine v podajanje javnih informacij o dejanskih razmerah ob Kolpi. Meni, da je bilo gospodarsko okolje zaradi tega najbolj oškodovano (upad dohodka). Manjši nelegalni prehodi meje bi lahko vplivali na turistični ugled v prihodnosti, predvsem pa je veliko odvisno od medijskega poročanja.

Oseba D (Intervju v Prilogi 16)

Oseba je zaposlena kot vodja prodaje v termah. Kot pomembne dejavnike za izbiro destinacije navaja priljubljenost, raznovrstne možnosti preživljanja počitnic, enostavno dostopnost in varnost. Begunske krize leta 2015 ne opredeljuje kot varnostne grožnje, temveč le kot kratkoročni problem. Večjih sprememb turističnih tokov ni bilo zaznati, najbolj se je poznal upad števila turistov iz Srbije oziroma Balkana zaradi večjih težav na mejah. Ob samem dogajanju je bilo veliko klicev in vprašanj predvsem iz oddaljenih trgov. Podjetje vsakodnevno trži na kar sedmih evropskih in bližnjeazijskih trgih, zato so v tem obdobju situacijo reševali s tem, da so marketinške in prodajne aktivnosti (pre)usmerili na trge, kjer te bojazni ni bilo zaznati. Vplivov na poznejše obdobje ne navaja. Kot najbolj moteče dejavnike navaja begunske centre, žičnato ograjo in prisotnost beguncev in odpadkov. Meni, da je kriza vplivala na vsa okolja turističnega sistema. Glede pristopa do turistov zagovarja prikaz realnega stanja, predvsem pa, da se goste pomiri in se jim zagotovi, da so razmere na destinaciji varne, če res so, in da so na stalni zvezi tudi z drugimi subjekti (agencijami, ministrstvi ipd.).

Oseba E (Intervju v Prilogi 17)

Oseba je zaposlena kot vodja prodaje v manjših termah ob meji. Kot glavne dejavnike za izbiro destinacije omeni termalno vodo, zdravo in varno okolje. Begunsko krizo leta 2015 opredeli kot varnostno grožnjo za občino Brežice. Težave v termah so trajale predvsem od oktobra 2015 do konca tega leta, ko so beležili 40 % odpovedi rezervacij v hotelu. Prav tako je v tem času upadel obisk dnevnih gostov. Begunska kriza je bolj vplivala na domače goste, ki predstavljajo večino turistov, in delno na hrvaške turiste. V času begunske krize je bil strah pri turistih velik, zato so poskušali umiriti stanje z ažurnim odgovarjanjem na klice in elektronsko pošto. Ohranili so mirno kri in prepričevali potencialne goste, da je za varnost odlično poskrbljeno, vendar je bil v večini primerov strah vseeno močnejši, saj so bili begunci v neposredni bližini. Ravno prisotnost migrantov in negativno poročanje medijev oseba E omenja kot ključna dejavnika, ki sta najbolj negativno vplivala na turizem. Poletna sezona 2016 je bila zopet uspešnejša, tudi prisotnost ograje ni več vplivala na občutek varnosti. Oseba E meni, da manjši nelegalni prehodi meje ne vplivajo na sam ugled kraja, v primeru ponovitve z večjimi skupinami pa bi zagotovo vplivali.

Oseba F (Intervju v Prilogi 18)

Oseba je zaposlena v družinskem podjetju, v kampu ob Kolpi. Kot glavne dejavnike za izbiro destinacije omeni znamenitosti (naravne, kulturne), kulinariko, standard destinacije in varnost. Begunsko krizo leta 2015 uvrsti med sodobne varnostne grožnje, predvsem za obmejna območja v Sloveniji. Meni, da je begunska kriza precej širše zaznamovala Evropo kot na primer terorizem, ki je bil skoncentriran le v glavnih mestih. Največji vpliv na turizem Bele krajine v času vrhunca begunske krize je imela žičnata ograja, ki so jo postavili v oktobru 2015. Kljub vsemu oseba F meni, da Slovenija v primerjavi z drugimi državami še vedno velja za varno destinacijo. Glede na klice, ki so jih prejeli, meni, da je kriza bolj vplivala na domače kot na tuje turiste, ki niso bili tako izpostavljeni našim lokalnim novicam. Turiste so poskušali pomiriti, da neposredno v kampu ni ograje in beguncev, ki bi se prosto sprehajali mimo. Kot prednost pri tem navaja, da so gostje, ki prenočujejo v kampih, bolj sproščeni in manj panični. K povečanemu občutku varnosti so pripomogli tako, da so v času krize organizirali novinarsko konferenco z namenom, da umirijo stanje. Na konferenco so povabili glavne novinarje v Sloveniji, da so jih obvestili o varnosti, prisotni pa so bili tudi predstavniki občin, turističnih centrov in razvojno-informacijskega centra, ki so podali svoje izjave. V preteklosti so več investirali v reklamo v tujini, krizno stanje pa jih je usmerilo v investiranje in reklamo na slovenskem trgu z namenom, da najprej pomirijo domače turiste. Kot najbolj moteč dejavnik oseba F vidi žičnato ograjo, ki pa so jo pozneje zamenjali za panelno, ki je vsem mnogo prijaznejša. Kar se tiče prisotnosti beguncev, je stanje v letu 2018 slabše kot v letu 2015, kljub vsemu pa intervjuvanka poudari dober nadzor in ustrezno obravnavo nelegalnih prehodov. Begunci se gibajo po območjih, kjer ni turizma in ljudi, tako da zaenkrat niso moteči.

Oseba G (Intervju v Prilogi 19)

Oseba je zaposlena v piceriji in gostilni neposredno ob meji v občini Brežice. Kot pomembnejše dejavnike za obisk občine navaja mesto Brežice, zgodovino, tradicijo in prijaznost domačinov. Begunsko krizo leta 2015 uvršča med sodobne varnostne grožnje, saj je zelo vplivala na upad prihodov in prenočitev v sosednjem hotelu. Kriza se je pričela v času šolskih počitnic, zato je bil hotel polno rezerviran, nato pa so vsi turisti odpovedali rezervacije; v hotelu so prespali le novinarji, ki so potrebovali prenočišča. V piceriji se je sicer promet v tem času celo dvignil zaradi prisotnosti novinarjev, prevajalcev, vojakov, policistov in prostovoljcev, saj je to edina picerija v tem okolju. Obisk se je počasi začel stabilizirati po marcu 2016 (postavitev ograj) in se do poletne sezone 2016 vrnil v prvotno stanje. Trenutna situacija je pod nadzorom tudi zato, ker veliko dogodkov ne pride v javnost. Kot najbolj moteče dejavnike za turiste oseba G navaja pomanjkanje higiene, kulturo obnašanja beguncev in občutek, da v okolici ni dovolj varno. Kot najbolj zaznamovana okolja turističnega sistema poudarja ekološko (množični odpadki) in gospodarsko okolje (nenadne odpovedi rezervacij v hotelu, občinsko financiranje celotne oskrbe beguncev v tistem času).

Oseba H (Intervju v Prilogi 20)

Oseba je zaposlena v turističnem društvu v občini Črnomelj. Kolpa, vreme, kulinarična ponudba (vinorodna dežela), bogata ohranjena naravna in kulturna dediščina, prijazni ljudje in ohranjena identiteta prebivalstva so dejavniki, ki jih navaja kot ključne za njihovo območje. Begunske krize leta 2015 ne vidi kot varnostne grožnje, v to pojmovanje uvršča bolj problem terorizma. Ocenjuje, da večjih sprememb turističnih tokov ni bilo. Bilo je nekaj vprašanj glede varnosti, ko so turisti spraševali o stanju glede na prikaz razmer v medijih. Tu in tam se kakšen turist ni dobro pozanimal in ni poznal razmer, na splošno pa ocenjuje situacijo kot mirno in enako vplivajočo tako na domače kot na tuje turiste. Vpliva na poletno sezono 2016 ni bilo. Vrhunec težav z begunci je po navedbah osebe H pravzaprav v letu 2018, saj se povečuje prihod posamičnih beguncev in s tem dnevni policijski nadzor, kar pa zaenkrat še ne vpliva na ugled turizma. Kot najbolj moteč dejavnik navaja žičnato ograjo, ki so jo na njihovem območju postavljali maja 2016. Kot zaznamovana okolja turističnega sistema navaja družbeno-kulturno in politično okolje, kljub temu pa meni, da je bila situacija pretirana in da o dejanskih razmerah ni bilo dovolj informacij. Kot zaposlena v turizmu bi obiskovalcem svetovala, da obiščejo zelene kraje, vendar naj v takšnih situacijah ne raziskujejo po svoje. Pomembno je, da se jim da čim več informacij, torej tudi to, kje begunci običajno prečkajo meje in kje je največja možnost, da morda koga srečajo. Tega se turisti morda najbolj bojijo, saj ne vedo, kaj pričakovati.

Oseba I (Intervju v Prilogi 21)

Oseba je prebivalka tik ob meji s Hrvaško v občini Brežice. Navaja naslednje dejavnike za obisk njene občine: zanimivi in raznoliki dogodki, prijazni ljudje in dobro počutje.

Begunsko krizo leta 2015 uvršča med sodobne varnostne grožnje, predvsem zaradi neposredne bližine beguncev v njeni vasi. Glede sprememb turističnih tokov lahko poda samo svoje mnenje oziroma govornice glede množičnih odpovedi v Termah Paradiso v času vrhunca begunske krize. V letu 2018 omenja porast posamičnih prehodov, ki pa niso tako nadzorovani, zato je občutek varnosti še slabši kot v letu 2015. Incidenti se dogajajo, vendar niso tako medijsko izpostavljeni oziroma so se do sedaj rešili po mirni poti. Meni, da je ugled v prihodnosti odvisen predvsem od promocije občine in od medijskega prikaza. Kot pomembna dejavnika, ki vplivata na turizem, navaja begunski center in samo prisotnost beguncev. V Brežicah žičnata ograja ne vpliva na turizem, vpliva pa na domačine ob meji, ki se ne želijo več kopati v reki Sotli. Meni, da je bilo gospodarsko okolje najbolj prizadeto, predvsem zaradi slabe podobe kraja in posledičnih odpovedi turistov. Poudarja, da so turistični ponudniki v obdobju vrhunca krize podajali premalo informacij o tem, kako je poskrbljeno za varnost. Vsak turist si seveda želi informacij o tem, da kljub izrednim razmeram vse teče po nekem ustaljenem ritmu.

Oseba J (Intervju v Prilogi 22)

Oseba je zaposlena kot poklicni vojak na območju Črnomlja in je v času begunske krize delovala ob meji. Delo je bilo naporno, po 24 ur na dan, policistov in vojakov je bilo za takšno število beguncev občutno premalo. Navaja nekaj lažjih izgrediv, v večini pa so begunci mirno prešli mejo. Kot dejavnike za izbiro turističnega kraja navaja vreme, koncerte, kulturne dejavnosti, delavnice in reko Kolpo. Begunsko krizo navaja kot varnostno grožnjo, tudi dolgoročno. Meni, da bodo begunci zaradi drugačne kulture in načina razmišljanja v prihodnosti povzročili več kaznivih dejanj. Glede vpliva na prihode turistov lahko poda samo svoje mnenje, in sicer da je obisk upadel na območjih turizma ob vodi, torej ob reki Kolpi. Kot najbolj moteč dejavnik za turiste navaja žičnato ograjo, begunskega centra pa na območju Bele krajine niso postavljali zaradi uspešnega upora domačinov. Kot najbolj zaznamovano okolje turističnega sistema izbere gospodarsko okolje zaradi upada turizma in posledično dobička.

Oseba K (Intervju v Prilogi 23)

Oseba je zaposlena na področju socialnega dela v Brežicah in je v času begunske krize opravljala delo prostovoljke v okviru manjše prostovoljske skupine Waha iz Francije. Njeno delo je obsegalo predvsem skrb za nosečnice in dojenčke, imela pa je tudi stik z ostalimi begunci. Delo zanjo ni pomenilo bremena, saj se je za to odločila prostovoljno, je pa omenila nekaj nevšečnosti zlasti v prvem begunskem valu v oktobru in novembru, ko so prihajali predvsem mlajši fantje. Prišlo je do manjših izgrediv, medsebojnih pretefov in zavračanj dobljene hrane in oblačil. V poznejšem valu so prihajale le še družine, s katerimi ni bilo tovrstnih težav, pa tudi sama organizacija transporta beguncev je bila boljša. Glede na njene izkušnje so bile razmere dobro obvladovane. Begunske krize ne uvršča med sodobne varnostne grožnje za našo državo, saj so vsi begunci imeli cilj priti v Avstrijo ali Nemčijo, zato se s Slovenijo niso ukvarjali in delali večjih težav. Vpliv na občino je trajal

do 11. marca, ko je v Dobovo prišel zadnji vlak z večjo skupino beguncev. Stanje se je z izboljšano organizacijo umirilo že prej. Oseba K meni, da je največ težav, povezanih s turisti, imelo kopališče Terme Paradiso zaradi veliko odpovedi v času krompirjevih počitnic in novega leta. Kot najbolj moteč dejavnik za turiste navaja prisotnost beguncev oziroma možnost incidentov. Za domačine ob meji je moteča tudi ograja, predvsem zaradi reke Sotle, v kateri se kopajo, vendar v tem območju ni turističnih ponudb, zato to za turizem ni pomembno. Meni, da je begunska kriza precej vplivala na gospodarsko okolje, saj je bilo za begunce porabljenih veliko sredstev, kar je za Slovenijo velik udarec. Glede poznejšega vpliva ne navaja posebnosti. Trenutno (leto 2018) še prihaja do nekaj nelegalnih prehodov, vendar so to zelo majhne skupine (po dva do trije begunci). Meni, da bi bila v primeru ponovitve begunske krize organizacija zaradi preteklih izkušenj še boljša in da tudi ljudje ne bi več reagirali tako panično, saj naj bi se že privadili na begunsko situacijo.

4.4.3 Analiza podatkov in ugotovitve

V tabeli 9 so z navedbo pomembnejših citatov, ki so bistveni za analizo, prikazana vidnejša pozitivna in negativna stališča v zvezi s turističnimi prihodi, turističnim ugledom in odzivi ponudnikov v času begunske krize. Ob koncu vrstic so povzete enotne misli za zgoraj navedena stališča, ki jih uporabim tudi v končnem povzetku.

Tabela 9: Pomembnejši pozitivni in negativni citati iz globinskih intervjujev po posameznih izbranih pojmi

Turistični prihodi	Turistični ugled	Odzivi tur. ponudnikov
»Klicali so bolj slovenski gostje, tuji ne. Na dnevni bazi so klicali, kaj je z ograjo, z begunci. V našem kampu prenočujejo večina družine, zato je bilo to še bolj alarmantno. Mi smo vsakega pomirili, da je vse varno in da se nič opaznega ne dogaja. Mi smo veliko bolj odvisni od vremenskih razmer, tako da ni imelo večjega vpliva.« (Oseba F)	»Menim, da v tem trenutku kljub nekim nevšečnostim ob meji to ne vpliva na turistični ugled. Oziroma morda so se ljudje bolj sprijaznili s prisotnostjo beguncev v neki meri. Turizem je zelo močna panoga. Če bi se za vsake nevšečnosti turizem ustavil, bi bilo najbolje, da kar zapremo agencije.« (Oseba A)	»Mi smo v času begunske krize organizirali novinarsko konferenco z namenom, da pomirimo zadeve. Povabili smo glavne novinarje v Sloveniji z namenom, da jih obvestimo, da je pri nas varno. Prisotni so bili tudi predstavniki občin, turističnih centrov in RIC-a, ki so podali svoje izjave.« (Oseba F)

se nadaljuje

Tabela 9: Pomembnejši pozitivni in negativni citati iz globinskih intervjujev po posameznih izbranih pojmi (nad.)

Turistični prihodi	Turistični ugled	Odzivi tur. ponudnikov
<p>»Mi v koncu 2015 nismo imeli večjih skupin migrantov – na primer okoli 200 na dan. Večje težave so se začele v februarju 2016, ko so postavili ograjo. Takrat je tudi prihajalo do odpovedi rezervacij. Mogoče je imelo vse skupaj večji vpliv na domače turiste, tujci se niso ozirali na to.« (Oseba C – Črnomelj)</p>	<p>»Po pogovorih, tudi s tujimi agencijami, lahko trdim, da se večji narodi (Italijani, Nemci) s tem ne ukvarjajo tako kot mi. Za nas je to bilo nekaj povem drugega. Čeprav so med zadnjo balkansko vojno prihajali prebežniki, ni bilo takšne drame. Sedaj je bilo "napihnjeno" toliko bolj tudi zaradi terorističnih napadov, ki so se zgodili po Evropi.« (Oseba B)</p>	<p>»Pomembno je, da stranki podamo realne informacije. Bolj se je potrebno potruditi, da preveriš zadeve okoli ogroženih krajev, ki si jih stranke izberejo. Poudarimo tudi, da se begunci zadržujejo v obvladovanih kolonih in begunskih centrih in da niso prosto naokoli. Sicer pa vedno delujemo v skladu z opozorili ministrstva za zunanje zadeve. Če bi bilo stanje še bolj alarmantno, bi jim zadrževanje in bivanje v žariščih zagotovo odsvetovali, če bi tako mnenje podalo ministrstvo.« (Oseba A)</p>
<p>»V začetnem navalu (oktober 2015) smo imeli že takoj 40-odstotno odpoved rezervacij. Prav tako je do konca leta upadel obisk dnevnih gostov, kot tudi prenočitev. Do poletja so se zadeve normalizirale.« (Oseba E – Brežice)</p>	<p>»Če bodo mediji to prikazali kot nekaj nevarnega in pogostega, bo na turistični ugled verjetno vplivalo tako, kot je v času begunskega vala. Če bodo nedovoljeni prihodi pod nadzorom, se vpliv ne bi smel poznati. Veliko je odvisno od tega, koliko dogodkov pride v javnost.« (Oseba G)</p>	<p>»Moj nasvet bi bil, naj obiskujejo zelene destinacije, vendar v takšnih situacijah ne raziskujejo po svoje. Mi imamo dovolj dobro označene poti, ampak seveda se lahko zgodi kakšno srečanje. Pomembno je samo, da se jim da čim več informacij, torej tudi to, kje begunci običajno prečkajo meje in kje je največja možnost, da morda koga srečajo.« (Oseba H)</p>

se nadaljuje

Tabela 9: Pomembnejši pozitivni in negativni citati iz globinskih intervjujev po posameznih izbranih pojmi (nad.)

Turistični prihodi	Turistični ugled	Odzivi tur. ponudnikov
<p>»Ob samem dogajanju smo prejeli veliko klicev, vprašanj predvsem iz oddaljenih trgov, vendar pa večjih odstopanj rezervacij in prihoda gostov iz bližnjih/sosebnih držav ni bilo zabeležiti. Morda le izjema Srbija, kar pa je bilo pričakovano, saj je bilo tam stanje veliko bolj alarmantno in opazno, tako da se je verjetno posledično tudi nekoliko poznal upad povpraševanj iz tega tržišča.« (Oseba D – Brežice)</p>	<p>»Omenila bi medije. Vsi vemo, da mediji komaj čakajo, da dobijo negativno zgodbo, in jo potem še malo potencirajo. Veliko je žal odvisno od promocije občine in od prikazovanja kraja s strani medijev. Mogoče bi lahko turistični ponudniki v tistem času dajali več izjav, da je za varnost poskrbljeno in da ni nekih izgredov.« (Oseba I)</p>	<p>»Zagovarjamo, da se razmere na turistični destinaciji realno prikažejo in da se s tem pomiri goste. Pomembno je zagotovilo, da je destinacija, kamor gostje potujejo, varna.« (Oseba D)</p>
<p>Begunska kriza je imela večji vpliv na občino Brežice. Najbolj prizadeti so bili manjši turistični ponudniki, ki imajo sedež neposredno ob meji. V občini Črnomelj so zanikali vpliv begunske krize konec leta 2015 kljub drugačnim statističnim podatkom. Težave z zaupanjem turistov so se pričele pozneje, s postavitvijo žičnate ograje ob reki Kolpi.</p>	<p>Turizem je zelo močna panoga in turisti se na nevšečnosti sčasoma privadijo in sprijaznijo s tem. Kakšen bo turističen ugled določene destinacije, pa je v veliki meri odvisno od načina prikazovanja kriznega stanja v medijih.</p>	<p>Pomembno je, da turistični ponudniki zagotavljajo realne informacije in poudarijo, da je na destinaciji varno, če je to res, ob upoštevanju opozoril, ki jih izdajo pristojni organi. Pomembno je tudi sodelovati z ostalimi turističnimi organizacijami in mediji.</p>

Vir: lastno delo.

V nadaljevanju pri podrobnejšem analiziranju vprašanj iz intervjujev izhajam iz Tabele 10, ki prikazuje frekvenco odgovorov po posameznih kategorijah oziroma podkategorijah, ki sem jih določila s pomočjo tehnike kategorizacije. V pomoč so mi bila postavljena vprašanja in odgovori v intervjujih. Zapisala sem število intervjuvancev, ki so potrdili ali zavrnilo določeno podkategorijo, in tudi število intervjuvancev, ki se glede določene teme niso opredelili. Vsota odgovorov v posamezni vrstici je enaka 11. (Celoten prikaz tehnike kategorizacije je v Prilogi 25.) S tem pristopom prikazujem najpogostejše skupne

odgovore, ugotovitve povežem s teoretičnimi vidiki in nato v nadaljevanju odgovorim na raziskovalna vprašanja, ki sem si jih zastavila pred izvedbo intervjujev.

Tabela 10: Kategorizacija – število potrditvev in zanikanj po posameznih podkategorijah

Kategorija	Podkategorija	Potrdi	Zanika	Ne omeni
1. Dejavniki za izbiro turistične destinacije (Brežice/Črnomelj)	Narava	3	0	8
	Kulturna ded.	5	0	6
	Vreme	2	0	9
	Varnost	3	0	8
	Prijazni ljudje	4	0	7
2. Varnostne grožnje	Begunska kriza	8	3	0
	Ostalo	1	0	10
3. Negativen vpliv na turistične prihode in prenočitve (okt. - dec. 2015)	Tuji turisti	6	4	1
	Domači turisti	6	3	2
4. Negativen vpliv na turistične prihode in prenočitve (jun. - avg. 2016)	Tuji turisti	0	10	1
	Domači turisti	1	9	1
5. Dejavniki, ki vplivajo na občutek varnosti turistov	Prisotnost beguncev	6	1	4
	Žičnata ograja	7	1	3
	Begunski centri	1	4	6
6. Vpliv na okolja turističnega sistema	Ekološko	5	2	4
	Gospodarsko	9	0	2
	Družbeno-kulturno	4	1	6
	Politično	2	0	9
7. Odzivi turističnih ponudnikov na vprašanja turistov v času krize	Realne inform.	3	0	8
	Investicije v reklamo	1	0	10
	Poudarjanje varnosti	6	0	5
	Zaupanje medijem	0	0	11
8. Vpliv manjših nelegalnih prehodov na turizem v prihodnosti	Da	2	5	4
	Odvisno od medijskega prikaza	3	0	8

Vir: lastno delo.

1. Intervjuvanci so kot dejavnike, ki najbolj vplivajo na obisk manjšega turističnega kraja, največkrat omenili kulturne znamenitosti in prijazne ljudi. Varnost kot dejavnik obiska so omenili le trije, kar pomeni, da turistom pri izbiri destinacije še vedno več pomenijo druge lastnosti destinacije.

2. Nelegalne migracije so ena izmed sodobnih varnostnih groženj v turizmu (Pizam & Mansfeld v Mekinc & Dobovšek, 2011, str. 17–27). S trditvijo, da je begunska kriza res sodobna varnostna grožnja, se je strinjala tudi večina intervjuvancev (8), trije so to trditev zanikali, od teh pa je eden poudaril, da je ta izraz primernejši za druge grožnje, kot je na primer terorizem. Begunsko krizo so kot varnostno grožnjo bolj poudarjali intervjuvanci iz občine Brežice.

Odgovor na **raziskovalno vprašanje 1**: Begunsko krizo lahko opredelimo kot sodobno varnostno grožnjo.

3. Podatki iz Statističnega urada Republike Slovenije za občino Črnomelj kažejo večja nihanja pri tujih turistih, in sicer je bilo število prihodov in prenočitev v oktobru, novembru in decembru leta 2015 občutno nižje kot v letih 2014, 2016 in 2017. Pri domačih turistih je bilo število prihodov glede na vsa leta najnižje v oktobru 2015. Glede na podatke Statističnega urada Republike Slovenije torej lahko potrdim vpliv begunske krize na turistične prihode in prenočitve v občini Črnomelj.

Kljub uradnim podatkom so intervjuvanci iz območja Črnomlja zanikali, da so begunci vplivali na prihode in prenočitve. Poudarjali so težave z žičnato ograjo, vendar ta ni bila postavljena istočasno na celotnem območju; na nekaterih območjih so jo postavljali šele v februarju 2016 ali še pozneje. Intervjuvanci so poudarili, da je kriza vplivala le na občutek varnosti turistov, saj so se turistični ponudniki ukvarjali s številnimi vprašanji o varnosti, zanikali pa so vpliv na prihode in prenočitve. Domače turiste navajajo kot tiste, na katere je begunska kriza vplivala močneje, kar se tiče občutka varnosti. Razlog za take odgovore je morda, da intervjuvanci niso želeli prikazati, da so imeli težave z obiskom. Glede na podane odgovore sem imela občutek, da so bili medijsko neupravičeno oškodovani, zato ne želijo več poudarjati težav z begunci. Lahko pa so težave z upadom turistov imeli kakšni drugi turistični ponudniki na tem območju, ki jih nisem uspela vključiti v raziskavo.

V občini Brežice opazimo tako pri prihodih kot prenočitvah najmanj tujih turistov v oktobru 2015 in najmanj domačih turistov v novembru 2015. Padci prihodov sicer glede na statistične podatke niso tako občutni kot v občini Črnomelj. Intervjuvanci potrjujejo, da je vpliv vseeno bil precejšen, predvsem na manjše turistične ponudnike z obmejno lego. V znanih termah (oseba E) so rezervacije takoj v oktobru upadle za 40 % (v času krompirjevih počitnic so odpovedali vsi), do konca leta pa je upadal tako obisk dnevnih gostov kot število prenočitev. Mnenja o tem, na katere turiste – tuje ali domače – je bolj vplivala begunska kriza, so deljena, zato glede tega ne morem podati končne ugotovitve.

Skupno šest intervjuvancev (večina iz območja Brežic) je potrdilo negativen vpliv begunske krize na prihode in prenočitve tako domačih kot tujih turistov, pet intervjuvancev (večina iz območja Črnomlja) pa je to zanikalo oziroma ni omenilo problema sprememb turističnih tokov. Kot razlog za vpliv na domače turiste navajajo predvsem neposredno

bližino beguncev in strah pred neznano kulturo, kot razlog za vpliv na tuje turiste pa težave na mejah oziroma zaprtje le-teh.

Odgovor na **raziskovalno vprašanje 2**: Na podlagi podatkov iz Statističnega urada Republike Slovenije, kot tudi na podlagi odgovorov iz intervjujev lahko potrdim, da je imela begunska kriza v času množičnih prehodov meje vpliv na prihode in prenočitve v občini Brežice. Statistični podatki kažejo manjša nihanja, in sicer je bilo najmanj prihodov in prenočitev (v primerjavi z leti 2014, 2016 in 2017) v oktobru (tujci turisti) in novembru (domači turisti). Intervjuvanci so vplive na prihode in prenočitve potrdili, predvsem so bili ti bolj občutni za manjše turistične ponudnike (primer Terme Paradiso).

Glede na odgovore vprašanih begunska kriza v občini Črnomelj konec leta 2015 ni imela večjega vpliva. Kot razlog za začetek težav navajajo postavljanje žičnate ograje pozneje v začetku leta 2016. Drugače kažejo statistični podatki. Konec leta 2015 je opazen občuten padec prihodov in prenočitev, predvsem tujih turistov. Razlog za neujemanje statističnih podatkov in podatkov iz intervjujev so morda prikriti (neresnični) odgovori glede realnega stanja konec leta 2015.

4. Iz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije je mogoče razbrati, da v občini Črnomelj v času poletne sezone 2016 ni bilo opaznih večjih negativnih sprememb. Opazen je velik porast števila tujih turistov. V občini Brežice je v času poletnih mesecev (junij, julij, avgust) opaznih nekaj manjših nihanj. V sezoni 2016 je prenočilo manj domačih turistov v primerjavi z ostalimi leti. Pri prihodih ni opaznih večjih nihanj, razen junija. Pri tujih turistih ni opaznih večjih padcev v letu 2016.

Intervjuvanci iz obeh občin so večinsko potrdili, da v času poletne sezone 2016 niso imeli več opaznejših težav z begunci ali vprašanji o varnosti. Ena oseba je sicer potrdila vpliv na domače turiste. Kot razlog je navedla žičnato ograjo ob reki Kolpi in posledično težave z občutkom varnosti. Turisti še vedno sprašujejo, kje je postavljena ograja in kakšne so razmere z begunci, vendar jim uspe umiriti stanje. Intervjuvanci v občini Črnomelj kot prednost za obisk omenjajo svojo ponudbo kampa in posledično bolj sproščene goste, ki dolgoročno ne potencirajo težav.

Odgovor na **raziskovalno vprašanje 3**: Begunska kriza v času poletne sezone 2016 ni imela več opaznejšega vpliva na prihode in prenočitve turistov v občini Črnomelj in občini Brežice, še vedno pa je imela negativen vpliv na občutek varnosti in zaupanja turistov.

5. Mnenja o beguncih so deljena, saj gre za subjektivno razmišljanje vsakega posameznika. Šest oseb ima negativno mnenje o beguncih, in sicer so bili tovrstni odgovori pogostejši pri intervjuvancih iz občine Brežice. Večina intervjuvancev ima negativno mnenje o žičnati ograji (7), medtem ko so mnenja o begunskih centrih pretežno pozitivna. Šest intervjuvancev begunskega centra sploh ni omenilo, niti kot moteč dejavnik niti kot kaj pozitivnega. Tako lahko zaključim, da sta po mnenju intervjuvanih oseb najbolj moteča dejavnika, ki vplivata na občutek varnosti, begunci in žičnata ograja.

6. Glede na pregled turizma obeh občin, opravljenega v poglavju 3, ugotavljam, da imata občini zelo podobna okolja turističnega sistema. V obeh občinah kot ključno priložnost za turizem ponujata naravno (termalni turizem, turizem ob vodi) in kulturno dediščino. Intervjuvanci so kot drugo najbolj zaznamovano okolje (pet odgovorov) izbrali ekološko okolje, vendar v večini menijo, da je bil ta vpliv kratkoročen. Gospodarsko okolje so izbrali kot najbolj oškodovano (devet odgovorov), predvsem zaradi upada turistov in finančne pomoči, ki je bila v tistem času namenjena beguncem.

Odgovor na **raziskovalno vprašanje 4**: Begunska kriza je kratkoročno vplivala na okolja turističnega sistema, predvsem na gospodarsko in ekološko okolje.

7. Večina intervjuvancev meni, da je v kriznih situacijah pomembno ažurno odgovarjanje na klice in elektronsko pošto, ohranjanje mirnosti ter pomirjanje svojih potencialnih gostov s podajanjem realnih informacij o razmerah na turističnem območju. Veliko odgovorov je povezanih z negativnim medijskim prikazom destinacij v času krize. Intervjuvanci se zavedajo, da mediji potencirajo in razmere prikažejo bolj negativne, kot so v resnici. Ko je turist enkrat prestrašen, se težko znebi negativnega občutka glede določenega kraja. Da bi ta vpliv zmanjšali, so nekateri turistični ponudniki sami poskušali vplivati na občutke varnosti s sklicevanjem novinarskih konferenc in investiranjem v reklamo v časopisih z realnimi informacijami, drugi pa so pričakovali več organizacije glede podajanja informacij od občine in države.

Odgovor na **raziskovalno vprašanje 5**: Največ intervjuvancev zagovarja pristop podajanja realnih informacij in zagotavljanje varnosti (v primeru, da je to res). Kot inovativen pristop lahko poudarim povečanje reklamiranja v časopisih v tistem času in sklic novinarske konference, na kateri so podali realne informacije o dogodkih na sami turistični lokaciji.

8. Trend manjših ilegalnih prehodov se nadaljuje tudi v letih 2017 in 2018. V aprilu 2018 se je število ilegalnih prehodov znova izrazito povečalo, predvsem zaradi izboljšanja vremenskih razmer, uveljavitve nove poti čez Bosno in Hercegovino ter zaradi velikega števila ilegalnih migrantov, ki se so se znašli na območju Zahodnega Balkana. Tako so do konca aprila 2018 na območju Slovenije obravnavali 1226 ilegalnih prehodov državne meje, in sicer največ na območju Bele krajine. To znova odpira dvome o varnosti (Policija, 2018b).

Glede varnostnih vprašanj in sprejemanja izrednih dogodkov lahko povzamem mnenje dr. Taleba Rifaija (nekdanji generalni sekretar Svetovne turistične organizacije Združenih narodov), ki meni, da je turizem zelo trdoživa industrija in da je povsem naravno, da imajo tragični dogodki vpliv na lokalni ravni in škodijo prizadetim destinacijam. Meni, da si večina destinacij po tovrstnih dogodkih dokaj hitro opomore, kar kaže na močno željo ljudi po potovanjih in na veliko odpornost panoge (Rifai, 2016, str. 4–5). Mnenje dr. Rifaija lahko povežem z mnenji intervjuvancev, ki imajo glede negativnega vpliva v prihodnosti podobno mnenje. Dve osebi menita, da manjši nedovoljeni prehodi lahko vplivajo na ugled

turizma, ostali pa menijo, da vpliva ne bo oziroma da je veliko odvisno od medijev in načina prikazovanja novic. Predvsem večje agencije in turistični ponudniki se niso ustrašili vpliva begunske krize na svoj ugled. Menijo, da se turisti zelo kmalu navadijo na begunsko situacijo in jo sprejmejo kot nekaj vsakdanjega. Več strahu je bilo čutiti le pri posameznikih. Če povzamem mnenje osebe A: »Ljudje so se sprijaznili s prisotnostjo beguncev v neki meri. To več ni tabu tema. Po nekem določenem času ljudje sprejmejo situacijo begunstva in razumejo, da je to del trenutnega dogajanja v svetu in da je treba s tem živeti. Turizem je zelo močna panoga. Če bi se za vsake nevšečnosti turizem ustavil, bi bilo najbolje, da kar zapremo agencije. Nesreče se dogajajo vsepovsod, ljudje pa seveda še vedno potujejo.«

Odgovor na **raziskovalno vprašanje 6**: Intervjuvanci sicer v večini menijo, da manjši prehodi beguncev ne bi smeli več vplivati na ugled, vendar hkrati omenjajo odvisnost vpliva od zunanjih dejavnikov (medijev) in posledično možnost, da se razmere prikažejo pretirano negativno in s tem še vedno vplivajo na turiste.

5 OMEJITVE IN PRIPOROČILA ZA NADALJNJE RAZISKOVANJE

Magistrsko delo ima določene pomanjkljivosti in omejitve, hkrati pa pušča možnosti za nadaljnje raziskave, saj je obravnavana tema še vedno zelo aktualna.

Prva omejitev je izbira virov in literature. Kot je omenjeno v teoretičnem delu, je zelo malo akademskih člankov na temo vpliva migracij oziroma begunske krize na turizem. Ker gre v primeru mojega raziskovalnega dela za preučevanje vplivov na turizem manjših občin v Sloveniji, je bilo novjših strokovnih člankov, ki bi jih lahko neposredno povezala z obravnavano temo, zelo malo. Tako sem za vire o splošnih tematikah uporabila tujo literaturo, medtem ko sem za tematiko begunske krize v Sloveniji v večini uporabljala domače članke, opravljene intervjuje in izjave za medije. Glede na aktualnost tematike bo ta v prihodnosti zagotovo še bolj raziskana.

Druga omejitev so dvomi o tem, koliko podatkov vključiti v raziskavo. V občini Brežice so se z množičnimi prihodi beguncev ukvarjali le leta 2015 in 2016, medtem ko je bilo v občini Črnomelj v letu 2018 več primerov nelegalnih prihodov migrantov kot leta prej, kar bi bilo zagotovo zanimivo vključiti v raziskavo. Zaradi optimalnega pregleda se osredotočam le na zadnje tromesečje leta 2015, ker je bil ravno takrat največji val beguncev, in na tromesečje naslednje poletne sezone, da bi preverila, ali je begunska kriza vplivala na turistično najbolj obiskano obdobje. V intervjujih je nazadnje postavljeno splošno vprašanje o tem, kakšne so varnostne razmere v tem trenutku (leta 2018), vendar statistično podatki niso prikazani; večina intervjujev je bila opravljena v sredini leta 2018, zato podatkov ne morem posplošiti na celotno leto. Razlog za izločitev podatkov za leto 2018 so tudi podani odgovori, ki niso relevantni za raziskavo. Intervjuvanci iz občine

Črnomelj so večinsko potrdili, da v letu 2018 kljub manjšim nelegalnim prehodom ni bilo več opaznega vpliva na turizem.

Tretja omejitev je relativno nizko število prihodov in prenočitev v občini Črnomelj tudi pred begunsko krizo. Na primer, v mesecu januarju imajo v povprečju (2014–2017) skupno okoli 165 turistov, kar je zelo malo. Tudi če pride do kakšnih nevšečnosti, so izgube zelo majhne. Za njihov turizem so najpomembnejše dobre in varne razmere v poletnih mesecih, ko je turistov največ.

Četrta omejitev je kvalitativna metoda zbiranja podatkov. Velikosti vzorcev kvalitativne raziskave so pogosto brez utemeljitve označene kot nezadostne oziroma premajhne. Primanjkljaj vzorca ogroža veljavnost in posploševanje rezultatov študije. Parametri, ki določajo obseg vzorca, so obseg študije, narava teme (kompleksnost, dostopnost), kakovost podatkov in načrt študije. Kot prednost kvalitativne metode lahko poudarim odprta vprašanja, ki dopuščajo obsežnejše odgovore kot anketni vprašalniki (Vasileiou, Barnett, Thorpe & Young, 2018, str. 148).

Pri izvajanju intervjujev je bilo nekaj težav zaradi nepripravljenosti potencialnih intervjuvancev za odgovarjanje na vprašanja, zato sem za samo dogovarjanje za izvedbo intervjujev porabila več časa, kot bi ga morda pri kakšni drugi temi. Kljub temu, da so izbrani intervjuvanci v večini predstavniki turističnih subjektov in da so odgovorili na vsa vprašanja, je dobljene odgovore težko posplošiti na celotno preučevano regijo. Slabost te tehnike je tudi ta, da je kakovost začetnih opravljenih intervjujev ponavadi slabša, saj šele z izkušnjami ugotoviš, kateri odgovori bodo relevantni za analizo in katerih vprašanj ni treba vključevati v intervju.

Zadnja omejitev je uporabnost pridobljenih odgovorov. Intervjuvanci lahko podajo le tiste odgovore, ki so jih pripravljene razkriti, odvisno od dožemanja dogodkov. Takšni odgovori so subjektivni in se s časom lahko spreminjajo glede na okoliščine (Alshenqeti, 2014, str. 43). Pri določenih intervjuvancih sem dobila občutek, da so teme begunske krize že zelo naveličani, saj jim negativni medijski prikaz dela večjo škodo, kot je to potrebno. Zaradi tega lahko dvomimo o realnosti podanih odgovorov. V občini Črnomelj je na primer večina intervjuvanih odgovorila, da konec leta 2015 niso imeli težav s prihodi in prenočitvami, kljub temu da statistični podatki kažejo drugače. Razlog za takšne odgovore je lahko pretirana subjektivnost glede teme ali pa na območju, kjer intervjuvani ponujajo turistične storitve, res ni bilo težav, ampak so bile morda kje drugje v regiji Bele krajine.

Kljub naštetim omejitvam ima preučevana tema veliko možnosti za nadaljnji pregled. Ta raziskava vsebuje prikaz vplivov na izbrani občini, medtem ko je še veliko drugih krajev, kjer so begunci bodisi prestopili mejo ali pa bili v begunskem centru. Zato bi bilo smiselno narediti raziskavo še v kakšnih drugih regijah in nato primerjati rezultate. Ravno tako je možnost za še bolj razširjene rezultate. V moji raziskavi so bili izvedeni samo intervjuji z osebami, ki so povezane s turizmom v preučevanih občinah, ali s posamezniki, ki so

sodelovali v procesu begunske krize. Zanimivo bi bilo narediti ankete ali morda tudi intervjuje s turisti na destinaciji med njihovimi počitnicami, da bi ugotovili, kako oni vidijo turizem v preučevani občini in kako lahko na njihove potovalne odločitve vpliva dogajanje, kot je begunska kriza. Tako bi lahko ugotovili občutljivost turistov na nepredvidljive dogodke in še bolj poglobili razumevanje tematike.

SKLEP

V magistrskem delu se ukvarjam s preučevanjem varnostne grožnje migracij s poudarkom na begunski krizi leta 2015 na slovenskih tleh, osredotočam pa se na morebitne vplive te krize na turizem v občini Brežice in občini Črnomelj.

Vsebina dela mi je pomagala pri razumevanju problema migracij (vzrokov, dejavnikov in pozitivnih ter negativnih vidikov) in prikazala razsežnost sodobne begunske krize na slovenskih tleh. Analiza okolij turističnega sistema mi je pomagala pri razumevanju, kako je razvit turizem v obeh občinah, kdaj imajo največ turistov in kateri dejavniki so najpomembnejši za nadaljnji potencialni razvoj turizma. Na ta način sem lažje razumela, kaj pravzaprav lahko povzroči varnostna grožnja, kot je begunska kriza. Pregled okolij turističnega sistema je potrdil tudi dejstvo, da obe občini ponujata zelo podobne vrste turizma in imata podobno okolje, kar mi je omogočilo, da sem lahko odgovore intervjuvancev iz različnih območij večinoma posplošila oziroma jih združila za potrebe analize v empiričnem delu.

Rezultati empiričnega dela vsebujejo analizo kvantitativnih podatkov Statističnega urada Republike Slovenije glede prihodov in prenočitev v ključnih obdobjih begunske krize v letih 2014–2017 in analizo odgovorov iz poglobljenih intervjujev z različnimi udeleženci begunske krize. Povezava teoretičnega dela naloge, statističnih podatkov in odgovorov iz intervjujev prikaže končne ugotovitve.

Begunska kriza je v mesecih organiziranih množičnih prehodov meje konec leta 2015 vplivala na upad prihodov in prenočitev tako domačih kot tujih turistov. Predvsem je bil ta vpliv, glede na odgovore intervjuvancev, bolj občuten v občini Brežice. Tudi statistični podatki kažejo najnižje prihode in prenočitve tujih turistov v oktobru 2015 in domačih turistov v novembru 2015 (v primerjavi z leti 2014, 2016 in 2017). V občini Črnomelj glede na odgovore begunska kriza konec leta 2015 bistveno ni vplivala na prihode in prenočitve. Vpliv se je stopnjeval v začetku leta 2016, ko so pričeli postavljati žičnate ograje. Statistični podatki sicer kažejo, da je že konec leta 2015 v občini Črnomelj opazen večji padec prihodov in prenočitev, predvsem tujih turistov v vseh treh mesecih in padec domačih turistov v oktobru, zato lahko domnevamo, da je begunska kriza imela vpliv na turistični promet tudi v letu 2015. Poraja se dvom o pristnosti odgovorov intervjuvancev.

Kljub preusmeritvi begunskega toka na druge poti v začetku leta 2016 se je povečalo število manjših nelegalnih prehodov, kar pa vseeno ni bistveno vplivalo na kasnejše

turistične razmere. Turisti so še vedno preverjali, kakšna je varnost na sami turistični destinaciji, vendar ni bilo več občutnih sprememb pri prihodih in prenočitvah. Poletna sezona 2016 je bila tako v občini Črnomelj kot v občini Brežice uspešna, kar nakazuje na to, da je turizem močna panoga in da turisti potujejo kljub preteklim nevšečnostim na neki turistični destinaciji. Tudi v letih 2017 in 2018 kljub naraščajočemu trendu manjših ilegalnih prehodov ni bilo večjih negativnih posledic za turizem, kar potrjujejo podatki iz Statističnega urada Republike Slovenije in izjave intervjuvancev, ki zagotavljajo, da so se nevšečnosti glede begunske krize povsem umirile.

Za turizem niso pomembni samo dejanski dogodki, ampak tudi zunanji dejavniki, ki lahko vplivajo na sloves destinacije. Kakšna je turistična podoba nekega kraja in kako varno je prikazana, je odvisno od medijskega prikaza in govoric drugih turistov. Pomembno je, da v takih razmerah turistični ponudniki ravnajo preudarno. Realne informacije, upoštevanje opozoril, sodelovanje z drugimi turističnimi organizacijami in poudarjanje varnosti na sami destinaciji, če je ta res varna, so ključni za dobro poslovanje v kriznem stanju. Turistični ugled v prihodnosti je seveda odvisen od razsežnosti problematike beguncev. Zagotovo pa velika odpornost panoge turizma, izboljšanje varnostne organizacije in sprijaznjenost ljudi z razmerami pripomore k normaliziranju vplivov tako na ravni turizma kot na ravni celotnega gospodarstva in države.

LITERATURA IN VIRI

1. Ajpes–Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. (2016). *Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v jugovzhodni Sloveniji v letu 2015*. Pridobljeno 14. aprila 2017 iz https://www.ajpes.si/doc/LP/Informacije/PoStatRegijah/07_Jugovzhodna_Slovenija_Informacija_LP_GD_SP_zadruge_2015.pdf
2. Alshenqeti, H. (2014). Interviewing as a Data Collection Method: A Critical Review. *English Linguistics Research*, 3(1), 39–45.
3. Baez, E. J. (2010). Civil wars beyond their borders: The human capital and health consequences of hosting refugees. *Journal of Development Economics*, 96(2), 391–408.
4. Cange, W. C., Brunell, C., Acarturk, C. & Fouad, M. (2019). Considering chronic uncertainty among Syrian refugees resettling in Europe. *The lancet public health*, 4(1), 14.
5. Castleberry, A. & Nolen, A. (2018). Thematic analysis of qualitative research data: Is it as easy as it sounds? *University of Arkansas for Medical Sciences*, 10(6), 807–815.
6. Clarke, V. & Braun, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. Pridobljeno 23. junija 2018 iz http://eprints.uwe.ac.uk/11735/2/thematic_analysis_revised_-_final.pdf
7. Cousins, S. (2015). Syrian crisis: Health experts say more can be done. *The lancet*, 385(9972), 931–934.

8. Dadush, U. & Niebuhr, M. (2016). *The economic impact of forced migration*. Pridobljeno 5. junija 2017 iz <https://carnegieendowment.org/2016/04/22/economic-impact-of-forced-migration-pub-63421>
9. Deen, T. (2006). *Development: Pros and cons of international migration*. Pridobljeno 3. februarja 2018 iz <http://www.ipsnews.net/2006/09/development-pros-and-cons-of-international-migration/>
10. Embrace. (2006). *The pros and cons of migration*. Pridobljeno 5. junija 2017 iz <https://www.embraceni.org/migration/the-pros-and-cons-of-migration/>
11. Etzo, I., Massidda, C. & Piras, R. (2014). Migration and outbound tourism: Evidence from Italy. *Annals of Tourism Research*, 48(2014), 235–249.
12. Evropska Komisija. (2014). *Skupni evropski azilni sistem*. Pridobljeno 23. junija 2017 iz https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/docs/ceas-factsheets/ceas_factsheet_sl.pdf
13. Evropska Komisija. (2015a). *Managing the refugee crisis – Western balkans route: State of play report*. Pridobljeno 11. junija 2017 iz: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/western_balkans_route_state_of_play_report_en.pdf
14. Evropska Komisija. (2015b). *Report from the Commission to the European Parliament and the Council: On the follow-up to the Leaders' Meeting on refugee flows along the Western Balkans Route*. Pridobljeno 23. junija 2017 iz: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/securing-eu-borders/legal-documents/docs/report_western_balkans_en.pdf
15. Evropska komisija. (2016). *Eu in begunska kriza*. Pridobljeno 6. februarja 2017 iz <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/refugee-crisis/sl/>
16. Fotopoulos, S. & Kaimaklioti, M. (2016). Media discourse on the refugee crisis: On what have the Greek, German and British press focused. *European View*, 15(2), 265–279.
17. Georgiou, M. & Zaborowski, R. (2017). *Council of Europe report: Media coverage of the “refugee crisis”: A cross-European perspective*. Pridobljeno 6. junija 2017 iz <https://rm.coe.int/1680706b00>
18. Grigonis, S. (2016). Eu in the face of migrant crisis: Reasons for ineffective human rights protection. *International Comparative Jurisprudence*, 2(2), 93–98.
19. Herzer, D. (2017). Refugee immigration and total factor productivity. *International Economic Journal*, 31(3), 1–25.
20. Hollifield, J. & Salehyan, I. (2015, 21. december). *Environmental Refugees* [objava na blogu]. Pridobljeno 19. junija 2017 iz <https://www.wilsoncenter.org/article/environmental-refugees>
21. Hough-Metcalf, V. (2015). *The migration crisis? Facts, challenges and possible solutions*. Pridobljeno 10. junija 2017 iz <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/9913.pdf>
22. International Organization for Migration [IOM]. (2006). *Glosar migracij*. Pridobljeno 8. februarja 2017 iz http://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_8_slo.pdf

23. Ivanov, H. S. (2018). Impacts of the refugee crisis on the hotel industry: Evidence from four Greek Islands. *Tourism Management*, 67, 214–223.
24. Jamshed, S. (2014). Qualitative research method – interviewing and observation. *Journal of Basic and Clinical Pharmacy*, 5(4), 87–88.
25. Kaur, P., Stoltzfus, J. & Yellapu, V. (2018). Descriptive statistics. *International Journal of Academic Medicine*, 4(1), 60–63.
26. Koražija, N. (2015, 2. december). Največ denarja bo za digitalni marketing, pravi Maja Pak iz STO. *Izvozniki.si*. Pridobljeno 2. aprila 2017 iz <https://izvozniki.financ.e.si/8838981>
27. Kordeš, U. & Smrdu, M. (2015). *Osnove kvalitativnega raziskovanja*. Koper: Založba Univerze na Primorskem.
28. Koser, K. (2016, 27. junij). *Europe's real refugee crisis: Unaccompanied minors* [objava na blogu]. Pridobljeno 5. junija 2017 iz <https://blog.oup.com/2016/06/europe-refugee-crisis-minors/>
29. Krcmaric, D. (2014). Refugee flows, ethnic power relations, and the spread of conflict. *Security Studies*, 23(1), 182–216.
30. Kugiel, P. (2016). *Can development assistance solve the refugee crisis?* Pridobljeno 27. aprila 2017 iz <https://www.ceeol.com/search/viewpdf?id=601189>
31. Kupisz, M. M. (2012). Cultural, economic and social sustainability of heritage tourism: issues and challenges. *Economic and Environmental Studies*, 12(2), 113–133.
32. Kvalitativna analiza. (2008). V *Termania – terminološki slovar vzgoje in izobraževanja*. Pridobljeno 20. januarja 2018 iz <https://www.termania.net/slovarji/terminoloski-slovar-vzgoje-in-izobrazevanja/3474640/kvalitativna-analiza-gradiva>
33. LAS Dolenjska in Bela Krajina. (2016). *Strategija lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino Dolenjska in Bela Krajina 2014–2020*. Pridobljeno 14. aprila 2017 iz http://www.las-dbk.si/site/assets/files/1755/slr_dbk_2014_-_2020_verzija_18_7_2016_koncna_1.pdf
34. Louka, T. K. & Xenogiani, T. (2006). Migration: a Negative or a Positive Driver for Development? *Policy Insights*, (29), 1–2.
35. Matar, D. (2017). Media Coverage of the Migration Crisis in Europe: a Confused and Polarized Narrative. *IEMed Mediterranean Yearbook 2017* (str. 292–295). Barcelona: IEMed.
36. Mathews, J. (2017, 25. april). Political factors in migration. *Sciencing*. Pridobljeno 5. junija 2017 iz <http://sciencing.com/political-factors-migration-8212756.html>
37. McLeman, A. R. (2014). *Climate and human migration: Past experiences, Future Challenges*. New York: Cambridge University Press.
38. McLeod, S. (2017). *What's the difference between qualitative and quantitative research?* [objava na blogu]. Pridobljeno 23. junija 2018 iz <https://www.simplypsychology.org/qualitative-quantitative.html>
39. Medica, K. & Lukič, G. (2011). *Migrantski circulus vitiosus: Delovne in življenske razmere migrantov v Sloveniji*. B. k.: Univerzitetna založba Annales.

40. Mekinc J. (2016). *V primeru kriznega komuniciranja je treba Slovenijo jemati kot enotno destinacijo*. Turizem – revija za menedžment in trženje v turizmu. Varnost – globalni izziv sodobnega turizma. Trajnost – prihodnost turizma. XX/118 (November/december 2016)
41. Mekinc, J. & Dobovšek, B. (2011). *Varnost v Turizmu*. Koper: Univerzitetna založba Annales.
42. Meyer, M. (2009). *Sustainable Use of Biodiversity - Sustainable tourism opportunities in mountain protected areas: Experiences from the Carpathians*. *Ecological Tourism in Europe – ETE*. Pridobljeno 31. marca 2017 iz <http://www.fao.org/forestry/18526-01bec3aa194b1419be3543905ed303a8d.pdf>
43. Mihalič, T. (2006). *Trajnostni turizem*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
44. Mihalič, T. (2014). *Oblikovanje modela merjenja uspešnosti poslovanja hotelskih podjetij*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
45. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2017). *Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021*. Pridobljeno 2. februarja 2018 iz http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/turizem/Strategija__trajanostne_rasti_slovenskega_turizma_2017-2021/2018_04_MGRT_Strategija_trajnostne_rasti_slovenskega_turizma_2017-2021_web_novo.pdf
46. Ministrstvo za infrastrukturo. (2016). *Vizija Občine Črnomelj*. Pridobljeno 21. marca 2017 iz http://www.crnomelj.si/doc/dokumenti/2016/Anita_CPS_zavihek/01f-Vizija_O%C4%8C_kon%C4%8Dna.pdf
47. Neale, J. (2016). Iterative categorization (IC): A systematic technique for analysing qualitative data. *Addiction*, 111(6), 1096–1106.
48. Občina Brežice. (2014). *Strategija Občine Brežice*. Pridobljeno 30. marca 2017 iz https://www.brezice.si/mma/STRATEGIJA_OB__INE_BRE__ICE.docx/2012060709334348/
49. Občina Brežice. (2016). *Strategija turizma občine Brežice 2017–2021*. Pridobljeno 22. junija 2017 iz <https://www.brezice.si/mma/-/2017020914471637/>
50. Občina Brežice. (2017a). *Ankete pokazale, da so v Občini Brežice občani najbolj zadovoljni z življenjem*. Pridobljeno 3. februarja 2018 iz <https://www.brezice.si/audio/2017120807255033/Ankete%20pokazale,%20da%20so%20v%20ob%C4%8Dini%20Bre%C5%BEice%20ob%C4%8Dani%20najbolj%20zadovoljni%20z%20%C5%BEivljenjem/>
51. Občina Brežice. (2017b). *Splošni podatki*. Pridobljeno 30. marca 2017 iz https://www.brezice.si/obcina_brezice/splosni_podatki/
52. Občina Brežice. (2017c). *Turizem*. Pridobljeno 31. marca 2017 iz <https://www.brezice.si/turizem/>
53. Občina Brežice. (2018). *Podpis zelene politike*. Pridobljeno 23. junija 2018 iz https://www.brezice.si/objave/green_destination/2018090710261713/Podpis%20Zelene%20politike/
54. Občina Črnomelj. (2016). *Bela krajina v zeleni shemi slovenskega turizma*. Pridobljeno 31. marca 2017 iz http://www.crnomelj.si/doc/2016/novice/Bela_krajina_v_zeleni

_shemi_slovenskega_turizma/IZJAVA_ZA_JAVNOST_ZELENA_DESTINACIJA.pdf

55. Občina Črnomelj. (2017). *Občina Črnomelj – Zakladnica doživetij, tradicij in kulture*. Pridobljeno 31. marca 2017 iz <http://www.crnobelj.si/turizem>
56. OECD Development Centre. (2016). *Perspectives on Global Development 2017: International Migration in a Shifting World*. Paris: OECD Publishing. Pridobljeno 5. junija 2017 iz http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2017-en
57. OECD–Organisation for Economic Co-operation and Development. (2014). *Is migration good for the economy?* Pridobljeno 19. aprila 2017 iz <https://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf>
58. Öman, N. E. (2016). *Tourism in an era of migration A case study with a focus on the impacts of a crisis, from a consumer perspective*. Pridobljeno 2. februarja 2018 iz <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:895022/FULLTEXT01.pdf>
59. Pappas, N. & Papatheodorou, A. (2017). Tourism and the refugee crisis in Greece: Perceptions and decision-making of accommodation providers. *Tourism Management*, 63(2017), 31–41.
60. Park, J. (2015). *Europe's Migration Crisis*. New York: Council of Foreign Relations.
61. Parker, M. L. (2007). *The Ethics of migration and immigration*. Pridobljeno 2. maja 2017 iz <https://www.scu.edu/ethics/focus-areas/more/resources/the-ethics-of-migration-and-immigration/#3>
62. Patton, Q., M. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods* (3. izd.). Thousand Oaks: Sage Publications.
63. Piesse, M. (2014). *Factors influencing migration and population movements – Part 1*. Pridobljeno 22. junija 2017 iz <http://www.futuredirections.org.au/publication/factors-influencing-migration-and-population-movements/>
64. Počuča, J. (2010). Trajnostni (zeleni) turizem v Sloveniji – trend ali stalnica. *Zbornik 7. festivala raziskovanja ekonomije in managementa, 2.–3. december 2010, Koper–Celje–Škofja Loka* (str. 57–63). Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper.
65. Policija. (2015). *Ilegalne migracije na območju Republike Slovenije*. Pridobljeno 17. februarja 2017 iz <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2015/December2015.pdf>
66. Policija. (2016). *Ilegalne migracije na območju Republike Slovenije*. Pridobljeno 17. februarja 2017 iz <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2016/Februar2016.pdf>
67. Policija. (2017a). *Ilegalne migracije na območju Republike Slovenije*. Pridobljeno 2. aprila 2018 iz https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2017/Januar_december2017.pdf

68. Policija. (2017b). *Število migrantov, nastanjenih v Sloveniji* (podatek za 6. februar 2017). Pridobljeno 7. februarja 2017 iz <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/86993-tevilo-migrantov-nastanjenih-v-sloveniji-podatek-za-6-februar-2017>
69. Policija. (2018a). *Ilegalne migracije na območju Republike Slovenije*. Pridobljeno 15. avgusta 2018 iz https://www.policija.si/images/stories/Statistika/MejnaProblematika/IlegalneMigracije/2018/jan_julij_2018.pdf
70. Policija. (2018b). *Nezakoniti prehodi državne meje se v zadnjem mesecu najbolj povečujejo na območju Bele krajine*. Pridobljeno 15. avgusta 2018 iz <https://www.policija.si/index.php/sl/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/92808-nezakoniti-prehodi-dravne-meje-se-v-zadnjem-mesecu-najbolj-poveujejo-na-obmoju-bele-krajine>
71. Polstrukturirani intervju. (2008–2009). V *Termania – terminološki slovar vzgoje in izobraževanja*. Pridobljeno 25. junija 2017 iz <http://www.termania.net/slovarji/terminoloski-slovar-vzgoje-in-izobrazevanja/3474922/polstrukturirani-intervju?query=polstrukturirani+intervju&SearchIn=All>
72. Radio Pro 1 d. o. o. (2015, 17. november). *Ograja tudi v Beli Krajini. Radio 1*. Pridobljeno 17. februarja 2017 iz <https://www.radio1.si/41960>
73. Razvojni center Novo mesto. (2015). *Regionalni razvojni program za obdobje 2014–2020 v razvojni regiji Jugovzhodna Slovenija*. Pridobljeno 20. marca 2017 iz https://www.rc-nm.si/wp-content/uploads/2016/11/RRP_JVSLO_2014-2020_marec-2015.pdf
74. Regionalna razvojna agencija Posavje. (2015). *Regionalni razvojni program regije Posavje 2014–2020*. Pridobljeno 18. marca 2017 iz https://www.rra-posavje.si/pdf/dokumenti/rrp_-_strateski_del__v_mnenje_mgrt.pdf
75. Rifai, T. (2016). *Ko potujemo izginejo predsodki*. Tur!zem – revija za menedžment in trženje v turizmu. Varnost – globalni izziv sodobnega turizma. Trajnost – prihodnost turizma. XX/118 (November/december 2016)
76. Roblek, V. (2009). *Primer izpeljave analize besedila v kvalitativni raziskavi*. Pridobljeno 25. oktobra 2018 iz http://www.fm-kp.si/zalozba/ISSN/1854-4231/4_053-069.pdf
77. Rožič, M. (2006). *O varnosti v turizmu*. TZS. (ur.), *Globalna varnost v turizmu v Sloveniji* (str. 10–11). Pridobljeno 25. januarja 2017 iz http://www.ds-rs.si/sites/default/files/dokumenti/zbornik_globalna_varnost_v_turizmu_v_sloveniji.pdf
78. Sabban, M. (2013). *Report on sustainable tourism in the Mediterranean*. Pridobljeno 1. junija 2017 iz <http://cor.europa.eu/en/activities/arlem/activities/meetings/Documents/sudev-report2012-tourism-sl.pdf>
79. Simpson, D. (2010). *How does migration affect tourism flows?* *Cabi*. Pridobljeno 2. februarja 2018 iz <https://www.cabi.org/leisuretourism/news/21071>
80. STA–Slovenska tiskovna agencija. (2015). *Na okrogli mizi o vlogi medijev pri sokonstruiranju begunske krize* [objava na blogu]. Pridobljeno 6. junija 2017 iz

- <https://krog.sta.si/2208186/na-okrogli-mizi-o-vlogi-medijev-pri-sokonstruiranju-begunske-krize>
81. STA–Slovenska tiskovna agencija. (2016a). Safety and sustainability high on the agenda of BSF tourism panel. *The Slovenia Times*. Pridobljeno 27. januarja 2017 iz <http://www.sloveniatimes.com/safety-and-sustainability-high-on-the-agenda-of-bsf-tourism-panel>
 82. STA–Slovenska tiskovna agencija. (2016b). *Varnostne grožnje prinašajo nove izzive za turizem* [objava na blogu]. Pridobljeno 6. junija 2017 iz <https://www.sta.si/2224610/varnostne-groznje-prinasajo-nove-izzive-za-turizem>
 83. Stanek, M. (2017). The humanitarian crisis and civil war in Syria: Its impact and influence on the migration crisis in Europe. *Kontakt*, 19(4), 270–275.
 84. Stanojoska, A. (2012). *Theory of push and pull factors: a new way of explaining the old*. Pridobljeno 21. junija 2017 iz https://www.academia.edu/2163849/Theory_of_push_and_pull_factors_A_new_way_of_explaining_the_old
 85. STO–Slovenska turistična organizacija. (2017, 31. januar). *Leto 2016 – še eno rekordno leto slovenskega turizma*. Pridobljeno 6. februarja 2017 iz <https://www.slovenia.info/sl/novinarsko-sredisce/sporocila-za-javnost/7184-leto-2016-se-eno-rekordno-leto-slovenskega-turizma>
 86. STO–Slovenska turistična organizacija. (2018). *Zelena shema slovenskega turizma*. Pridobljeno 23. junija 2018 iz https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/zelena-shema/2018_gradiva/kratekpregledmaj18slo.pdf
 87. Strabac, Z. & Valenta, M. (2013). The dynamics of Bosnian refugee migrations in the 1990's, current migration trends and future prospects. *Refugee Survey Quarterly*, 32(3), 1–22.
 88. Surk, B. & Castle, S. (2015, 17. oktober). Migrants diverted to Slovenia after Hungary closes border. *The New York Times*. Pridobljeno 22. junija 2017 iz <https://www.nytimes.com/2015/10/18/world/europe/hungary-closes-border-changing-refugees-path.html>
 89. SURS–Statistični Urad Republike Slovenije. (2014a). *Občina Brežice*. Pridobljeno 31. marca 2017 iz <http://www.stat.si/obcine/sl/2014/Municip/Index/14>
 90. SURS–Statistični Urad Republike Slovenije. (2014b). *Občina Črnomelj*. Pridobljeno 31. marca 2017 iz <http://www.stat.si/obcine/sl/2014/Municip/Index/24>
 91. SURS–Statistični urad Republike Slovenije. (2018). *Prenočitvene zmogljivosti, prihodi in prenočitve turistov, občine, Slovenija, mesečno*. Pridobljeno 30. marca 2018 iz http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2164404S&ti=&path=../Database/Ekonomsko/21_gostinstvo_turizem/01_21644_nastanitev_mesecno/&lang=2
 92. TOPTV MEDIA d.o.o. (2015, 20. oktober). *Ekskluzivna reportaža s slovenskih mejnih prehodov – 4. Dan* [video]. Pridobljeno 25. maja 2017 iz <https://www.youtube.com/watch?v=az4Tg2qyxpI>
 93. Vasileiou, K., Barnett, J., Thorpe, S. & Young, T. (2018). Characterising and justifying sample size sufficiency in interview-based studies: systematic analysis of qualitative health research over a 15-year period. *BMC medical research methodology*, 18(1), 148.

94. Vezovnik, A. (2017). Securitizing Migration in Slovenia: A discourse analysis of the Slovenian refugee situation. *Journal of immigrant & refugee studies*, 16(1–2), 1–18.
95. Vlada Republike Slovenije. (2016). *Migracije v številkah*. Pridobljeno 5. februarja 2017 iz http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2015/begunci/160202_migranti.pdf
96. Zavod Tovarna trajnostnega turizma GoodPlace & RIC Bela krajina. (2017). *Strategija razvoja turizma v destinaciji Bela krajina 2018–2022*. Pridobljeno 2. februarja 2018 iz <http://www.crnomej.si/item/5162-strategija-razvoja-turizma-v-destinaciji-bela-krajina-2018-2022>
97. Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice. (2018). *Občina Brežice se je zavzela k Zeleni politiki slovenskega turizma*. Pridobljeno 1. julija 2018 iz <https://www.discoverbrezice.com/aktualno/obcina-brezice-se-je-zavzela-k-zeleni-politiki-slovenskega-turizma>
98. Zhou, P. (2017, 3. marec). Migration: Forced Migration, Reluctant Migration and Voluntary Migration. *ThoughtCo*. Pridobljeno 20. junija 2017 iz <https://www.thoughtco.com/voluntary-migration-definition-1435455>
99. Zupančič, J. (2016). The European refugee and migrant crisis and Slovenian respons. *European Journal of Geopolitics*, (4), 95–121.

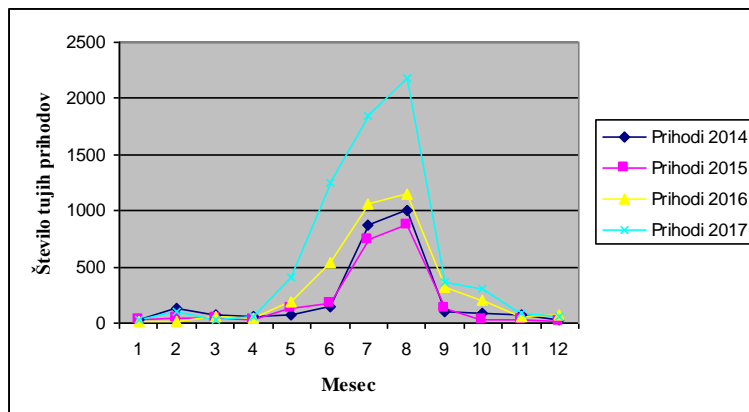
PRILOGE

Priloga 1: Turistični prihodi tujih in domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017

MESEC	2014			2015			2016			2017		
	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPA	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ
Januar	26	161	187	26	149	175	15	93	108	23	170	193
Februar	128	179	307	50	147	197	17	104	121	95	175	270
Marec	67	251	318	49	213	262	64	332	396	33	344	377
April	60	296	356	34	254	288	40	289	329	61	346	407
Maj	74	295	369	132	378	510	189	493	682	401	490	891
Junij	152	647	799	178	714	892	534	757	1291	1246	828	2074
Julij	878	717	1595	737	928	1665	1063	1042	2105	1843	1893	3736
Avgust	1010	1197	2207	865	1092	1957	1145	1402	2547	2180	1932	4112
September	97	498	595	129	572	701	318	607	925	370	630	1000
Oktober	86	422	508	36	335	371	200	338	538	302	475	777
November	73	274	347	27	280	307	65	369	434	81	201	282
December	25	101	126	18	165	183	79	280	359	64	178	242
Skupaj	2676	5038	7714	2281	5227	7508	3729	6106	9835	6699	7662	14361

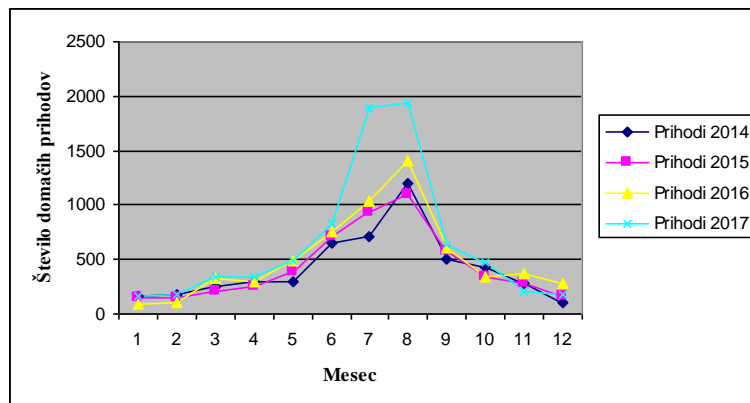
Vir: SURS (2018).

Priloga 2: Turistični prihodi tujih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017

Vir: SURS (2018).

Priloga 3: Turistični prihodi domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017

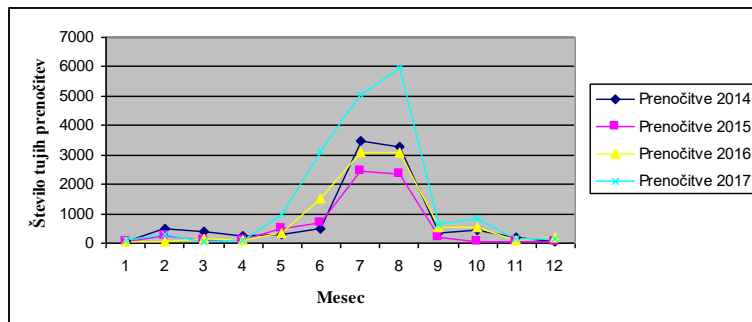
Vir: SURS (2018).

Priloga 4: Turistične prenočitve tujih in domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017

mesec	2014			2015			2016			2017		
	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ
Januar	67	449	516	50	523	573	26	326	352	78	613	691
Februar	491	605	1096	265	451	716	26	300	326	283	601	884
Marec	415	971	1386	121	772	893	124	1023	1147	63	1043	1106
April	226	876	1102	75	946	1021	90	837	927	102	911	1013
Maj	270	910	1180	473	1022	1495	328	1280	1608	958	1319	2277
Junij	475	1564	2039	700	1697	2397	1496	1823	3319	3121	1746	4867
Julij	3482	1805	5287	2443	2112	4555	3074	2620	5694	5031	4607	9638
Avgust	3263	2887	6150	2343	2592	4935	3107	3190	6297	5994	5044	11038
September	357	1370	1727	179	1029	1208	561	1248	1809	637	1172	1809
Oktober	424	989	1413	73	787	860	552	970	1522	834	972	1806
November	192	793	985	45	884	929	88	816	904	168	692	860
December	60	354	414	38	598	636	201	904	1105	153	550	703
Skupaj	9722	13573	23295	6805	13413	20218	9673	15337	25010	17422	19270	36692

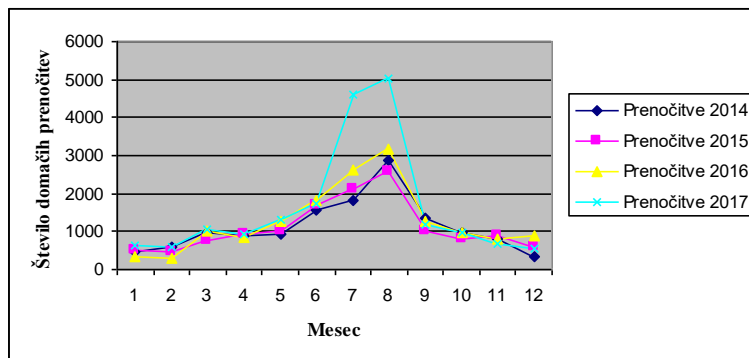
Vir: SURS (2018).

Priloga 5: Turistične prenočitve tujih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017

Vir: SURS (2018).

Priloga 6: Turistične prenočitve domačih turistov v občini Črnomelj po mesecih v letih 2014–2017

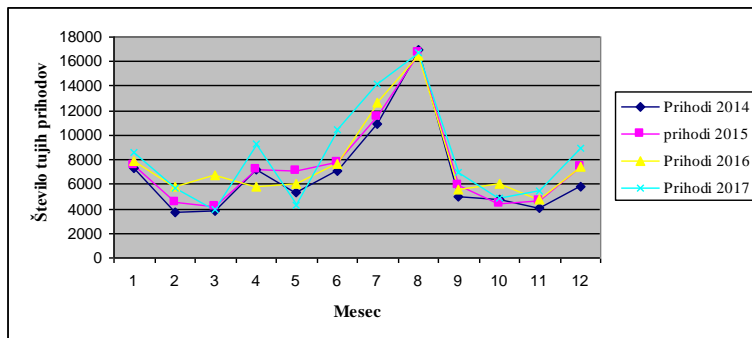
Vir: SURS (2018).

Priloga 7: Turistični prihodi tujih in domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017

mesec	2014			2015			2016			2017		
	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ
Januar	7366	5642	13008	7520	5199	12719	7886	5445	13331	8640	5108	13748
Februar	3670	7992	11662	4533	8953	13486	5758	10159	15917	5735	8167	13902
Marec	3824	6242	10066	4134	7214	11348	6688	5553	12241	3935	7301	11236
April	7190	6583	13773	7206	7683	14889	5775	7683	13458	9233	6992	16225
Maj	5338	7035	12373	7027	6202	13229	6090	5576	11666	4335	5962	10297
Junij	7114	8514	15628	7760	9715	17475	7654	7669	15323	10448	9163	19611
Julij	10967	9369	20336	11497	10683	22180	12684	10137	22821	14224	10274	24498
Av gust	16966	11653	28619	16669	12098	28767	16511	11004	27515	16753	9974	26727
September	4938	5574	10512	5909	5638	11547	5564	6385	11949	7001	6438	13439
Oktober	4774	9701	14475	4393	8663	13056	6006	6934	12940	4896	8221	13117
November	4110	7300	11410	4609	6482	11091	4738	8127	12865	5444	6969	12413
December	5760	7470	13230	7401	8548	15949	7384	8103	15487	8891	8211	17102
Skupaj	82017	93075	175092	88658	97078	185736	92738	92775	185513	99535	92780	192315

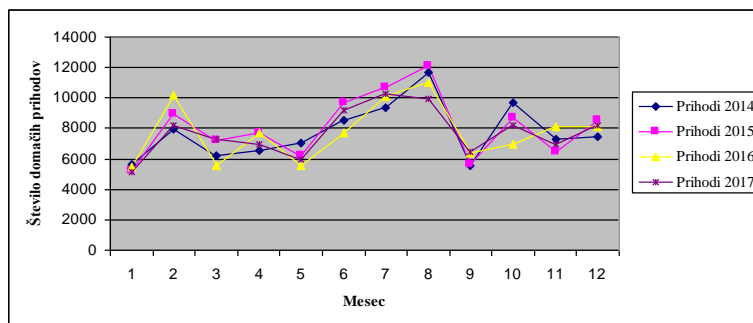
Vir: SURS (2018).

Priloga 8: Turistični prihodi tujih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017

Vir: SURS (2018).

Priloga 9: Turistični prihodi domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017

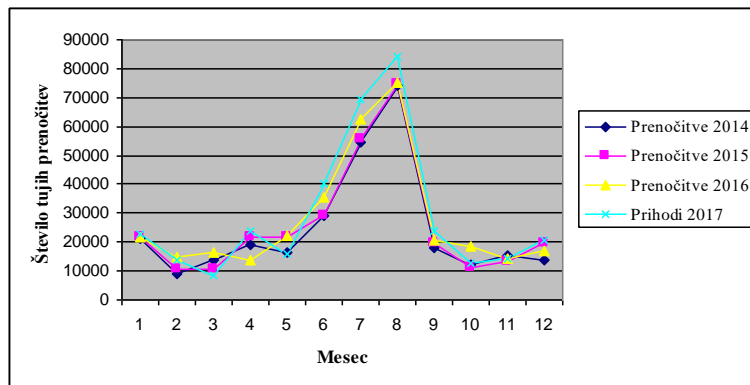
Vir: SURS (2018).

Priloga 10: Turistične prenočitve tujih in domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017

mesec	2014			2015			2016			2017		
	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ	TUJI	DOMAČI	SKUPAJ
Januar	21213	17428	38641	21544	17265	38809	21474	19236	40710	22602	15561	38163
Februar	8799	24197	32996	10662	26310	36972	14635	30304	44939	13841	23501	37342
Marec	13837	19494	33331	10392	21829	32221	16260	17758	34018	8641	20937	29578
April	19163	20354	39517	21948	22345	44293	13526	22329	35855	23645	20217	43862
Maj	16655	25058	41713	21475	22021	43496	22317	19725	42042	15992	20877	36869
Junij	29150	30419	59569	28924	33139	62063	35256	28343	63599	40225	30837	71062
Julij	54658	41156	95814	55783	43329	99112	62224	40231	102455	69288	41002	110290
Avgust	74302	45287	119589	74429	46196	120625	75038	43595	118633	84375	41576	125951
September	17793	20512	38305	19778	20955	40733	20752	20845	41597	23910	21382	45292
Oktober	11921	26363	38284	11044	24591	35635	18354	19966	38320	12743	22330	35073
November	15340	21431	36771	13099	19558	32657	14275	23671	37946	14523	20588	35111
December	14017	21657	35674	19480	25145	44625	16914	22470	39384	20571	23141	43712
Skupaj	296848	313356	610204	308558	322683	631241	331025	308473	639498	350356	301949	652305

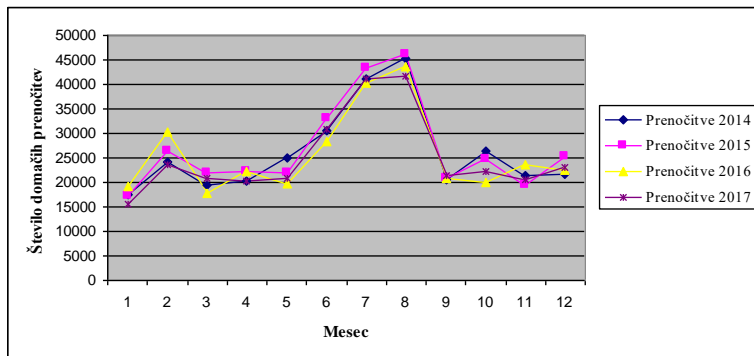
Vir: SURS (2018).

Priloga 11: Turistične prenočitve tujih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017

Vir: SURS (2018).

Priloga 12: Turistične prenočitve domačih turistov v občini Brežice po mesecih v letih 2014–2017

Vir: SURS (2018).

Priloga 13: Intervju z osebo A

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turističnega kraja – v tem primeru občine Brežice?

Rekla bi, da bližina in dostopnost do krajev (nekateri neradi potujejo čez mejo), poznanost oziroma navada (storitev, ki jih lahko dobijo), dobra hrana, ljudje.

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 in njene posledice med sodobne varnostne grožnje tudi za manjše turistične kraje, kot so Brežice? DA/NE/ Zakaj tako menite?

V bistvu se domači turisti, ki poznajo situacijo, ne ustrašijo begunske krize in jim tako ne predstavlja varnostne grožnje. So pa odločitve in termini obiska destinacije bolj premišljeni, samo to. Turisti so samo prilagodili čas in kraj potovanja, vendar to ni bilo dolgoročno.

3. Ali menite, da je begunska kriza vplivala na spremembo turističnih tokov v občini Brežice in na kakšen način (npr. odpoved turističnih rezervacij, izogibanje krajev, ki so v bližini begunskih centrov, oziroma če imate kakšno izkušnjo)?

Sigurno so se turisti poskušali izogniti tistim kritičnim dnevom oz. tednom, ko je bil naval beguncev največji. Ne morem reči, da smo mi konkretno občutili kakšne odpovedi glede izbire Term Čatež v tistem času, tudi ne v ostali Sloveniji in Hrvaški. Je pa res, da so zagotovo malo bolj premišljeno izbirali termine potovanja in oddihov.

4. Ali menite, da je begunska kriza bolj vplivala na prihod domačih ali tujih turistov/obiskovalcev?

Na tuje je sigurno bolj vplivalo. Oni so navajeni, da so meje vedno odprte in da prehajajo nemoteno. Nočejo biti obremenjeni s tem, da čakajo. S tem, ko jim zapreš meje, si sigurno izberejo nove kraje. Na domače mislim, da ni vplivalo, saj so bili bolj seznanjeni s situacijo in so zaupali, da se zadeva rešuje.

5. So se v obdobju begunske krize pojavile kakšne težave, povezane s turisti? Če da, jih lahko nekaj naštejete? Kakšen je bil vaš odziv na morebitne težave?

So. Naše stranke so previdno izbirale destinacije v tistem času glede na begunski val. Poskušali so se izogibati teh krajev, seveda. Bilo je tudi več klicev, vprašanj o varnosti.

6. Kako bi lahko po vašem mnenju turistična agencija pripomogla k boljšemu občutku varnosti turistov v času begunske krize? Kakšen pristop/odnos do turistov zagovarjate?

Tisti čas je pomembno, da damo stranki čisto realne informacije. Bolj se je treba potruditi, da preveriš zadeve okoli ogroženih krajev, ki si jih stranke želijo izbrati. Povedati je treba po pravici. Naša naloga je na primer, da jih prepričamo, da so to ljudje, ki so v krizi, in se to lahko zgodi vsak dan tudi nam. To sicer vsaki stranki ne moreš reči, odvisno, kako poteka pogovor in kakšna je dovzetnost stranke. Mogoče tudi poudarimo, da se begunci zadržujejo v obvladovanih kolonah in begunskih centrih, da niso prosto naokoli. Na primer Sicilija – tam begunce dejansko vidiš na ulicah brez nadzora. Pri nas je to vseeno bilo malo drugače, bolj obvladovano. In zato je pomembno, da poudarimo to, da je za varnost poskrbljeno. V primeru, da stranka

rezervira mnogo prej in potuje čez npr. 14 dni, pa jo tudi opozorimo, da tik pred potovanjem sama preveri na spletu (če dostopa), kakšna je situacija, ali se o situaciji znova posvetuje pri nas. Sicer pa vedno delujemo v skladu z opozorili ministrstva za zunanje zadeve. Tako da če bi bilo stanje še kaj bolj alarmantno, bi jim zadrževanje in bivanje v žariščih zagotovo odsvetovali, če bi tako mnenje podalo ministrstvo.

7. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

Jaz bi rekla, da prisotnost beguncev. Ograja sicer je neko varovalo, vendar se mi ne zdi tako problematična. Zbirni centri so ravno tako varovalo oziroma pomeni, da so begunci nekako skriti pred ostalimi ljudmi in s tem obvladovani. Najhuje se mi zdi sama prisotnost beguncev na vidnem polju. To prestraši ljudi.

8. Na katero izmed turističnih okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Na ekologijo sigurno vplivajo, saj ponavadi tam ostane dosti odpadkov – vsaj kratkoročno. Z gospodarskega vidika se zagotovo tudi pozna, vendar tudi ne bi rekla, da dolgoročno (da bi to dejansko zamajalo gospodarstvo). Zavedati se moramo, da pri nas v Sloveniji ni bilo takšnega močnega prihoda beguncev, če primerjamo z drugimi državami. Seveda so bili vključeni policisti, vojaki, vendar to ne pomeni, da so zaradi tega močno zanemarjali svoje naloge v službah.

9. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize vpliv na turistični obisk tudi v času poletne sezone 2016? Ali pa morda kasneje?

Jaz mislim, da pri nas to ni vplivalo. Mogoče je bilo v prvem trenutku res nekaj vpliva, vendar se je pozneje to zelo lepo umirilo. Z vprašanji smo se seveda ukvarjali v času begunske krize in še pozneje. Še sedaj sprašujejo in preverjajo, če spremljamo situacijo, če je še kakšen vpliv v teh krajih in podobno. Ampak da bi dejansko potem to vplivalo na sezono, mislim, da ne.

10. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled občine tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

Menim, da v tem trenutku kljub nekim nevšečnostim ob meji to ne vpliva na turistični ugled oziroma morda tudi to, da so se ljudje bolj navadili (sprijaznili) s prisotnostjo beguncev v neki meri. Ni več tako tabu tema. Po nekem določenem času ljudje sprejmejo situacijo begunstva in razumejo, da je to del trenutnega dogajanja v svetu in da je treba s tem živeti. Turizem je zelo močna panoga. Če bi se za vsake nevšečnosti turizem ustavil, bi bilo najbolje, da kar zapremo agencije. Nesreče se dogajajo vsepovsod, ljudje pa seveda še vedno potujejo.

Priloga 14: Intervju z osebo B

- 1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turističnega kraja – v tem primeru občine Brežice?**

Popularnost destinacije za družinske počitnice tako pozimi kot poleti.

- 2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 in njene posledice med sodobne varnostne grožnje tudi za manjše turistične kraje, kot so Brežice? DA/NE/ Zakaj tako menite?**

Načeloma da. Veliko so k »drami« ponovno pripomogli mediji. Ne le Terme Čatež, tudi Orhidelia in Rogaška so zaradi tega utrpeli škodo, predvsem domačih turistov, saj je bila begunsko-migrantska kriza za nas nekaj novega.

- 3. Ali menite, da je begunska kriza vplivala na spremembo turističnih tokov v občini Brežice in na kakšen način? (npr. odpoved turističnih rezervacij, izogibanje krajev, ki so v bližini begunskih centrov, oziroma če imate kakšno izkušnjo)?**

Da, vplivala. Predvsem na domače goste. Po pogovorih tudi s tujimi agencijami lahko trdim, da se večji narodi (Italijani, Nemci) s tem ne ukvarjajo tako kot mi. Za nas je to bilo nekaj povsem drugega. Čeprav so med zadnjo balkansko vojno prihajali prebežniki, ni bilo takšne drame. Sedaj je bilo »napihnjeno« toliko bolj tudi zaradi terorističnih napadov, ki so se zgodili po Evropi ter na severnoafriških letoviščih. Ta se sedaj šele finančno popravljajo in ponovno vabijo evropske turiste. Pariz, Nica, Istanbul, London, Stockholm, Berlin – na letni ravni zaradi tega ne trpijo takšnega upada turistov. Mislim, da sta največji vpliv na naše terme naredila miselnost in prepričanje oz. strah, ki smo ga prevzeli od medijev, žal tudi političnih strank. Kot primer naj navedem, da smo med vojno na Balkanu hodili na morje na Hrvaško. Bila je dejansko vojna! Sedaj so bili tukaj migranti in begunci, ki so organizirano hodili naprej v Nemčijo, in je Slovenija obstala. Zagotovo je varnostni problem tudi za okoliške prebivalce, ki živimo ob meji. Nikomur se ni zgodilo ničesar.

- 4. So se v obdobju begunske krize pojavile kakšne težave, povezane s turisti? Če da, jih lahko nekaj naštejete? Kakšen je bil vaš odziv na morebitne težave?**

Kot večja agencija za trženje Hrvaške ter manj za Slovenijo lahko rečem, da nismo opazili strahu. Tudi Hrvati so sprejemali kvote, jih prerazporejali na obmorska mesta, vendar ni bilo opaziti strahu. Opazili smo le nekaj primerov iz Nemčije in Avstrije, da so svoje počitnice skrajšali zaradi plačila varovanja nepremičnin doma. Ti gosti so danes ponovno na enaki dolžini počitnic kakor pred valom.

- 5. Kako bi lahko po vašem mnenju turistična agencija pripomogla k boljšemu občutku varnosti turistov v času begunske krize? Kakšen pristop/odnos do turistov zagovarjate?**

Kot turistična agencija vpliva nimamo. Nekatere so se morale preusmeriti iz prodaje Egipta na druge destinacije. Največji problem delajo mediji, naj izpostavim predvsem Pop TV in stranko SDS.

- 6. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (žičnata ograja, begunci ...)?**

Žičnata ograja – smo se je že navadili. Tudi v Rogaški, tudi v Podčetrtku, ob Kolpi ter v Dobovi. Prisotnost beguncev – niso sami begunci težava. Ti ilegalno prečkajo obsojalsko mejo desetletja, problem je bila enkratna količina ljudi. Ljudje je prišlo več, kakor je prebivalcev v krajih. Drugače je, ko jih pride 1000 na Sicilijo v Palermo kot 1000 v Dobovo.

7. Na katero izmed turističnih okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

- Ekološko: da, bilo je umazano, z odpadki ne ravnajo tako kot mi. Ampak se je počistilo, za njimi razkužilo. Veliko travnikov bo letos ponovno uporabnih zaradi toliko škropiv in bolezní.
- Gospodarsko: Najbolj. Treba je dodati tudi politični vidik prikazovanja in družbene portale, ki so spodbujali k nestrpnosti. Ljudje, ki so bežali niso krivi, da so le »kmetje« na partiji šaha. Vsi bi morali stopiti korak nazaj, kakor smo med vojno na Balkanu. Ne gre za pretiran sprejem ljudi, gre za dejstvo, da nikoli ne veš, kdaj ti postaneš begunec.
- Družbeno-politično: največji vpliv in strah se v obsojalskih občinah beleži ob šolah in vrtcih. Vemo, kaj se je zgodilo v prvih dneh novembra 2015 na dunajskem kopališču, še več, vemo, da zločinci niso bili kaznovali, ker so begunci. Kar je pa dvojno merilo EU-ja. Vsak od nas »zamejcev« je imel takrat občutek strahu, strah za mlajše, strah za nepremičnino in živali.

Če pogledamo širše na celoten slovenski turizem – Slovenija je absolutno premalo izkoristila begunsko krizo za svoj dobiček v turizmu. Hrvati so odlično izkoristili, Slovenija žal ne (mišljene so prenizke cene namestitev glede na turističen dotok in povpraševanje).

8. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize (ograja) vpliv na turistični obisk tudi v času poletne sezone 2016? Ali pa morda kasneje?

Trenutno ne opažamo več težav.

9. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled občine tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

Ne, v kolikor niso tokovi nekaj tisočglava množica na dan ter dokler politika in nerelevantni mediji ne delajo panike.

Priloga 15: Intervju z osebo C

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turistične destinacije – v tem primeru proučevane občine Črnomelj?

Narava, Kolpa, vreme (v poletnem času) in bogata kulturna dediščina.

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje za turizem in zakaj?

Ja, sigurno je takrat predstavljala grožnjo. Kljub temu so domačini precej potencirali te stvari, na primer, koliko živali se je zapletlo v žico. Menim, da ni bilo tako hudo. Še dandanes je veliko vprašanj o ograji, nad katero se dosti ljudi zgraža. Po mojem mnenju ograja ni tako moteča, kot jo predstavljajo. Prispevala je k večji varnosti, tako da jaz ne vidim toliko slabega v tem.

3. Ali je begunska kriza v času vrhunca (oktober–december 2015) vplivala na padec prihodov in prenočitev domačih in tujih turistov pri vas?

Mi v koncu 2015 nismo imeli večjih skupin migrantov – na primer okoli 200 na dan. Večje težave so se začele v februarju 2016, ko so postavili ograjo. Takrat je tudi prihajalo do odpovedi rezervacij. Mogoče je imelo vse skupaj večji vpliv na domače turiste, tujci se niso ozirali na to. Menim, da novice glede takih lokalnih destinacij ne pridejo tako širše v tujino. Kljub vsemu mi ne vidimo take težave v ograji. Postavili so jo tako, kot smo mi predlagali, torej kar se da nemoteče. Zdi se mi pa, da je bila situacija mnogo slabša v Brežicah.

4. Kako ste reagirali na morebitne težave, povezane s turisti (odpovedi, občutki nelagodja ...)?

Mi smo podali informacije, da je ograja povsem nemoteča. Mi imamo kopališče pred lokalom, ograja pa je postavljena pred vstopom v lokal oziroma na kopališče. Torej ko enkrat vstopite čez vrata ograje, pridete v lokal in nato na kopališče, tako da ograja več ne moti, ker je pri cesti. Ni razloga, da je moteča.

5. Kako bi lahko povečali občutek varnosti na območju občine Črnomelj v času begunske krize in s tem izničili negativen turistični ugled?

Mogoče bi morala občina v tistem času podati jasne informacije o tem, da so razmere ob Kolpi varne in da ograja ni moteča. Vendar tega ni naredila. Potencirala se je ograja in jeza proti državi glede odločitve o ograji.

6. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

V letu 2015 mi nismo imeli beguncev, težave so imeli v Brežicah. Mi smo imeli težave potem v letu 2016 s postavitvijo ograje.

7. Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Definitivno je vplivalo najbolj na upad dohodka (gospodarstvo).

8. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize vpliv na turistični obisk pri vas tudi v času poletne sezone 2016? Kaj pa na občutek varnosti turistov?

Isto kot prej, na nekatere je še vedno vplivala ograja.

9. Ali menite, da tovrstni ponavljajoči se dogodki (nedovoljeni vstopi, večja prisotnost posameznih beguncev) še vedno vplivajo na prihode in prenočitve pri vas? Kako bi ocenili ta vpliv v letu 2017/2018? So opazne kakšne razlike? Mogoče upad določenih turistov (tujih /domačih) ali pa kakšni dvomi glede varnosti?

Jeseni 2017 so begunci pričeli prihajati posamično, vendar na nas nimajo direktnega vpliva, saj v večini prečkajo na drugih delih Kolpe (npr. pri Vinici). Veliko je novinarskih konferenc in poročanj o dogajanjih (npr. najdenje mrtvih beguncev v reki Kolpi), vendar zaenkrat vplivov na turistični obisk še ni. Mladi begunci imajo dobre telefone, zato se tudi lažje in hitreje premikajo v notranjost (zaradi GPS-aplikacij), zato jih večina tudi najde že dosti naprej oddaljene od meja.

10. Kaj pa glede opozoril v medijih, da se je treba v Beli krajini zaradi varnosti zaklepati?

Po mojih izkušnjah in tudi ne poznam nikogar, ki bi imel težave s tem, da bi kam vdirali. Je pa primer, da so poskusili zažgati skladovnico za drva pri neki domačiji.

11. Kaj pa kar se tiče prihodov turistov v letošnjem letu?

V 2018 imamo porast tujih turistov, predvsem Francozov, Nemcev in Italijanov.

12. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled Črnomlja tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

Seveda, če bi bilo v javnosti predstavljeno, da je na neki turistični točki nek problem, bi se ga zagotovo izogibali. Poročila v medijih vedno usmerjajo tudi tok dogajanj.

Priloga 16: Intervju z osebo D

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turističnega kraja – v tem primeru občine Brežice?

Popularnost destinacije, raznovrstne možnosti preživljanja počitnic ter široko paleto storitev, ki jih le-ta ponuja, enostavna dostopnost in varnost.

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 in njene posledice med sodobne varnostne grožnje tudi za manjše turistične kraje, kot so Brežice? DA/NE/ Zakaj tako menite?

Na začetku, ko je bila zmeda glede organiziranosti beguncev, je bilo predvsem za ljudi, ki živijo ob meji, marsikje nelagodno in z rahlim občutkom straha. Kasneje, ko so zadeve »stekle« in je bila organizacija prihodov/odhodov ljudi/migrantov boljša, ni bilo več teh problemov.

3. Ali je begunska kriza v času vrhunca (oktober–december 2015) vplivala na padec prihodov in prenočitev domačih in tujih turistov pri vas? Kako je vplivala konkretno na vaše poslovanje? Kakšne so vaše izkušnje?

Povsod po svetu je navadno tako, da se morebitne odpovedi rezervacij dogajajo le za krizna žarišča, o katerih morda niti ne vemo veliko in ki so relativno oddaljena. Podobno je bilo tudi tukaj; ob samem dogajanju veliko klicev, vprašanj, predvsem iz oddaljenih trgov, vendar pa večjih odstopanj rezervacij in prihoda gostov iz bližnjih/sosednjih držav ni bilo zabeležiti. Morda le izjema Srbija, kar pa je bilo pričakovano, saj je bilo tam (predvsem v središču Beograda in na meji) stanje veliko bolj alarmantno in opazno, tako da se je verjetno posledično tudi nekoliko poznal upad povpraševanj iz tega tržišča. Opaznejših odstopanj torej ni bilo zaznati. Naše podjetje storitve trži vsakodnevno kar na sedmih evropskih in bližnje azijskih trgih, zato smo si maksimalno prizadevali v tem obdobju marketinške in prodajne aktivnosti (pre)usmeriti na trge, kjer te bojzani ni bilo zaznati.

4. So se v obdobju begunske krize pojavile kakšne težave, povezane s turisti? Če da, jih lahko nekaj naštejete? Kakšen je bil vaš odziv na morebitne težave?

V tem obdobju (in tudi še kasneje) je bilo zagotovo za goste najbolj »moteče« večje preverjanje na mejah – naša lokacija je praktično v neposredni bližini meje, gosti pa k nam prihajajo tako z vzhodne kakor z zahodne smeri. Prav tako je bilo moteče opazovanje kolon migrantov, ki so se dejansko mimo nas po nasipu reke Save pomikali proti begunskemu centru v Brežicah.

5. Kako bi lahko vi kot zaposleni v turizmu pripomogli k povečanemu občutku varnosti na vašem območju v času begunske krize in s tem izničili negativen turistični ugled?

Predvsem tako, da stanje zelo realno prikažemo, kakšne so razmere na neki turistični destinaciji, pomirimo goste in dejansko zagotavljamo, da so razmere tukaj, kamor gostje potujejo, varne.

6. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (begunci, žičnata ograja, begunski centri ...)?

Žičnata ograja je danes izredno moteča in odbija, predvsem na mnogih področjih, ki so naseljena, pod kontrolo obmejnih organov, mimo katerih se vsakodnevno vozijo ljudje turisti. V času beguncev je bilo njihov obstoj zaznati tudi prek okolja – namreč poti, po katerih so migranti hodili in ki so bile praktično v neposredni bližini prometnih poti turistov, so bile nastlane z odpadki. Sami begunski centri so bili sicer postavljeni na območja, kjer ni v bližini turističnih namestitev, vendar pa seveda v primeru morebitnih problemov v teh centrih to potencialno predstavlja tudi moteč faktor za okolico.

7. Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Vsekakor ekološko, vendar pa je bila povezana z odpadki tudi bojazen razvoja in prenosa različnih bolezni. Zagotovo tudi gospodarsko. V medijih je bila tema nonstop prisotna; vsak turist, ki ve, kam bo šel, je v tistem času pozoren in spremlja tudi vse dogodke, ki so vezani na izbrano počitniško destinacijo. Menim pa, da je vplivala tudi na družbo – na lokalno varnost. Predvsem v prvih dneh je bilo zaznati največji vpliv prav na lokalno varnost, saj na začetku (kljub informacijam, ki naj bi jih Slovenija imela), ni bilo prave organiziranosti na ključnih »vhodih« migrantov v Slovenijo.

8. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize vpliv na turistični obisk pri vas tudi v času poletne sezone 2016 ali pa morda kasneje? Kaj pa na občutek varnosti turistov?

Zaenkrat ni bilo zaznati večjih vplivov na upad obiska, vendar pa bi se verjetno to lahko spremenilo, če bi kriza trajala daljše časovno obdobje.

Priloga 17: Intervju z osebo E

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turistične destinacije – v tem primeru občine Brežice?

V našem primeru bi rekla, da termalno vodo ter zdravo in varno okolje.

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje za turizem?

Da. V takratnem navalu migrantov smo pri nas imeli že takoj na začetku 40-odstotno odpoved rezervacij, prav tako je upadel obisk dnevnih gostov. Med jesenskimi počitnicami skoraj ni bilo turistov. Bazeni so bili prazni. Turisti so bili prestrašeni, tako domači kot tuji.

3. Ali menite, da je begunska kriza bolj vplivala na domače ali na tuje turiste/obiskovalce, in zakaj tako menite?

Predvsem na domače. Je pa res, da tudi gostov s sosednje Hrvaške, ki sicer radi zahajajo k nam – na kopanje in v savne – tačas ni bilo.

4. Od kdaj do kdaj je bil vpliv begunske krize na vašem območju največji (če gledamo vpliv na turizem)?

Najhuje je bilo konec oktobra, a napeto je bilo do konca leta. Z novim letom so se zadeve umirile, sploh v marcu, ko so se množični prehodi nehali v takšni obliki – torej s prevozom z vlakom.

5. Kako ste reagirali na morebitne težave, povezane s turisti?

Opravili smo ogromno klicev in napisali nešteto mailov, kljub trudu pa nismo mogli kaj dosti narediti, saj je bil strah pri ljudeh večji. Dobova je bila v času jesenskih počitnic zadnja destinacija, kjer bi družine počitnikovale.

6. Kako bi lahko vi kot zaposleni v turizmu pripomogli k povečanemu občutku varnosti na vašem območju v času begunske krize in s tem izničili negativen turistični ugled?

Ohranili smo mirno kri, prepričevali potencialne goste, da ni bojazni za obisk in da je za varnost odlično poskrbljeno, a kot že rečeno, strah pri ljudeh je bil prevelik.

7. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

Zagotovo bi rekla, da prisotnost migrantov in dnevno negativno poročanje medijev.

8. Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Na vse naštet; gospodarska in kmetijska škoda je bila ogromna, pri domačinih je vladalo nezadovoljstvo, tiste pri železniški postaji je motil hrup in tako naprej.

9. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize (ograja) vpliv na turistični obisk pri vas tudi v času poletne sezone 2016? Kaj pa na občutek varnosti turistov?

Poletje je bilo uspešno, sama ograja pa ni kaj dosti vplivala na občutek varnosti turistov.

10. Ali menite, da tovrstni ponavljajoči se dogodki (nedovoljeni vstopi, večja prisotnost posameznih beguncev) še vedno vplivajo na prihode in prenočitve pri vas? Kako bi ocenili ta vpliv v letu 2017/2018? So opazne kakšne razlike? Mogoče upad določenih turistov (tujih /domačih) ali pa kakšni dvomi glede varnosti?

Ne bi rekla, da je vplivalo več. K sreči je tega zdaj konec.

11. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled pri vas tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

Manjši morda ne, v kolikor bi prišlo do ponovnega navala, pa zagotovo.

Priloga 18: Intervju z osebo F

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turistične destinacije – v tem primeru občine Črnomelj?

Zadnje čase se zelo izpostavlja varnost (sploh evropskim gostom je to prioriteta), znamenitosti (kultura, narava, kulinarika, posebne znamenitosti, ki so umetno ustvarjene), standard destinacije (npr. če je neka lepa destinacija postavljena v revno okolje, morda ne bo nikoli zares zaživela). Sigurno pa je ta moment na prvem mestu varnost.

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje za turizem in zakaj?

Bi uvrstila med sodobne varnostne grožnje. Za evropska tla je bilo tovrstno begunstvo prvič v taki meri, da bi lahko dejansko vplivalo na širše okolje. Tako da mislim, da je za naše okolje predstavljalo grožnjo. Terorizem je bil skoncentriran v mestih, tako da to za nas nima takšnega pomena. Begunska kriza pa je bila dosti širša, vplivala je tudi na vasi in odročne turistične točke. Se je pa dobro končalo, recimo je vplivalo kratkoročno. Je pa vplivala bolj na destinacije, kjer je bil izvor – Grčija, Bližnji vzhod. Na nas je malo manj, saj jih je naša politika ustavila že čisto na začetku in omilila situacijo. Konkretno pri nas v Beli krajini niso hodili čez kampe. Usmerili so jih mimo, zato nismo imeli slabega občutka, saj begunca v vrhuncu krize dejansko nismo videli. Direktno na turizem pa je potem vplivala žičnata ograja. Turisti pa so se zaradi tega posledično spraševali, ali imamo probleme z varnostjo. Da pa bi dejansko imeli težave z begunci, ni bilo. Mediji so zelo potencirali vse skupaj. Napovedovali so večje navale beguncev in da to ne bo obvladljivo. Pri nas smo se bali, da bo to res imelo vpliv, zato smo razvijali nove načine promocije in načine, kako se obvarovati.

3. Od kdaj do kdaj je bil vpliv begunske krize na vašem območju največji (če gledamo vpliv na turizem)?

Na nas direktno prihod beguncev v letu 2015 ni imel vpliva (večina je šla čez Bregano). Na nas je vplivala postavljena ograja in potenciranje medijev. Bil je prisoten splošen strah in negotovost. Mimo našega kampa ni bila postavljena ograja, ampak le do kampa. Žičnata ograja se je postavljala v oktobru 2015, kmalu pa so jo zamenjali za panelno ograjo. Še vseeno menim, da pa na nas ni imelo takšnega vpliva. Slovenija je še vedno veljala za varno destinacijo, medtem ko so bile druge države še bolj ogrožene.

4. Ali je begunska kriza v času vrhunca (oktober– december 2015) vplivala na padec prihodov in prenočitev domačih in tujih turistov pri vas? Kako je vplivala konkretno na vaše poslovanje? Kakšne so vaše izkušnje?

Klicali so bolj slovenski gostje, tuji ne. Na dnevni bazi so klicali, kaj je z ograjo, z begunci. V našem kampu prenočujejo večinoma družine, zato je bilo to še bolj alarmantno. Mi smo vsakega pomirili, da je vse varno in da se nič opaznega ne dogaja. Mi smo veliko bolj odvisni od vremenskih razmer, tako da ni imelo večjega vpliva.

5. Ali menite, da je begunska kriza bolj vplivala na domače ali na tuje turiste/obiskovalce in zakaj tako menite?

Menim, da bolj na domače glede na klice, ki smo jih prejeli. Tuji verjetno niti niso spremljali v medijih oziroma so se jim zdele druge destinacije bolj nevarne.

6. Kako ste se odzvali na morebitne težave, povezane s turisti?

Turiste smo poskusili pomiriti, da neposredno v kampu ni ograje in beguncev, ki bi hodili čez kampu. Tisti, ki so panični, jim seveda ni nič pomagalo. Ampak načeloma veljajo gostje, ki prenočujejo v kampih, za bolj sproščene (kot npr. tisti, ki spijo v hotelih) in niso tako komplicirali.

7. Kako bi lahko vi kot zaposleni v turizmu pripomogli k povečanemu občutku varnosti na območju občine Črnomelj v času begunske krize in s tem izničili negativen turistični ugled?

Mi smo v času begunske krize organizirali novinarsko konferenco, z namenom da pomirimo zadeve. Povabili smo glavne novinarje v Sloveniji, z namenom da jih obvestimo, da je pri nas varno. Prisotni so bili tudi predstavniki občin, turističnih centrov in Rica, ki so podali svoje izjave. V tistem obdobju smo investirali več v reklamo, objavljali članke v časopisu Delo. V preteklosti smo morda več časa namenjali reklamiranju v tujini. Ta situacija nas je morda malo bolj usmerila v investiranje in reklame na slovenskem trgu, z namenom da najprej pomirimo domače turiste.

8. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

V našem primeru zagotovo ograja z žiletkami. Begunskih centrov ne bi izpostavila, ker so bili bolj skriti, in tudi dejavnik, da so bili begunci na enem mestu zbrani. V tem ne vidim nič slabega.

9. Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Družbeno-kulturno (na ljudi, ki dobijo umetno ustvarjen strah in pred grožnjo, ki bo vplivala na njihovo življenje). Na gospodarsko ne – določeni ljudje so se še celo obogatili na ta račun, zato mislim, da konec koncev ni bilo negativno. Ekološko pa menim, da je bil kratkoročen vpliv.

10. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize vpliv na turistični obisk pri vas tudi v času poletne sezone 2016? Kaj pa na občutek varnosti turistov?

Turisti preveč verjamejo medijem, zato seveda že dve leti prihaja do vprašanj glede ograje in beguncev, vendar vpliva na prihod ni bilo.

11. Ali menite, da tovrstni ponavljajoči se dogodki (nedovoljeni vstopi, večja prisotnost posameznih beguncev) še vedno vplivajo na prihode in prenočitve v občini Črnomelj? Kako bi ocenili ta vpliv v letu 2017/2018? So opazne kakšne razlike? Mogoče upad določenih turistov (tujih /domačih) ali pa kakšni dvomi glede varnostne situacije?

Letos je veliko več nedovoljenih prehodov, kar seveda pušča negativen prizvok. Veliko se piše o utopljenih beguncih v Kolpi. Seveda je vsaka reklama, tudi če slaba, neke

vrste reklama. Ni pa dobro, da je preveč neke negative okoli tega. Dva meseca nazaj (september 2018) naj bi pri nas postavili begunski center. Prebivalci so se zelo organizirali, protestirali. Če jim je uspelo, se še ne ve, saj je to dolg proces. Zaenkrat torej še ni znano, če ga bodo postavili ali ne. Npr. nobenih protestov pa ni bilo za prašičjo farmo, ki zastruplja celo Belo krajino. Glede tega nima nihče nič proti, pa je zelo velik problem. Begunci so vsekakor ustvarjena tema, ki nekomu paše.

12. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled Bele krajine tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

Sigurno, če slišiš novice, da se npr. begunci utapljujejo v Kolpi, ni OK. Ti letošnji nedovoljeni so kljub vsemu nadzorovani. Res je, da hodijo sami čez, ampak še vedno jih potem najdejo in ustrezno obravnavajo. So zelo pogoste kontrole, tako da zaenkrat ni težav. Če bi oni šli po turističnih poteh, bi seveda melo vpliv. Zelo hitro bi lahko prišlo do novice in forumov.

Primer: letos so bile vojaške vaje v bližini kampa – zračne sile (mednarodni projekt – nič v povezavi z begunci). Dovolili smo jim uporabljati naše sanitarije, nakar so se pojavile novice s strani tujih gostov, da smo vojaški kamp. Občutek so imeli, da imamo okoli baze, tako da se tovrstne novice hitro razvejejo. Drugače imamo na Facebooku skupino Policijska patrulja Bela krajina, kjer ljudje kar redno objavljajo, kje so videli begunce ipd.

Priloga 19: Intervju z osebo G

- 1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turističnega obiska občine Brežice (vreme, posebni dogodki, popularnost destinacije, varnost ...)?**

Mesto Brežice, zgodovina mesta, tradicija, turizem, prijaznost domačinov.

- 2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje? DA/NE. Zakaj tako menite?**

Definitivno da. Težave so imeli predvsem na železniški postaji, saj so se pribežniki skrivali v vlakih. Neobičajne so bile tudi racije po poljih, saj so se tudi tam skrivali.

- 3. Ali je begunska kriza v času vrhunca (oktober–december 2015) vplivala na padec prihodov in prenočitev domačih in tujih turistov pri vas?**

Zelo. To se je dogajalo med krompirjevimi počitnicami, zato je bil hotel polno rezerviran. V času, ko se je razvedelo, da prihajajo begunci, je prišlo do odpovedi rezervacij. Naenkrat je bil hotel popolnoma prazen. Prespali so le tuji novinarji in prevajalci, ki so potrebovali prenočišča. V piceriji pa se je v tem času zaradi prisotnosti novinarjev, prevajalcev, vojakov, policistov in prostovoljcev promet dvignil, saj je to edina picerija v tem okolišu.

- 4. Se vam zdi, da je begunska kriza vplivala na število domačih in tujih turističnih prihodov in prenočitev ter na kakšen način? Ali je bolj vplivala na domače ali tuje turiste in zakaj tako menite?**

Odpovedali so vsi, tako domači kot tudi tuji turisti.

- 5. Ali ste vi neposredno sodelovali v procesu begunske krize in na kakšen način? Če da, kako bi opisali delo/sodelovanje z begunci?**

Neposredno z njimi nisem sodelovala. Sem jih pa srečala, predvsem pa sem videla vse odpadke, ki so jih pustili za seboj. V času, ko jih je prišlo največ, so res pustili slabo podobo.

- 6. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (npr. prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?**

Po mojem mnenju nehigiena, kulturo obnašanje beguncev in občutek, da ni dovolj varno v tej okolici.

- 7. Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?**

Najbolj bi izpostavila ekološko in gospodarstvo. Ekološko zato, ker so puščali odpadke vsepovsod. Gospodarsko pa bi izbrala zato, ker je prišlo do nenadne odpovedi rezervacij v Hotelu Paradiso in zaradi financiranja občine za celotno oskrbo beguncev v tistem času.

- 8. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Primerjava s prejšnjimi leti (turistov več/manj)? Kaj pa poletna sezona 2016?**

Po vrhuncu begunske krize se je slab obisk nadaljeval do marca 2016, ko so mejo zaprli. To se je poznalo predvsem v Hotelu Paradiso, v piceriji je bil obisk običajen. V

poletni sezoni 2016 so se stvari stabilizirale. Pravzaprav se je obisk začel stabilizirati že po marcu 2016. V poletni sezoni večjih sprememb ni bilo.

- 9. Ali menite, da tovrstni ponavljajoči se dogodki (nedovoljeni vstopi, večja prisotnost posameznih beguncev) še vedno vplivajo na prihode in prenočitve pri vas? Kako bi ocenili ta vpliv v letu 2017/2018? So opazne kakšne razlike? Mogoče upad določenih turistov (tujih /domačih) ali pa kakšni dvomi glede varnosti?**

Pri nas več ne vpliva. Ni več tako zelo medijsko izpostavljeno in deluje, da je zaenkrat vse nekako pod nadzorom.

- 10. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled Brežic tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?**

Če bi mediji to prikazali kot nekaj nevarnega in pogostega, bi verjetno vplivalo, tako kot je v času begunskega vala. Če bodo nedovoljeni prihodi pod nadzorom, se vpliv ne bi smel poznati. Veliko je odvisno od tega, koliko dogodkov pride v javnost.

Priloga 20: Intervju z osebo H

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turistične destinacije – v tem primeru občine Črnomelj?

Naš turizem je dosti odvisen od reke Kolpe oziroma posledično od vremena, kulinarična ponudba (vinorodne dežele), bogata ohranjena naravna in kulturna dediščina (zaradi oddaljenosti), prijazni ljudje, ohranjena identiteta prebivalstva.

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje in zakaj?

Zdi se mi, da je terorizem (eksplozije, napadi) bolj primeren izraz za varnostno grožnjo. Ne bi rekla, da je begunska kriza varnostna grožnja. Preveč je bilo panike glede te teme, kakor je bilo potem v resnici.

3. Ali je begunska kriza v času vrhunca (oktober–december 2015) vplivala na padec prihodov in prenočitev domačih in tujih turistov pri vas? Kako je vplivala konkretno na vaše poslovanje? Kakšne so vaše izkušnje?

Seveda je bilo nekaj vprašanj glede varnosti. Glede na prikaz v medijih so se seveda spraševali glede situacije. Tu in tam je bil kakšen turist, ki se ni dobro pozanimal in ni poznal razmer, na splošno pa bi ocenila, da je bila situacija mirna. Mislim, da ni to vplivalo na prihode in prenočitve. Mi smo odvisni od vremena. Ponujamo veliko različnih aktivnosti (krajinski park, Kolpa, ohranjena dediščina). V tistem obdobju smo doživeli celo porast.

4. Ali menite, da je begunska kriza bolj vplivala na domače ali na tuje turiste/obiskovalce?

Ni bilo razlike.

5. Od kdaj do kdaj bi omejili vpliv begunske krize na turizem pri vas? (torej čas, ko je bil padec obiska turistov pri vas najbolj opazen – če ni pri vas, ali morda veste, na katerem območju pa je vplival in koliko časa)?

Ograjo so postavljali v maju 2016. Najprej so bile ograje res grozne (kot v Dachauu). Nato je delno peticija glede odstranitve ograj. Postavili so panelne ograje, ki so lepše na pogled in se bolj zlijejo z naravo.

6. Kako bi lahko vi kot turistični ponudnik pripomogli k povečanemu občutku varnosti na območju občine Črnomelj v času begunske krize in s tem izničili negativen turistični ugled?

Moj nasvet bi bil, naj obiskujejo zelene destinacije, vendar v takšnih situacijah ne raziskujejo po svoje. Mi imamo dovolj dobro označene poti, ampak seveda se lahko zgodi kakšno srečanje. Pomembno je samo, da se jim da čim več informacij, torej tudi to, kje begunci običajno prečkajo meje in kje je največja možnost, da morda koga srečajo. Tega se turisti morda najbolj bojijo, saj ne vedo, kaj pričakovati.

7. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

Pri nas žičnata ograja.

8. Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Bolj bi izpostavila družbeno-kulturno in politično. Na temo begunske krize se vsi spravljaljo brez nekih trdnih dokazov/argumentov. Ljudje, ki se ne pozanimajo dovolj oziroma nimajo dovolj informacij, jemljejo to kot grožnjo. Vse skupaj je bilo pretirano.

9. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize (ograja) vpliv na turistični obisk pri vas tudi v času poletne sezone 2016? Kaj pa na občutek varnosti turistov?

Vpliva na poletno sezono ni bilo.

10. Ali menite, da tovrstni ponavljajoči se dogodki (nedovoljeni vstopi, večja prisotnost posameznih beguncev) še vedno vplivajo na prihode in prenočitve pri vas? Kako bi ocenili ta vpliv v letu 2017/2018? So opazne kakšne razlike? Mogoče upad določenih turistov (tujih /domačih) ali pa kakšni dvomi glede varnosti?

Lahko bi rekla, da je vrhunec begunske krize za nas letošnje leto. Letos (2018) imamo več težav z begunci, saj jih dnevno pribeži približno 25. To posledično pomeni stalni helikopterski nadzor in policijske patrulje. Begunce v čim večji meri vračajo na Hrvaško. Menim pa, da zaenkrat to vse skupaj še ne vpliva na ugled turizma pri nas.

11. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled Črnomlja tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

Za naprej je težko napovedati. Turizem je zelo občutljiva panoga in je odvisna tudi od stvari, na katere ne moremo vplivati. Veliko bo tudi odvisno od tega, kako se bo glede te teme pretiravalo v medijih. To seveda potem vpliva na ljudi.

Priloga 21: Intervju z osebo I

- 1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turističnega obiska občine Brežice? (vreme, posebni dogodki, popularnost destinacije, varnost ...)?**

Pomembni so mi zanimivi in raznoliki dogodki, prijazni ljudje in dobro počutje.

- 2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje? Lahko pojasnite, katere dogodke/občutke, povezane z begunsko krizo imate v mislih?**

Ja, bi. Predvsem strah pred neznanim, novi ljudje, nova vera, gneče na mejah. Mogoče je na občutek slabše varnosti pri nas dosti vplival tudi medijski prikaz in včasih tudi pretiravanje glede dogodkov, ki so se dogajali v času krize.

- 3. Množični val beguncev je Slovenijo zajel od oktobra 2015 do januarja 2016. Ali menite, da je begunska kriza vplivala na spremembo turističnih tokov v občini Brežice in na kakšen način?**

Ja, mislim, da je v tistem obdobju dosti turistov svoje rezervacije raje odpovedalo. Predvsem v kopališčih Terme Paradiso in Terme Čatež. Konkretnih informacij sicer ne vem, sem pa slišala, da je bil obisk v tem času dosti manjši.

- 4. Se vam zdi, da je begunska kriza vplivala na število domačih in tujih turističnih prihodov in prenočitev in na kakšen način? Ali je bolj vplivala na domače ali tuje turiste in zakaj tako menite?**

Mislim, da je bolj vplivala na tuje turiste, predvsem zaradi situacij na mejah in poostrenih nadzorov. Menim, da so domači turisti mogoče malo bolj zaupali v to, da je bilo za varnost poskrbljeno. Jaz osebno sem zaupala, vendar je seveda normalno, da se je v tistem času vse nekako »ustavilo« in da nisem šla v Terme Paradiso, če so bila jasna opozorila, da poteka tam mimo begunska pot.

- 5. Ali ste bili vi na kakšen način povezani ali pa ste morda neposredno sodelovali v procesu begunske krize? Na kakšen način? Nam lahko zaupate kakšno izkušnjo?**

V bistvu nisem direktno sodelovala v procesu begunske krize ali bila v stiku z begunci. Živim pa zelo blizu meje – približno 300 m stran, zato sem prihod beguncev precej občutila. Najbolj neprijetno je bilo, ko so begunci ponoči, sicer v spremstvu policije, pešačili čez vas. Peljali so jih v krizni center v Dobovo. To se je zgodilo zato, ker so jih hrvaški mejni delavci pustili čez mejo, ne da bi se prej dogovorili. V normalnih pogojih so jih peljali z vlakom ali pa kako drugače organizirali tok, da niso ravno vznemirjali vaščanov. Ja, ta izkušnja se mi je zagotovo najbolj vtisnila v spomin. Zvok množice tujih ljudi, ki hodi čez vas, in to sredi noči, res ni prijeten.

- 6. Ali se vam zdi, da je bilo glede na množičnost prihodov beguncev za varnost v vaši občini ustrezno poskrbljeno? Ste se počutili varno?**

Ja, jaz sem se počutila varno. Mogoče tudi zato, ker verjamem v to, da to niso ljudje, ki nujno hočejo nekaj slabega.

- 7. Kako bi lahko po vašem mnenju povečali občutek varnosti na območjih občine Brežice v času begunske krize in s tem izničili negativen turistični ugled?**

Spet bi verjetno omenila medije. Vsi vemo, da mediji komaj čakajo, da dobijo negativno zgodbo in jo potem še malo potencirajo. Mogoče bi lahko turistični

ponudniki v tistem času dajali več izjav, da je za varnost poskrbljeno in da ni nekih izgredov. Vsak turist si seveda želi informacij o tem, da kljub izredni situaciji vse teče po nekem ustaljenem ritmu. Mogoče bi lahko v tistem obdobju to večkrat poudarili.

8. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

Ja, mogoče najbolj sama prisotnost beguncev. Na primer v Brežicah in Dobovi je prišlo do podtaknjenih požarov. Bili so razni incidenti, ki seveda zelo zmotijo prebivalce in verjamem, da tudi turiste. Tudi žičnata ograja seveda vpliva na podobo kraja. Begunski centri na samo podobo turističnih območij niso vplivali, saj so bili postavljeni izven letih. Menim, da so bili celo pozitivna odločitev, saj so bili na ta način begunci veliko bolj pod nadzorom.

9. Menite, da žičnata ograja vpliva tudi na turizem ob vodi? V vaši občini sicer ni razvit, vendar me vseeno zanima vaše mnenje?

Ja sigurno. Čeprav ni uradnih kopališč ob reki Sotli, se domačini seveda kopamo v njej. Zdaj je tukaj ograja, tako da je to onemogočeno. Ni prijeten občutek. Verjamem, da bi enako vplivalo na turiste. Bela krajina ima na primer veliko kampov in če je situacija z ograjo takšna kot pri nas, verjamem, da to zelo vpliva na tamkajšnji turizem.

10. Na katero izmed turističnih okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Mislím, da je najbolj vplivalo na lokalno gospodarstvo. Morda tudi zato, ker je bilo v medijih zelo veliko prikazanega in je to vplivalo na slabo podobo kraja. To pa seveda odbija turiste. Ekološko okolje je bilo po mojem mnenju prizadeto bolj kratkoročno. Odpadke, ki so bili vsepovsod, so precej hitro odpravili, tako da je bila podoba kraja kmalu enaka kot prej. Menim, da na to ni imela takšnega vpliva. Vplivalo je tudi na lokalno varnost, ampak menim, da je bil ta vpliv tudi kratkoročen, saj so policisti dobro poskrbeli za organizacijo begunske poti. Mogoče je ta problem večji sedaj, ko begunski tokovi več niso tako nadzorovani.

11. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Menite, da begunska kriza še vedno vpliva na turistični obisk občine/oziroma na občutek varnosti turistov?

Mislím, da se v tem trenutku turisti počutijo varne. Predvsem zato, ker to ni več tako zelo medijsko izpostavljeno. Mogoče je v tem trenutku slabše za same prebivalce, ker je sedaj več posameznih beguncev, ki poskušajo prečkati mejo. Žal ti prehodi niso tako nadzorovani kot prej in po mojem mnenju za varnost ni ustrezno poskrbljeno. Incidenti se dogajajo, vendar niso bili pretirano izpostavljeni. Najverjetneje so bili rešeni po mirni poti. Težava je v tem, ker nismo ravno seznanjeni s situacijo, pojavljajo se predvidevanja in nepreverjene informacije, tako da je vse skupaj še bolj sumljivo. Pri nas doma se v zadnjem času vedno zaklepamo, kar prej ni bilo potrebno. Naša vas in celotna okolica je veljala za zelo varno.

12. Ali menite, da bi povečan trend nedovoljenih prehodov kot posledica množičnih migracij lahko vplival na obisk občine Brežice tudi v prihodnosti?

Mislím, da je to žal odvisno predvsem od promocije občine in od prikazovanja kraja s strani medijev. Če teh dogodkov ne bodo prikazovali dramatično, mislim, da ne bi smelo vplivati na turistični obisk.

Priloga 22: Intervju z osebo J

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turističnega obiska občine Črnomelj?

Vsako leto organizirajo v Črnomlju Jurjevanje v Beli krajini, ker je Zeleni Jurij kot neka zgodovinska ikona za Belo krajino. Jurjevanje poteka nekaj dni in takrat je veliko koncertov, delavnic in podobnih kulturnih dejavnosti. Vreme je v Črnomlju poleti zelo vroče, je pa zanimivo, da so pa zime dokaj ostre in zapade veliko snega v primerjavi z ostalo Slovenijo. Najbolj popularne destinacije v občini Črnomelj so pa vsekakor območja ob meji s Hrvaško, kjer teče reka Kolpa in kjer je ogromno kopališč in turizma.

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje? DA/NE/komentar?

Da, ker begunci, oz. ekonomski migranti lahko v nekaj desetletjih močno ogrozijo obstoj Slovencev, česar se ogromno ljudi sploh še ne zaveda. Poleg tega so njihove delovne navade in nasploh razmišljanje veliko drugačni od povprečnega Slovenca. Oni bodo iskali lažje poti, poti najmanjšega upora, prepričan sem, da se bo povečal kriminal, kraje, kazniva dejanja ipd.

3. Ali menite, da je begunska kriza vplivala na spremembo turističnih tokov v občini Črnomelj in na kakšen način (odpoved turističnih rezervacij, izogibanje krajev, ki so v bližini begunskih centrov)?

Tega podatka konkretno ne bi vedel, lahko izrazim samo svoje mnenje. Po mojem je vsekakor malo negativno vplivalo na turizem. Vsaj v smislu obiskovanja reke Kolpe in turizma ob Kolpi, če že nič drugega ne.

4. Ali ste vi neposredno sodelovali v procesu begunske krize in na kakšen način?

Da, sam sem deloval kot vojak na državni meji. Tam smo nadzorovali prehod beguncev dan in noč. Naporno je bilo. Takoj na začetku, prvi dan, ko so nas aktivirali, smo delali preko 25 ur v kosu. Naslednje dni je organizacija dobro potekala, izmenično po 12 ur na dan, enkrat dnevno, drugič nočno izmeno. Begunci so bili večinoma mirni, razen nekaj lažjih izgredov.

5. Ali se vam zdi, da je bilo glede na množičnost prihodov beguncev za varnost v vaši občini ustrezno poskrbljeno? Ste se počutili varno? Nam lahko zaupate kakšno izkušnjo?

Kot vojak sem bil tudi sam vključen v sprejem in nadzor migrantov, zato lahko potrdim, da je bilo vključeno premalo policistov in vojakov, ki so sprejemali in nadzorovali. Če bi se vsi migranti naenkrat uprli, bi lahko prišlo do zelo zanimivih in kaotičnih situacij.

6. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

Najbolj moteča je sigurno žičnata ograja ob meji s Hrvaško, ker onemogoča turizem ob reki Kolpi. Begunski centri so tudi zelo moteč dejavnik in se jih povsod izogibajo, k sreči ga v Črnomlju ni bilo, ker se je množica zelo ostro odzvala.

7. Na katero izmed turističnih okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Po mojem najbolj na gospodarsko zaradi upada turizma in izgube dobička.

8. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Menite, da begunska kriza še vedno vpliva na turistični obisk občine oziroma na občutek varnosti turistov?

Točnega podatka ne bi vedel.

9. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled občine tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

Vsekakor bi se s tem zmanjšal obisk občin, to zagotovo. Ko je turist enkrat prestrašen, se bo zagotovo izogibal naših krajev. Zakaj bi nekdo namenoma potoval v kraj, kjer je beguncev največ?

Priloga 23: Intervju z osebo K

1. Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turističnega obiska občine Brežice?

Narava, možnosti za šport (npr. kolesarskih poti, Šentvid ...).

2. Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje? DA/NE. Zakaj tako menite?

Ne bi, za našo državo ne. Z begunci sem veliko komunicirala in so bili pri nas v večini mirni. Vsi so želeli naprej v Avstrijo, Nemčijo. Vedeli so, da bodo tukaj ostali, če bodo delali nemir in kazniva dejanja. Na primer ženske tudi niso hotele rojevati pri nas, ker so se bale, da bi otrok dobil slovensko državljanstvo. Mislim, da so ravno zato zadeve stekle tako mirno, ker so samo želeli mimo.

3. Slovenijo je v letu 2015 prizadela begunska kriza. Kdaj je bila kriza največja oz. do kdaj ste opravljali svoje delo prostovoljke?

Največ skupin je prišlo v času oktobra (začetek v času krompirjevih počitnic) do konca novembra in še tudi do konca leta. Moje delo je potekalo do 11. marca 2016, ko je prišla zadnja večja skupina z vlakom.

4. Se vam zdi, da je begunska kriza vplivala na število domačih in tujih turističnih prihodov in prenočitev in na kakšen način? Ali je bolj vplivala na domače ali tuje turiste in zakaj tako menite?

Vem, da je bilo v Termah Paradiso veliko odpovedi ravno v času krompirjevih počitnic (konec oktobra), vpliv je bil tudi v času novega leta oz. silvestrovanja. Nato se je vpliv precej umiril. V marcu 2016 je prišel zadnji vlak z večjo skupino, vendar so se stvari umirile že pred tem, saj je bila organizacija že bolj dodelana.

5. Kako je potekalo vaše delo z begunci?

Naša prostovoljna organizacija je obsegala šest ljudi, dve sva bili vedno prisotni. Jaz sem delala z dojenčki in nosečnicami v okviru organizacije Waha (francoska organizacija). Delo je obsegalo predvsem skrb za dojenčke (da so imeli hrano, pleničke itd.). Organizacija našega dela je bila odlična. V primeru, da je česa zmanjkalo, smo takoj prejeli denar za nabavo potrebnega. Torej s samo organizacijo kot tudi s tovrstnimi »begunci« nismo imeli nobenih težav. Z odraslimi je bila situacija malo drugačna. Mene sicer strah ni bilo, so pa bili malo težavni. Na primer niso sprejemali hrane in oblek, ki jih niso želeli, včasih so izbruhnili pretepi med njimi (tako moški kot ženske), podtikali so manjše požare in podobno. Meni sicer delo ni bilo v breme. Nekateri prostovoljci so bili z zavoda za zaposlovanje (torej so bili malo primorani), jaz pa sem šla popolnoma prostovoljno. Z veseljem bi pomagala tudi v prihodnosti, če bi bila potreba po tem.

6. Ali se vam zdi, da je bilo glede na množičnost prihodov beguncev za varnost v vaši občini ustrezno poskrbljeno? Ste se počutili varno? Nam lahko zaupate kakšno izkušnjo?

Ja, je bilo obvladovano. V primeru težav (npr. pretefov med njimi) so težavne begunce ločili v drug šotor in je bilo rešeno. Mislim, da je bilo pri nas v Rigoncah dovolj vseh, tako policistov kot vojakov.

7. Kateri dejavnik, povezan z begunsko krizo, bi izpostavili kot najbolj moteč za turiste/obiskovalce (npr. prisotnost beguncev, žičnata ograja, postavljeni begunski centri ...)?

Predvsem se bojijo incidentov, napadov beguncev. Moti jih njihova prisotnost. Moteč dejavnik je tudi ograja. Na primer jaz živim ob meji – kraj Veliki Obrež. Pri nas imamo še vedno mrežo. Nas domačine to seveda moti, ker je to zraven reke Sotle, kjer se tudi kopamo. Če bi bilo to kopališče turistično, bi bilo seveda moteče tudi za to.

8. Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)?

Menim, da precej na gospodarsko v tistem obdobju. Veliko sredstev je bilo porabljenih za oskrbo beguncev. Našo organizacijo sta sicer financirala Waha iz Francije in Zavod Krog – Koper. Določene stroške je sicer res financirala EU (na primer zdravniki pri nas so bili s Slovaške, policisti s Češke ...), vendar je bil velik del financiran tudi z našimi sredstvi, kar je za tako majhno državo kar velik udarec.

9. Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Menite, da begunska kriza vpliva na turistični obisk občine/oziroma na občutek varnosti turistov?

Ne, to se je umirilo že pred marcem 2016. Najprej je bila res kriza, saj so v začetku (oktober, november) prihajali le mladi fantje, ki so delovali bolj agresivno. V drugem valu so bile večinoma družine, ki so delovale veliko bolj nenevarno in umirjeno (tudi jedli so vse, kar so dobili, ipd.). Tudi pozneje je bila veliko boljša organizacija pri transportu. Beguncev več niso vodili po vaseh, ampak so jih direktno premeščali na avtobuse, tako da je bilo stika z njimi občutno manj. V začetku februarja smo begunce pričeli množično zavračati, tako da se je potem vse skupaj sploh umirilo.

10. Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled pri vas tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?

V tem času je nedovoljenih prehodov še vedno nekaj. Na primer po dva do tri naenkrat ob meji za reko Sotlo (vasi Kapele, Rigonce, Slovenska vas). Jaz menim, da smo se ljudje na begunsko situacijo že privadili. Take količine ljudi naenkrat mislim, da več ne bodo. Tudi če bi bila ista situacija, imamo sedaj že izkušnje, tako da bi bila organizacija hitreje izpeljana. Menim, da več ne bi bilo takšne panike.

Priloga 24: Povezanost vprašanj iz intervjuja z raziskovalnimi vprašanji

Vprašanje iz intervjuja	Raziskovalno vprašanje	Pojasnilo
Katere dejavnike bi izpostavili kot najpomembnejše za izbiro turistične destinacije – v tem primeru občine Brežice/Črnomelj?	Ali lahko Begunsko krizo 2015 opredelimo kot eno izmed sodobnih varnostnih groženj v turizmu v preučevanih občinah v zadnjih letih?	Namen je bil izvedeti, ali intervjuvanci omenjajo varnost kot eno izmed ključnih dejavnikov za izbiro destinacije.
Ali bi uvrstili begunsko krizo 2015 med sodobne varnostne grožnje za turizem in zakaj?	Ali lahko Begunsko krizo 2015 opredelimo kot eno izmed sodobnih varnostnih groženj v turizmu v preučevanih občinah v zadnjih letih?	Neposredno vprašanje o tem kako intervjuvanci opredeljujejo begunsko krizo.
Ali je begunska kriza v času vrhunca (Oktober 2015 – December 2015) vplivala na padec prihodov in prenočitev domačih in tujih turistov pri vas? Ali menite, da je begunska kriza bolj vplivala na domače ali na tuje turiste/obiskovalce in zakaj tako menite?	Ali lahko s pomočjo primarne in sekundarne raziskave potrdimo, da je begunska kriza negativno vplivala na nižje prihode in prenočitve domačih in tujih turistov v občini Črnomelj in občini Brežice v obdobju vrhunca množičnega begunskega toka (preučevano obdobje Oktober – December 2015)?	Namen vprašanja je potrditi domnevo, da je begunska kriza vplivala na manjše prihode in prenočitve turistov v obdobju vrhunca begunskega vala.
Kako ste reagirali na morebitne težave povezane z turisti?	Katerim ukrepom so turistična podjetja v času begunske krize namenjala največ pozornosti, da bi zmanjšala nezadovoljstvo turistov in povečala občutek varnosti?	Namen vprašanja je izvedeti, kako so reagirali različni turistični subjekti in kakšni pristopi so bili najbolj učinkoviti.
Kako bi lahko vi kot zaposleni v turizmu pripomogli k povečanemu občutku varnosti na vašem območju v času begunske krize in s tem izničili negativen turistični ugled?	Katerim ukrepom so turistična podjetja v času begunske krize namenjala največ pozornosti, da bi zmanjšala nezadovoljstvo turistov in povečala občutek varnosti?	Namen vprašanja je izvedeti, kako so reagirali različni turistični subjekti in kakšni pristopi so bili najbolj učinkoviti.
Na katero izmed okolij menite, da je begunska kriza imela največji vpliv in zakaj? (ekološko, gospodarsko, družbeno-kulturno, politično)	Ali begunska kriza vpliva na ekološko, družbeno, politično in gospodarsko turistično okolje?	Namen vprašanja je ugotoviti, katero okolje intervjuvanci vidijo kot najbolj ogroženega v varnostni situaciji.
Kako bi ocenili obdobje po vrhuncu begunske krize? Ali se vam zdi, da so imele posledice begunske krize (ograja) vpliv na turistični obisk pri vas tudi v času poletne sezone 2016? Kaj pa na občutek varnosti turistov?	Ali lahko s pomočjo primarne in sekundarne raziskave potrdimo, da je begunska kriza negativno vplivala na nižje prihode in prenočitve domačih in tujih turistov v občini Črnomelj in občini Brežice v obdobju poletne turistične sezone (preučevano obdobje Junij – Avgust 2016)?	Zaradi izrazite sezonskosti obeh območij, sem želela izvedeti ali je begunska kriza imela vpliv na naslednjo glavno sezono v letu 2016. (Zaradi zanikanj vpliva na to obdobje jim podvprašanja o tem ali je bolj vplivalo na domače ali tuje turiste nisem zastavljala)

se nadaljuje

Vprašanje iz intervjuja	Raziskovalno vprašanje	Pojasnilo
Menite, da lahko manjši nedovoljeni prehodi beguncev vplivajo na turistični ugled pri vas tudi v prihodnosti ali se vam morda to ne zdi tako velik dejavnik?	Ali lahko trend nedovoljenega prečkanja mej manjših skupin beguncev negativno vpliva na turistični ugled občin Brežice in Črnomelj tudi v prihodnosti?	Namen vprašanja je ugotoviti ali bi na intervjuvance še vedno vplivali manjši nedovoljeni prehodi, oziroma v kakšni meri so se na situacijo privadili.

Vir: lastno delo.

Priloga 25: Tehnika kategorizacije

Kategorija	Podkategorija	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	Potrdi	Zanika	Ne omeni
1. Dejavniki za izbiro turistične destinacije (Brežice/Črnomelj)	Narava	/	/	1	/	/	1	/	/	/	/	1	3	0	8
	Kulturna ded.	/	/	1	/	/	1	1	1	/	1	/	5	0	6
	Vreme	/	/	1	/	/	/	/	1	/	/	/	2	0	9
	Varnost	/	/	/	1	1	1	/	/	/	/	/	3	0	8
2. Varnostne grožnje	Prijazni ljudje	1	/	/	/	/	/	1	1	1	/	/	4	0	7
	Begunska kriza	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	8	3	0
3. Negativen vpliv na prihod turistov (Okt.-Dec. 2015)	Ostalo	/	/	/	/	/	/	/	1	/	/	/	1	0	10
	Tuji turisti	1	0	0	1	1	0	1	0	1	/	1	6	4	1
4. Negativen vpliv na turistične prihode (poletna sezona 2016)	Domači turisti	/	1	1	0	1	1	1	0	0	/	1	6	3	2
	Tuji turisti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	/	0	0	10	1
5. Dejavniki, ki vplivajo na občutek varnosti turistov	Domači turisti	0	0	1	0	0	0	0	0	0	/	0	1	9	1
	Prisotnost beguncev	1	1	0	/	1	/	1	/	1	/	1	6	1	4
	Žičnata ograja	0	/	1	1	/	1	/	1	1	1	1	7	1	3
6. Vpliv na turistična okolja	Begunski centri	0	/	/	0	/	0	/	/	0	1	/	1	4	6
	Ekološko	1	0	/	1	1	1	1	/	0	/	/	5	2	4
	Gospodarsko	1	1	1	1	1	/	1	/	1	1	1	9	0	2
	Družbeno-	/	1	/	1	1	/	/	1	0	/	/	4	1	6
7. Odzivi turističnih ponudnikov na vprašanja turistov v času krize	Politično	/	/	/	/	1	/	/	1	/	/	/	2	0	9
	Realne inform.	1	/	/	1	/	/	/	1	/	/	/	3	0	8
	Investicije v	/	/	/	/	/	1	/	/	/	/	/	1	0	10
	Poudarjanje	1	/	1	1	1	1	/	/	1	/	/	6	0	5
8. Vpliv manjših nedovoljenih prehodov na turizem v prihodnosti	Zaupanje	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	0	0	11
	Da	0	0	1	0	0	1	/	/	/	/	0	2	5	4
	Odvisno od medijskega prikaza	/	/	/	/	/	/	1	1	1	/	/	3	0	8

Vir: lastno delo

Legenda:

1 = DA

0 = NE

/ = NE OMENI